

Handelingen van de raad der gemeente Emmen

jaar	bijlage	categorie/agendanr.
2006	RA06.0001	A 3

Onderwerp

Openbare vergadering van de raad der gemeente Emmen, gehouden op maandag 7 november 2005 te 13.30 uur in het raadhuis te Emmen

Voorzitter: de heer C. Bijl, burgemeester
Plaatsvervangend voorzitter: de heer H. Huttinga
Secretaris: de heer J.A. Hekman, griffier.

Aanwezig bij de aanvang 35 leden, te weten de heren B.R. Arends, G. Boels, J.D. Dokter, J. Dijkgraaf, F. Ensink, A. Haak, W.W.W. Halm, J.C.F.M. van Hees, L.D.S. Hoekstra, A. van Hoffen en G.J. Horstman, mevrouw T. Houwing-Haisma, de heren H. Huttinga en H. Leutscher, mevrouw R.G. Logtenberg-de Wolde, de heren G.J. Mans, A.G. Menzen, A. Meijering, L.T. Pekelsma, T.D. Reitsma, R.R. Ripassa, J.H. van Rossem, H.C. Scheltens, A.W.J. Schoo, A.J. Sleeking en G.J. Stoffers, mevrouw M.H. Thalens-Kolker, de heer H. Thole, de dames G. van der Veen-Weggemans en M.G. van Vliet, de heer R. Vos, mevrouw F.I. van Wieren-Bolt, de heren J.H. de Wildt, D. Wilms en J.H. Wittendorp.

Later ter vergadering 2 leden, te weten de dames S. Rougoor-Mahalbasic en J. Zinnemers-Warmolts.

Afwezig 2 leden, te weten mevrouw P.A. de Graaff en de heer J.G.H. van der Kolk.

Tevens aanwezig zijn de wethouders H. Brummel, T. Eerenstein, G. Evenhuis, J. Holman, H.G. Jumelet en J. Kuper, alsmede gemeentesecretaris de heer A.J. Mewe.

A1. Opening en vaststelling agenda.

De voorzitter opent de vergadering en heet eenieder van harte welkom: de raadsleden, de aanwezige wethouders en alle belangstellenden op de publieke tribune.

Hij deelt mede dat bericht van verhindering is ontvangen van mevrouw De Graaff en de heer Van der Kolk en dat de dames Rougoor en Zinnemers later ter vergadering zullen komen. Verder kan wethouder mevrouw Hoogland wegens ziekte helaas nog niet aanwezig zijn, wat haar bijzonder spijt. Zij doet iedereen de groeten en heeft hem beloofd de raad via de radio scherp in de gaten te houden, maar hij ziet dat Radio Emmen niet uitzendt! Hij wenst mevrouw Hoogland natuurlijk van harte beterschap toe.

Wat de orde van de vergadering betreft: spreker stelt zich voor na de beschouwingen van de eerste vijf fracties een pauze in te lassen, om daarna te vervolgen met de beschouwingen van de andere vijf fracties. Omstreeks half zes wordt voor eenieder die daar belangstelling voor heeft een maaltijd geserveerd, waarna de vergadering om half acht wordt voortgezet.

De fracties die hun algemene beschouwingen nog niet bij de griffie hebben ingeleverd, verzoekt hij dat alsnog te doen. Er worden intussen kopieën gedraaid voor iedereen. De bedoeling is dat in de pauze de eerste vijf worden uitgereikt en vóór de pauze voor de maaltijd de resterende vijf. Zo kan het

ronddelen van stukken tijdens de vergadering worden beperkt en de rust worden bevorderd.

Ten slotte meldt spreker dat de avondzitting, tijdens welke het college zal antwoorden op de algemene beschouwingen, de leiding van de vergadering zal worden overgenomen door de plaatsvervangend voorzitter, de heer Huttinga.

De heer Ensink informeert of het de bedoeling is moties en amendementen worden voorgelezen, dan wel of wordt gedacht dat te zijn gedaan.

De voorzitter stelt zich voor dat het voldoende is als even wordt aangegeven waarover een amendement of motie gaat. Iedereen krijgt alles steeds op schrift, en omdat deze vergadering niet door Radio Emmen wordt uitgezonden, wordt door anderen toch niets gemist.

A2. Vragenhalfuur.

Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

B1. Programmabegroting 2004. [Stuknr. RA04.0144]

NB: voor de overzichtelijkheid worden de tijdens de behandeling ingediende amendementen en moties opgenomen in de 8 op het moment waarop de besluitvorming aan de orde is (zie de pagina's 32 t/m 41 van de zitting van 10 november 2005).

ALGEMENE BESCHOUWINGEN

De heer Arends spreekt namens de fractie van de Partij van de Arbeid als volgt:

"Voorzitter. Ik weet niet of het een lied of een gedichtje was waarvan de eerste regels van het refrein waren: 'Morgen zal het beter zijn!' Wat een betekenis gaat er van die woorden uit! Zij geven hoop en vertrouwen op een betere toekomst aan. Het is vandaag nog niet helemaal goed, maar morgen zal het beter zijn! Het geeft aan dat er iets is gebeurd om het morgen wat beter te laten zijn. Met andere woorden: oké, nu is het nog niet zoals het moet zijn, maar morgen zal het beter zijn, want er is actie ondernomen om het morgen beter te laten zijn. In 2005 heeft de gemeente bijna € 14 miljoen moeten bezuinigen. Er moesten ingrijpende beslissingen worden genomen, vaak met weerzin, maar we konden niet anders. Toch wilden we geloven in de woorden: morgen zal het beter zijn! Nu, bij de behandeling van de begroting 2006, kunnen we in elk geval zeggen: het is vandaag beter dan gisteren! We zijn er nog niet helemaal, maar misschien zal het morgen of overmorgen nóg beter zijn, beter dan vandaag en zeker een stuk beter dan gisteren.

De PvdA-fractie heeft verleden jaar al aangegeven dat veel vragen aan anderen alleen maar mogelijk is als er perspectief wordt geboden op iets anders, iets beters. De keuzes die de raad verleden jaar, mede op initiatief van onder andere de PvdA-fractie, heeft gemaakt, boden een dergelijk perspectief. Uit de begroting 2006 blijkt ook dat de ingrijpende beslissingen in 2005 niet zonder resultaat zijn gebleven. We wisten verleden jaar dat we er in 2006 nog niet geheel zouden zijn, maar de maatregelen die nu getroffen moeten worden, staan welbeschouwd natuurlijk niet in verhouding tot de maatregelen die verleden jaar zijn genomen.

De voorstellen die het college nu voor 2006 voorlegt, kunnen in principe op de steun van de PvdA-fractie rekenen, zowel waar het de bezuinigingsvoorstellen als de voorstellen voor de invulling van nieuw beleid betreft. Op onderdelen zullen we nog wel enige kanttekeningen plaatsen.

Bij de behandeling van de Kadernota heeft de fractie al aangegeven zich het recht voor te behouden hetzij bij de behandeling van de begroting 2006, hetzij bij de behandeling van afzonderlijke voorstellen een definitief oordeel te geven over de bezuinigingen; onder andere is daarbij de WVG genoemd. Te dien aanzien stellen wij ons nadrukkelijk voor dat de oplossing wordt gezocht in de wijze van uitvoering en zeker niet in een versobering van het voorzieningenpakket. Wij verneemen graag van het college of het de zienswijze van de PvdA-fractie onderschrijft en hiernaar wil handelen bij de invulling van deze bezuiniging.

In de begroting 2006 wordt ook een opmerking gemaakt over verhoging van het budget voor bijzondere bijstand voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen. Bij navraag is ons gebleken dat met deze gelden eventueel een loket voor zorg en ouderen zal worden gefinancierd. Het moge duidelijk zijn dat de PvdA-fractie van mening is, mede gelet op de gedragslijn in het verleden ten aanzien van dit onderwerp, dat deze gelden direct ten gunste van de doelgroep moeten komen en in relatie moeten staan met het argument dat heeft geleid tot verhoging van dit budget, namelijk compensatie voor het vervallen van de mogelijkheid van verrekening van bijzondere bijstand met een buitengewone aftrek. De

fractie verneemt graag welke gedragslijn het college gaat volgen bij de aanwending van het verhoogde budget bijzondere bijstand voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen.

In 2004 is op initiatief van de PvdA-fractie het principebesluit genomen in 2006 te komen tot invoering van een nieuwe rioolretributie. De invoering moet ertoe leiden dat alle kosten met betrekking tot het riool gedekt worden uit de nieuwe retributie, en niet, zoals nu nog het geval is, voor een deel uit de algemene middelen. De fractie ging er hierbij van uit dat het principe zou worden gehanteerd: de vervuiler betaalt! Dat is tot uitdrukking gekomen in het voorstel betreffende de koppeling met het waterverbruik. Wij hebben echter moeten vaststellen dat deze variant in de raad niet op een meerderheid kon rekenen. Luisterend naar de discussie in de commissie bestuur, middelen en economie en de argumentatie van anderen wegend, is de PvdA-fractie van mening dat het thans voorliggende voorstel recht doet aan zowel de uitgangspunten van de fractie als tegemoet komt aan de opmerkingen die in de commissie zijn gemaakt. Wij kunnen ons dan ook vinden in de voorgestelde opzet voor een nieuwe rioolretributie. Het nieuwe beleid voor 2006 zoals door het college voorgesteld, kan rekenen op instemming van de PvdA-fractie. Wij kwalificeren de voorstellen als evenwichtig binnen de financiële mogelijkheden van dit moment.

De fractie heeft met meer dan grote belangstelling kennisgenomen van de suggestie van de vrouwenraad om gezinnen met een minimuminkomen in december een eenmalige bijdrage van € 50,- toe te kennen. Wij hebben nadrukkelijk gezocht naar mogelijkheden om tot een dergelijke maatregel over te gaan. We lopen echter zeer snel tegen de grenzen van de wet aan, bijvoorbeeld de Wet werk en bijstand. Inkomensondersteuning voor een specifieke groep is niet toegestaan, zo wordt ons verteld. We moeten ook constateren dat voor een raadsfractie de mogelijkheden om alles wat wettelijk kan na te gaan af en toe wat beperkt zijn, gezien in de tijd, maar ook gezien de kennis, kunde en capaciteiten. Wij kunnen ons voorstellen dat het college in dit opzicht verdergaande mogelijkheden tot zijn beschikking heeft staan. De vraag aan B&W is derhalve om binnen de hun ter beschikking staande mogelijkheden en middelen de haalbaarheid van het voorstel van de vrouwenraad te onderzoeken. Wellicht kan het college vóór of bij aanvang van de tweede termijn hierover nader berichten.

Bij de begroting 2005 is door de raad een motie aangenomen die handelt over de herinvoering van vergoeding of huur voor sportvelden. Met die motie is besloten de sportclubs tijd te bieden voor het ontwikkelen van alternatieven. In de zomer hebben de sportclubs onder andere de PvdA-fractie geïnformeerd over het eindresultaat van de gesprekken met de gemeente. De fractie is weinig gelukkig met het beeld dat uit de rapportage van de sportclubs op rijst. Er komt een beeld uit naar voren van een gemeente die wel een gesprek aangaat, maar die de suggesties die worden gedaan niet in alle hevigheid tot zich neemt. Als motivatie wordt daarbij dan gesteld, zo horen wij van de sportclubs, dat de suggesties van de clubs gevolgen hebben voor de bedrijfsvoering van de gemeente en niet passen binnen de kaders van de opdracht zoals ontvangen van het bestuur. Wij hebben de indruk dat de contacten met de sportclubs in bestuurlijke zin niet in voldoende mate zijn gevolgd. We willen van het college we-

ten of deze indruk juist is. Zo ja, dan zouden wij graag zien dat van de zijde van het college alsnog wordt uitgezocht welke alternatieven voorhanden zijn met betrekking tot de invoering van een vergoeding of huur voor sportvelden, in relatie tot het beheer en het onderhoud van sportvelden en de vraag of die als een kerntaak van de gemeente moeten worden beschouwd. Als dit het geval is, is het onze uitdrukkelijke wens dat dit in samenwerking met de sportclubs wordt opgepakt en uitgevoerd. Daarnaast zijn wij van mening dat in afwachting van de uitkomst de bezuiniging die in 2005 is doorgevoerd voorshands ten minste wordt opgeschort. Wij zien graag een reactie van het college tegemoet.

Tot slot nog een kritische noot over de begroting 2006. De stukken met betrekking tot de begroting zijn in het algemeen veelomvattend en vergen het nodige inzicht en doorzettingsvermogen van de lezer. De integraliteit van beleid en het specifieke van de bedrijfsvoering van de gemeente dwingen de opstellers van de begrotingsstukken tot het uiterste waar het gaat om inzichtelijkheid en duidelijkheid. Naar het oordeel van de PvdA-fractie is de leesbaarheid van de stukken er dit jaar in vergelijking met het vorig jaar niet beter op geworden. Als voorbeeld wil ik wijzen op de tekst betreffende aanvullende compensatie voor het wegvallen van de OZB gebruikers woningen. Ik kan daar geen punt en geen eind aan vinden en weet dan ook niet waar het naartoe gaat. Ik kan het ook niet financieel vertalen. Het zoeken naar en vinden van aansluiting tussen de vele getallen en bedragen vergt dit keer veel meer inspanning dan in eerdere jaren. Het heeft er de schijn van dat er sprake is van een breuk met het verleden, maar ik kan me dat eigenlijk niet voorstellen. Wij roepen het college op het volgend jaar weer nadrukkelijk aandacht te besteden aan een inzichtelijke en duidelijke presentatie aan de raad, want wij moeten onze controlerende en kaderstellende taak vanzelfsprekend optimaal kunnen vervullen.

Voorzitter. Morgen zal het beter zijn, zo heb ik aan het begin van mijn betoog aangegeven. Ik heb ook aangegeven welke betekenis deze woorden zouden kunnen hebben. Je zou ook kunnen zeggen: het is een dooddoener, een opmerking om je er gemakkelijk van af te maken. Immers, na elke dag is er weer een morgen. Maar voor de PvdA-fractie zijn deze woorden geen dooddoener. Ze waren dat verleden jaar niet en ze zijn dat de afgelopen vier jaren ook nimmer geweest. Met de begroting 2006 maken wij het bed op voor de nieuwe raad die na 7 maart aantreedt.

Waar de behandeling van de begroting traditioneel vooruitkijken is, is het deze keer ook goed eens achterom te kijken naar een bestuursperiode. Daarin heeft onder andere de PvdA-fractie als collegepartij nadrukkelijk verantwoordelijkheid genomen voor het besturen van de gemeente Emmen. De zittingsperiode van de huidige raad, gebaseerd op een uitslag waarin naar het oordeel van de fractie een duidelijk sociaal-progressief profiel doorklonk, is nagenoeg geheel samengevallen met landsregeringen van een conservatief-liberale snit. De PvdA-fractie in de gemeenteraad van Emmen heeft geprobeerd haar eigen visie op de samenleving op lokaal niveau te laten prevaleren boven de voorkeuren van het rijk. Dat is niet altijd eenvoudig geweest en < ik zeg het maar eerlijk > soms ronduit frustrerend. De invloed van het rijk op de beleidsruimte van de gemeenten is op sommige momenten zeer groot geweest. Ik noem als voorbeelden de bezuinigingen op het gemeentefonds, met name de vrij forse

van 2005, de inkleuring van de Wet werk en bijstand en de afschaffing van de zogenoemde Melkert-banen. Het is dan ook niet altijd mogelijk gebleken *coûte que coûte* vast te houden aan eigen wensen, om de doodeenvoudige reden dat het ofwel wettelijk niet mocht, ofwel financieel niet mogelijk was. De PvdA-fractie heeft zich daarbij niet onvoorwaardelijk neergelegd. Als het niet kan zoals het moet, moet het maar zoals het kan! Wij hebben ons ook weleens de spreekwoordelijke burgemeester gevoeld, maar we hebben zo min mogelijk willen capituleren, en zeker niet voorwaardeloos. Die opstelling heeft er naar onze mening toe geleid dat we het goede minimale beleid, zoals Emmen altijd al kende, overeind hebben kunnen houden. Het heeft er ook toe geleid dat de regeling rond de Melkert-banen niet *rücksichtslos* is afgeschaft, zoals in vele andere gemeenten, en is gekozen voor een sociaal aanvaardbaar en perspectiefvol beleid. We hebben er niet voor gekozen de voorzieningen in Emmen stelselmatig te versoberen, maar juist gekozen voor het creatief omgaan met de mogelijkheden en duidelijke keuzes gemaakt ten voordele van een leefbare samenleving. Daarbij is het gemeentelijk aandeel in de woonlasten voor de huishoudens over de periode 2002-2006 gemiddeld genomen heel beperkt gebleven. Daar heeft de PvdA-fractie zich nadrukkelijk voor ingezet, en onder andere dankzij die inzet is dat ook gelukt. Daar zijn we trots op, evenals op het feit dat raad en college er in geslaagd zijn een belangrijk aandeel te leveren in:

- de renovatie van de woonwijk De Ark en de realisatie van het woningbouwplan De Tip;
- het initiatief met betrekking tot bouwen in de linten;
- een veilige gemeente, in fysiek en sociaal opzicht;
- stimulering van de ontwikkeling van bredeschoolvoorzieningen in wijken en dorpen;
- de aanzet tot het herijken van het welzijnswerk.

Het heeft de PvdA-fractie ook bijzonder verheugd dat Emmen in 2005 speelstad is geweest voor het WK Jeugdvoetbal. Het is fantastisch wat we hebben meegemaakt, met inzet van vele vrijwilligers uit onze gemeente. Ook daar zijn we op gepaste wijze trots op. Onomwonden is zichtbaar geworden welke mogelijkheden er voor Emmen zijn indien de passende voorzieningen voorhanden zijn.

Het heeft de afgelopen jaren wel degelijk verschil gemaakt dat de PvdA verantwoordelijkheid heeft genomen voor het bestuur in de gemeente Emmen. Voor die verantwoordelijkheid zullen wij in de komende tijd verantwoording afleggen aan de inwoners van de gemeente Emmen.

Morgen zal het beter zijn. De betekenis van die woorden? Hoop en vertrouwen! De wereld is nooit af, en ons werk daarin zal ook nooit af zijn. Met ambitie willen wij verder gaan, evenals met vertrouwen. We willen vertrouwen vragen, bieden, geven en hopelijk ook vertrouwen krijgen. Morgen zal het beter zijn!"

(Tijdens het betoog van de heer Arends is mevrouw Rougoor ter vergadering gekomen).

De voorzitter feliciteert het CDA, namens welke partij de heer Ensink zal spreken, met het jubileum!

De heer Ensink spreekt namens de fractie van het Christen Democratisch Appèl als volgt:

"Mijnheer de voorzitter. Allereerst dank voor de felicitatie. Wij hebben onze algemene beschouwing het adagium meegegeven: vertrouwen in mensen!

De afgelopen jaren hebben wij tijdens de algemene beschouwingen de aandacht gevraagd voor de rol van de overheid in de huidige samenleving. Kort samengevat was en is de vraag of de overheid de decennialang gevolgde lijn 'als er problemen zijn lost de overheid het wel op' wel kon volhouden. De behandeling van de begroting voor het jaar 2005 hebben wij gezet in het kader van 'Tijd van verandering'. Er moest ingrijpend bezuinigd worden en dat betekent uiteraard de vraag: waar, wanneer en hoe? Als CDA-fractie hebben wij toen duidelijk aangegeven dat een sluitende begroting het uitgangspunt van beleid dient te zijn. Wij hebben daar onze verantwoordelijkheid voor genomen door in te stemmen met een fors pakket aan ombuigingsmaatregelen. Toch zijn voor ons vragen als: wat kan de overheid voor de burgers betekenen, en de wederkerige vraag: wat kunnen de burgers voor de gemeente Emmen betekenen?, nog steeds actueel. Wij willen deze vragen bespreken vanuit het christendemocratisch uitgangspunt van de 'gespreide verantwoordelijkheid'. Dat is naar onze mening niet synoniem met eigen verantwoordelijkheid. Het is veel meer het zoeken naar een goede balans tussen enerzijds de taken van de overheid en anderzijds het geven van vertrouwen aan burgers om hun verantwoordelijkheid te nemen. Burgers die zelf verantwoordelijkheid nemen en de maatschappij vanuit diverse levensbeschouwelijke tradities willen inrichten, doen dat door zich te organiseren en een sterke samenleving van burgers te vormen. Ook in het jaar 2005 hebben wij onder andere door middel van onze maandelijkse werkbezoeken kunnen constateren dat er veel burgers in onze gemeente zijn die zich willen inzetten, hetzij individueel – hetzij gezamenlijk, voor de Emmer samenleving. Om dan maar weer terug te keren naar de begroting voor het jaar 2006, wij willen bij dezen aangeven dat de CDA-fractie bijzonder ingenomen is met het voorstel van het college een steunpunt vrijwilligerswerk in te stellen. In dit verband willen wij opmerken dat het ons inziens de hoogste tijd wordt de vrijwilligers te bevrijden van allerlei ingewikkelde regels. Wij komen hierop nog terug.

In de nu aan de orde zijnde begroting wordt in de afzonderlijke programma's aangegeven waar het college zich in 2006 voor wil inzetten. De CDA-fractie wil beginnen met het uitspreken van haar waardering voor de duidelijke en overzichtelijke wijze waarop deze programmabegroting aan ons is gepresenteerd.

Het vorig jaar stonden de algemene beschouwingen bijna geheel in het teken van de benarde financiële situatie van de gemeente. Bij de behandeling van de Kadernota 2005 hebben wij als CDA-fractie kunnen constateren dat de bezuinigingsmaatregelen effect begonnen te sorteren. Echter, het meerjarenperspectief is nog steeds niet sluitend. In de nu voorliggende begroting wordt aangegeven dat er in het jaar 2008 bijna een nulsituatie wordt bereikt en vanaf 2009 een positief perspectief. In het hoofdstuk bestuurlijke overwegingen vinden wij onze bijdrage aan de behandeling van de Kadernota op een duidelijke wijze terug. Enkele voorbeelden.

1. Bij de behandeling van de Kadernota hebben wij sterk aangedrongen op een adequate wijze van het plannen van investeringen. Op bladzijde 11 van de beleidsbegroting lezen wij dat het college voornemens is daarvoor in

2006 een nieuwe methode te ontwikkelen. U geeft aan dat hierdoor op termijn de onderuitputting zal verminderen. Dat is nou juist onze bedoeling. Immers, de post onderuitputting heeft te veel het karakter gehad van het 'kruikje van de weduwe van Sarfath'.

2. Een ander punt waar wij het van harte mee eens zijn, is het uitgangspunt: afmaken wat is ingezet. Dat geldt ook voor het ontwikkelen van beleidnota's. Meerdere keren heeft de CDA-fractie er bij het college op aangedrongen in dezen terughoudendheid te betrachten. In elk geval dient eerst de vraag besproken te worden of er wel voldoende financiële middelen aanwezig zijn.
3. De nieuwe organisatie is per 1 juni jongstleden een feit. Bij de behandeling van de Kadernota hebben wij aangegeven dat er nu eerst een fase van consolidatie dient te zijn. De CDA-fractie is het geheel met u eens dat de uitdaging, een betere vraaggerichtheid ook daadwerkelijk in de praktijk van alledag aangaan en herkenbaar maken voor bestuur en samenleving, volstrekt helder is. Of in eigen woorden gezegd: niet direct zeggen wat er níet kan, maar aangegeven wat er wél kan!
4. Het afschaffen van het gebruikersdeel van de OZB. Bij de behandeling van de begroting voor het jaar 2005 hebben wij aangegeven dat de inperking van het lokale belastinggebied voor ons op bezwaren stuit. De mogelijkheden van de lokale overheden in Nederland om belastingen te heffen is in vergelijking met de ons omringende landen bepaald gering. En als het dan gaat om het toepassen van het beginsel van de gespreide verantwoordelijkheid, horen de gemeenten te beschikken over eigen inkomstenbronnen. Voor ons is de OZB geen heiligdom. Wel zijn we van mening dat er een betere verdeling moet komen via het gemeentefonds voor gemeenten met een regiofunctie.
Vraag: Op bladzijde 16 van de programmabegroting deel 2 wordt in het hoofdstuk 'Aanvullende compensatie wegvallen OZB – gebruikers/woningen opgemerkt dat Emmen nog € 700.000,- extra kan verwachten. Graag uitleg hierover.

Toekomstperspectief.

Bij de behandeling van de begroting voor het jaar 2005 hebben wij reeds aangegeven dat regionale samenwerking van eminent belang is voor het versterken van het economisch perspectief. Immers, de spoedige realisering van de A37 heeft niet alleen een betekenis voor Emmen, maar voor geheel Zuidoost-Drenthe en het aansluitende Emsland. De positieve betekenis van de A37 moet middels een goede promotiecampagne ten volle worden benut. Wij hebben hoge verwachtingen van het promotieproject knooppunt A 37/A 31.

Als het gaat om de promotie van Emmen, zien wij met grote voldoening terug op het WK Jeugdvoetbal. Wij vinden dat dit project een vervolg dient te krijgen.

Verder is het ons inziens noodzakelijk dat het zo langzamerhand de hoogste tijd wordt om flink het mes te zetten in allerlei regels. Met waardering constateren wij dat het college actief meegewerkt heeft aan het project tegenstrijdige regelgeving. De CDA-fractie is van mening dat het terugdringen van het aantal regels een hoge prioriteit verdient. Ook het beter op elkaar afstemmen van procedures zal leiden tot het verkorten van te volgen procedures. Op initiatief van de CDA-fractie doet Emmen mee aan de pilot van het ministerie van

VROM betreffende een zogenaamde VROM-vergunning. Verder zijn wij van mening dat ook alle in onze gemeente functionerende regels kritisch tegen het licht gehouden dienen te worden. Wij stellen voor in dit verband een onderzoek door de Rekenkamer te laten doen naar het nut en de noodzaak van de in onze gemeente thans functionerende regelgeving. Wij dienen daarover een motie in.

In de programmabegroting wordt in het programma arbeidsparticipatie opgemerkt dat de prioritaire doelstelling is: meer mensen aan het werk. De Wet werk en bijstand geeft de gemeente de nodige ruimte voor het voeren van een eigen beleid om mensen weer te laten participeren in het arbeidsproces. Wij zijn van mening dat vanuit het *work – first*-principe allen die een bijstandsuitkering hebben, gestimuleerd dienen te worden om een actieve bijdrage te leveren aan de samenleving. Dit geldt ook voor vrijwilligerswerk.

De belastingdruk in 2006. Bij de behandeling van de begroting voor het jaar 2005 is de CDA-fractie akkoord gegaan met een extra verhoging van de tarieven voor de OZB met 7,5%. Wel is toen duidelijk de afspraak gemaakt dat deze extra verhoging in het jaar 2006 teruggedraaid wordt, waarvoor in de plaats de invoering van een kostendekkende rioolretributie zou komen. In de vergadering van de commissie BME d.d. 15 september hebben wij gekozen voor de toerekening van de kosten middels de zogenaamde WOZ-systematiek. Inmiddels hebben wij het voorstel van het college ontvangen en daarmee kunnen wij akkoord gaan. Wat gaat dit nu betekenen voor de burgers in de gemeente Emmen? Uitgaande van de thans bekende gegevens komt dit erop neer dat een eigenaar van een woning van € 150.000,- er ongeveer € 175,- op vooruit gaat. Een woning van € 250.000,- levert een voordeel op van ongeveer € 270,-. Conclusie: voor het eerst sinds jaren gaan de gemeentelijke tarieven daadwerkelijk naar beneden!

In het afgelopen jaar hebben wij als raad uitvoerig van gedachten gewisseld over het tot stand te brengen van het Structuurplan. Tot dusver ging de discussie over de vraag: hoe kunnen wij de voorzieningen in de gehele gemeente in stand houden? De CDA-fractie is en blijft van mening dat het in stand houden van voorzieningen van wezenlijk belang is voor het functioneren van gemeenschappen. Echter, de gemeente kan dit niet alleen. En geredeneerd vanuit het uitgangspunt van de gespreide verantwoordelijkheid, mag van alle betrokkenen een bijdrage worden gevraagd, bijvoorbeeld in de vorm van het dragen van bestuursverantwoordelijkheid of het leveren van zelfwerkzaamheid bij het onderhoud.

Recent heeft het college het werkdocument Emmen 2020, kern en keuzen Structuurplan, gepresenteerd. Wij zijn van mening dat de huidige raad in elk geval via bijvoorbeeld een C-discussie hierover zijn mening moet kunnen geven. In het genoemde document worden ons inziens bijzonder interessante ideeën genoemd. De CDA-fractie is van mening dat, willen wij als gemeente Emmen de ambitie halen dat zij in 2020 groeit naar een inwoneraantal van 120.000 inwoners, deze bevolkingsgroei in de gehele gemeente moet kunnen plaatsvinden. En de nieuwe opvatting van het Ruimtelijk Planbureau (RPB) dat er meer dan voorheen in het landelijk gebied gebouwd moet kunnen worden, willen wij van harte ondersteunen. Dat betekent dat er in wijken en dorpen, uiteraard in een goede samenhang, een flinke uitbreiding van het aantal woningen moet worden bewerkstelligd.

In dit verband heeft de CDA-fractie met teleurstelling kennisgenomen van de mededeling van het college middels de bestuursrapportage 2005-2 dat het proces van actualisering van de bestemmingsplannen voor de gebieden Emmer-Erfscheidenveen, Schoonebeek, Zandpol, Nieuw-Amsterdam/Veenoord en Nieuw-Schoonebeek vertraging heeft opgelopen. Wij begrijpen hier niets van! Bij de behandeling van de begroting voor het jaar 2003 heeft de raad, mede op initiatief van de CDA-fractie, besloten hiervoor een extra bedrag beschikbaar te stellen. Wat is er dan met dit extra geld gedaan? Het is een goede zaak dat inmiddels door de Rekenkamer een onderzoek wordt ingesteld naar deze problematiek.

Met ingang van 2007 worden alle subsidies van rijkswege voor platteland vernieuwing in één fonds samengebracht, namelijk het investeringsbudget landelijk gebied. Verder wordt met ingang van 2006 vanwege de verandering in het Europees landbouwbeleid 3% ingehouden ten behoeve van de platteland vernieuwing. Dit betekent dat hiervoor vanaf volgend jaar aanzienlijke bedragen beschikbaar zijn. Bij de behandeling van de evaluatienota Fonds Duurzame Ontwikkeling Landelijk Gebied (DOLG-fonds) hebben wij reeds aangegeven dat de gemeente Emmen met dit fonds de beschikking heeft over een uiterst modern en adequaat instrumentarium om in te spelen op de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van platteland vernieuwing. Wij mogen constateren dat Emmen in dezen zijn tijd ver vooruit is!

Een van de kerndoelen in het meerjarenprogramma Vitaal Platteland is ruimte voor recreatie. Dat sluit bijzonder goed aan bij de doelstellingen van programma sport, recreatie en cultuur. Wij zijn van mening dat ook in planologisch opzicht er meer ruimte moet komen voor het ontwikkelen en bevorderen van het toerisme.

Bij de behandeling van de begroting voor het jaar 2005 hebben wij als CDA-fractie ingestemd met de bezuinigingen op de subsidies, met uitzondering van het peuterspeelzaalwerk. Verder hebben wij er bij het college op aangedrongen in 2005 een fundamentele discussie te voeren over het subsidiebeleid in de jaren 2006 en verder. Helaas is deze discussie nog niet gevoerd. Toch willen wij in afwachting van deze discussie een tweetal voorstellen doen.

1. Wij stellen voor in het jaar 2006 een bedrag van € 10.000,- beschikbaar te stellen ten behoeve van de organisatie van de vakantiespelweek.
2. Eveneens stellen wij voor een bijdrage van € 10.000,- te verlenen in het kader van het project Kunstmenu voor het vervoer naar Emmen.

Verder is het vorig jaar een motie aangenomen inzake de voorgenoemde verhoging van de tarieven voor de voetbalverenigingen ten bedrage van € 500,- per veld. De CDA-fractie is van mening dat de uitkomsten van de discussie van de gemeente met de voetbalclubs met de raad besproken dienen te worden alvorens tot daadwerkelijke effectuering van het collegevoorstel kan worden overgegaan. Voor ons is deze discussie nog niet afgerond. Inmiddels hebben wij een enquête gehouden over de tarievenstructuur in de andere Drentse gemeenten. De uitkomsten van deze CDA-enquête zullen wij naar alle fracties sturen.

De organisatie Op 't Stee. Het vorig jaar heeft de raad een amendement van de ChristenUnie-fractie aangenomen om € 20.000,- beschikbaar te stellen als solidariteitsbijdrage ten behoeve van de opvang van vluchtelingen. Tevens werd mid-

dels dit amendement besloten in 2005 een bijdrage aan Op 't Stee te betrekken bij de algehele discussie over het welzijnswerk vanaf 2006 en verder. Zoals gememoreerd is deze discussie niet gevoerd. Daarom willen wij de bijdrage aan Op 't Stee met één jaar verlengen. Wij gaan ervan uit dat in 2006 de algehele discussie over het welzijnswerk en de daarbij behorende subsidies ook daadwerkelijk gevoerd wordt. Wij willen opmerken dat wij veel waardering hebben voor de professionele benadering van het asielzoekersvraagstuk door de Stichting Op 't Stee. Daar komt nog bij dat deze stichting zich gesteund weet door veel organisaties, kerken en burgers in onze gemeente.

Vervolgens nog enkele opmerkingen per programma.

* Programma 1, burger en bestuur

Wij willen er voor pleiten dat in het kader van de planning- en controlcyclus in de bestuursrapportages uitvoeriger gerapporteerd wordt ten aanzien van de uitvoering van de programmabegroting. Onlangs heeft de raad de evaluatienota Dualisering besproken. Voor ons blijft het zoeken naar een goed evenwicht tussen enerzijds de volksvertegenwoordigende rol en anderzijds de kaderstellende rol, een lastig karwei. Als het gaat om het vervullen van de volksvertegenwoordigende rol, zien wij als CDA-fractie nog geen grote verschillen tussen deze raadsperiode en de vorige raadsperiode.

* Programma 2, economie en werkgelegenheid

Wij dringen er bij het college op aan de positie van het bedrijvenloket en de toegankelijkheid daarvan op zijn minst te handhaven en waar mogelijk te versterken. Eveneens blijven wij de aandacht van het college vragen voor het geven van een royale kans aan het regionale bedrijfsleven bij het aanbesteden van gemeentelijke projecten.

* Programma 3, veiligheid

Wij willen van de gelegenheid gebruik maken om het college in het algemeen en de portefeuillehouder in het bijzonder een compliment te maken voor het zeer consequent handhaven van beleid inzake de coffeeshops.

Afgelopen zomer heeft de CDA-fractie een viertal werkbezoeken afgelegd bij de brandweer. Wij zijn onder indruk van de professionele opvatting en inzet van allen die bij de brandweer in dienst zijn. Wel zijn we van mening dat het tijd wordt ook de brandweerkazerne in Emmen aan te passen aan de huidige eisen des tijds.

* Programma 4, onderwijs en jeugd

Als CDA-fractie willen wij benadrukken dat signalering op een zeer jonge leeftijd heel belangrijk is om latere problemen te voorkomen. Verder dient er een koppeling te zijn tussen jeugdzorg en onderwijs.

Het voorstel om in het kader van nieuw beleid € 459.000,- uit te trekken voor het fietspad Emmen/Noord-Sleen heeft onze nadrukkelijke instemming. Op deze wijze wordt de regionale samenwerking met de gemeente Coevorden vorm en inhoud gegeven en wordt het begrip 'Emmen onderwijsstad' onderstreept. '

* Programma 5, bouwen, wonen en milieu

Wij willen er bij het college op aandringen consequent handhavend op te treden tegen buitensporig lawaaioverlast in de meest brede zin des woords. Wellicht liggen hier aanknopingspunten bij het onderdeel werkplan gedragsbeïnvloeding van programma 7.

* Programma 7, verkeer en vervoer

Met genoeg lezen wij in de programmabegroting dat in 2006 een plan van aanpak voor de ontsluitingsweg A37 naar de Vierslagen te Schoonebeek zal worden uitgebracht. Het wordt, gezien de situatie in Nieuw-Amsterdam, ook de hoogste tijd dat deze weg zo spoedig als maar mogelijk is wordt aangelegd.

* Programma 8, sport; recreatie cultuur

Wij zijn zeer ingenomen met het voorstel van het college middels nieuw beleid € 40.000,- structureel uit te trekken voor sportaccommodaties. Verder bepleiten wij een nauwere samenwerking tussen het onderwijs en de sportclubs teneinde op deze manier sportstimulering te bevorderen.

* Programma 9, openbaar gebied

Er bereiken ons nog veel klachten over de onderhoudstoestand van het openbaar gebied. We zijn van mening dat de Groenvisie in deze raadsperiode door de raad besproken dient te worden. Graag de reactie van het college.

Is het juist dat er maar liefst 34 gebiedsontwikkelingsplannen worden opgesteld? Is dat niet erg veel?

* Programma 10, zorg en welzijn

De uitvoering van de WVG zal binnenkort in de raadscommissie weer op de agenda staan. Wij zijn van mening dat de beperking van de extra WVG-gelden vooral in een efficiëntere uitvoering van de WVG moet worden gevonden.

Wij dringen er bij het college op aan een op te richten consultatiebureau voor senioren te stimuleren en te faciliteren.

* Programma 12, de Vitale Stad

Vraag: in het programma schrijft u dat uw college de kleinschalige winkels wil handhaven ten noorden van de Markt, te exploiteren door zelfstandige ondernemers. Hoe denkt u dit te bereiken?

* Programma 14, bedrijfsvoering

Wij willen onze waardering uitspreken voor de inzet van alle medewerkers. We beseffen dat de reorganisatie in het kader van het organisatieontwikkelingstraject een hele Ingreep was.

* Programma 15, inkomstenbronnen

Ik heb al aangegeven dat wij kunnen instemmen met de invoering van de rioolretributie.

Samenvattend: de CDA-fractie kan zich prima vinden in deze programmabegroting. Wij vinden daarin veel van de voor onze fractie herkenbare voorstellen terug.

Wij zijn onze algemene beschouwingen begonnen met het bespreken van het uitgangspunt 'gespreide verantwoordelijkheid'. Daar willen wij ook mee afronden. Gespreide verantwoordelijkheid is van alle eeuwen en tijden. Dat wil ik met een voorbeeld uit de Bijbel aangeven. Reeds in het begin van het Oude Testament lezen wij in het boek Exodus het verhaal over Mozes die een advies krijgt van zijn schoonvader Jethro. Mozes, de man Gods, is niet alleen belast met het geven van leiding aan het volk Israël op weg naar het land Kanaän, maar tevens met de rechtspraak. Op een gegeven moment wordt het hem te veel; hij dreigt eronder te bezwijken. Op advies van Jethro stelt Mozes een aantal mensen, zogenaamde oudsten, aan, mensen die het vertrouwen hebben om het werk voor hem te doen. En zo is het ook bij onze gemeente. Voor een goed functionerende samenleving moet je vertrouwen hebben in mensen, want Emmen kan het niet alleen! "

De heer Leutscher spreekt namens de fractie van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie als volgt:

"Mijnheer de voorzitter. Het vorig jaar stond in het teken van

'het huis op orde'. Er waren harde, impopulaire maatregelen nodig. Wij hebben die met elkaar genomen en we dragen daar de verantwoordelijkheid voor. Namens de VVD-fractie heb ik toen gezegd dat we door de zure appel heen moesten bijten. Het is echter niet bij één appel gebleven, het zijn meerdere appels geworden. Dat brengt mij tot de tussenconclusie dat we er nog niet zijn. Als we kijken naar de begroting, zien we dat er nog steeds een grote greep uit de reserve moet worden gedaan om de zaak rond te krijgen. Wanneer we het hebben over het in balans krijgen van de begroting, hebben we het meer over een perspectief voor een aantal jaren dan over het volgend jaar. En dan wil ik het nog niet eens hebben over de risico's; ik noem, zonder er verder op in te gaan, alleen maar even EMCO.

De fractie is benieuwd hoe het gesteld is met het normeren van de reserves. Daaromtrent is verleden jaar een motie aangenomen en wij willen daaraan uitvoering gegeven zien.

Een andere opmerking over de begroting heeft te maken met het hoofdstuk waarin wordt gesproken over de reserves en de diverse voorzieningen. Wij willen het college verzoeken eens een inventarisatie te maken van alle voorzieningen en reserves, dus een soort tweede operatie 'stofkam'. Wellicht leidt dat tot de conclusie dat er geld over is.

De VVD-fractie is niet zo ongelukkig met het afschaffen van het gebruikersdeel van de OZB. Zo zijn wij ook de verkiezingen ingegaan. We zien het nu gerealiseerd worden, wat prima past bij onze denkbeelden. Uiteraard heeft de gemeente wel de verantwoordelijkheid de zaak rond te breien. Dat brengt mij bij de rioolretributie.

Van de discussie in de commissie over dit onderwerp was geen chocola te maken, want bijna elke fractie had weer een andere opvatting. Wij zijn er pragmatisch mee omgegaan en kunnen ons vinden in het voorstel van het college. Een heikel punt voor ons is nog wel: wat betekent het voorstel waar het gaat om een verhoging van de administratieve lasten?

We staan nu voor het begin van een nieuw jaar en wellicht ook voor een nieuwe zittingsperiode. Wij als liberalen hangen sterk aan vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid, sociale rechtvaardigheid en gelijkwaardigheid. Andere partijen willen het vaak doen vóórkomen dat wij er alleen maar zijn voor het individu, maar juist ook een liberaal is er voor het collectief, voor de gemeenschap. Je kunt slechts individu zijn als je onderdeel uitmaakt van méér, van een partij, de raad, het college of de gemeente in totaliteit, een sportvereniging, een kerk of een bedrijf. Je kunt alleen maar resultaten boeken als je samenwerkt met andere mensen. Dit jaar heeft onze fractie gekozen voor investeren, in het collectief, in de gemeente, in instanties, want wat er op ons af komt, is niet mis. Zo zijn we nogal beducht voor de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO). Er wordt veel bij de gemeenten neergelegd en dat scheidt verantwoordelijkheid, niet alleen richting individuen, maar ook richting bepaalde groepen. Participatie staat centraal. Waar het gaat om de WMO, kiezen wij er niet voor allerlei rechten te gaan vastleggen, maar voor maatwerk. Op die manier kun je volgens ons de beste sociale oplossingen vinden. De WMO betekent ook solidariteit met ouderen, gehandicapten en jongeren. Wij vinden dat de gelden die voor de WMO beschikbaar worden gesteld zichtbaar moeten blijven voor de doelgroepen, dus geoormerkt en niet inzetbaar voor iets anders.

Bij een collectief hebben we het ook over de Emmense sa-

menleving. De VVD-fractie wil investeren in zaken waarvoor mensen samenwerken. Ik heb het dan onder andere over sportaccommodaties. Wij hebben daar een liberaal beginsel op losgelaten: het gelijkheidsbeginsel. We vinden dat er in principe geen verschil mag zijn tussen sportaccommodaties die volledig worden gefinancierd door de gemeente en die welke voor een deel worden gerund door vrijwilligers. Sport is een belangrijk bindmiddel in onze samenleving, want zet mensen aan tot meedoen, is goed voor de gezondheid en is goed voor het welzijn. Wij vinden dat er in 2008 geen financieel verschil meer mag zijn tussen sportaccommodaties. We komen dan ook met een amendement om daarvoor geld vrij te maken, en wel € 1 miljoen, te financieren door € 525.000,- uit de afkoopsom voor de bouwfraude en door € 475.000,- niet te besteden aan De Tip. We gaan niet voor tien woningen, maar voor de sportverenigingen in Emmen.

Een ander aspect van investeren in de Emmense samenleving betreft de veiligheid. We weten allemaal dat het bij overlast gaat om groot en klein leed. Ik ben haast geneigd weer de hondenpoep als voorbeeld te noemen, maar het gaat om het gehele milieu, net zo goed als om kleine overtredingen waar de politie niet aan toe komt. We vinden dat er moet worden geïnvesteerd in de toezichthouders, dat ze klaar moeten worden gestoomd om overtredingen aan te pakken. Alle bekeuringen en boetes die kunnen worden opgelegd in het kader van de Wet bestuurlijke boeten vallen toe aan de gemeente. Er is echter nog lang geen sprake van kostendekkendheid. Wij willen derhalve een startkapitaal vrijmaken van € 100.000,-, te financieren uit de afkoopsom bouwfraude.

Wat de gemeentelijke organisatie betreft: er is heel veel aandacht besteed aan de structuur < dat was ook nodig, en de organisatie is dan ook aardig op haar kop gezet > en uiteindelijk zal het stof moeten gaan neerdalen. De vraag is echter: wat nu? In de structuur zijn de burger en de dienstverlening centraal gesteld, en nu moeten we het hebben van houding, gedrag, motivatie en inzet van de individuele ambtenaar. Wij vinden dat er sprake zal moeten zijn van een cultuurverandering. Bij motie vragen we het college het volgend jaar te komen met een burgertevredenheidsonderzoek, opdat we inzicht krijgen in de effecten van de cultuurverandering.

Verder vinden wij dat de burger mag vertrouwen op de gemeentelijke organisatie. Als er bezwaarschriften worden ingediend, mag de burger verwachten dat de gemeente daarop adequaat reageert. De VVD-fractie zal daarom met een initiatiefvoorstel komen, strekkende tot een dwangsom bij het niet tijdig beslissen door het bestuursorgaan, als stok achter de deur.

In relatie tot investeren in de gemeentelijke organisatie en de Emmense samenleving zijn we van mening dat de gemeente een voorbeeldfunctie heeft. Wij als liberalen hebben ook oog voor de leef- en woonomgeving van mensen en voor het milieu. In een motie vragen we om een onderzoek naar de toepassing van biobrandstof in de gemeente Emmen.

Voorgaande sprekers hebben er al gewag van gemaakt dat we best trots mogen zijn op de gemeente Emmen. Er is al gerefereerd aan het WK Jeugdvoetbal, maar er zijn veel meer voorbeelden te noemen die maken dat we tevreden en trots op de gemeente mogen zijn. Wij in Emmen zijn over het algemeen prima in staat te struikelen over ons eigen minderwaardigheidscomplex. Dat is niet terecht. Kijk naar onze industrie, de dienstverlening, de gezondheidszorg, het on-

derwijs – wij hebben iets te bieden! We mogen er trots op zijn te leven, wonen, werken, ondernemen en recreëren in de gemeente Emmen. Ziende hoe Emmen de laatste tijd aan de weg heeft getimmerd, kan ik zeggen dat dit effectief en efficiënt is geweest. Wat dit betreft *chapeau!* richting het college. We vinden dat het aan de weg timmeren gecontinueerd moet worden en zullen bij amendement voorstellen € 265.000,- vrij te maken voor het promoten van de gemeente, te financieren uit de afkoopsom bouwfraude.

Tot slot: als we praten over samenhang in de samenleving mag daarin cultuur niet ontbreken. Wij zijn van mening dat poëzie gevoelens ten aanzien van onze gemeente zichtbaar kan maken. Kennismaken met cultuuruitingen draagt bij tot persoonlijke ontwikkeling en zet aan tot denken. We komen daarom met een amendement om € 10.000,- vrij te maken, wederom te financieren uit de afkoopsom bouwfraude, voor het aanstellen van een gemeentedichter gedurende de komende twee jaren, te kiezen door de Emmense bevolking. De gemeentedichter moet in dichtvorm onze gevoelens blootleggen, in goede en in slechte tijden, en tegelijkertijd elke bevolkingsgroep in aanraking brengen met deze cultuuruiting.

Afrondend: wij als VVD-fractie stellen het individu vaak centraal, doch zijn van mening dat alleen maar als collectief tot resultaat kan worden gekomen. Dat vraagt om investeringen in de samenleving en ook om aan de weg timmeren."

De voorzitter constateert dat de politiek dichter bij de mensen wil en dat de VVD-fractie een dichter vóór de mensen wil!

De heer Halm spreekt namens de fractie van Burgerbelangen Gemeente Emmen als volgt:

"Doorgaan met de bouw van luchtkastelen of gewoon beide benen op de grond!

Voorzitter. Vandaag neemt de fractie van BGE-fractie voor de vierde keer deel aan de algemene politieke beschouwingen in de Emmense raad. Onvrede over de politieke dreef BGE vier jaar geleden de politieke arena in. Is die onvrede over het bestuurlijk/politieke functioneren in de afgelopen jaren nu afgenomen?, is een vraag die we ons zo tegen het einde van deze bestuursperiode hebben gesteld. Het antwoord daarop is ondubbelzinnig néé! Terugkijkend moet de BGE-fractie vaststellen dat PvdA en CDA het voor het zeggen hebben, dat de VVD mag aanschuiven om de machtsbasis te verstevigen en dat alle andere politieke partijen verworden tot figuranten die meestal braaf hun rolletje meespelen.

Terugkijkend valt het meest op dat dit gemeentebestuur en zijn voorgangers de kosten van de gemeentelijke organisatie behoorlijk uit de klauw hebben laten oplopen. Taakstellingen die werden opgevoerd, werden veelal doorgeschoven of maar gedeeltelijk uitgevoerd. Dit 'doorschuiven of maar gedeeltelijk uitvoeren van afgesproken taakstellingen' heeft de Emmense gemeenschap als geheel in de afgelopen jaren miljoenen gekost. De gemeentelijke organisatie had ergens tussen de vijf en tien miljoen euro goedkoper gekund, en niet alleen gekund, ook gemóéten. Het is in de afgelopen jaren vaak over voorzieningen gegaan. Wanneer je je realiseert wat je in termen van investeringen had kunnen doen met een structureel bedrag van tussen de vijf en tien miljoen euro, komt

vanzelf de vraag op: hoezo, geen geld voor het in stand houden van de bestaande voorzieningen?

De begrote cijfers.

'De jongens van BGE-fractie', zoals wethouder Kuper altijd zegt, hebben een kassa meegenomen opdat we direct kunnen afrekenen!

Voorspelde tekorten van grote omvang verworden tot overschotten en in de primitieve begroting 2006, die een totaal aan lasten kent van € 271 miljoen, is al een taakstelling van € 22 miljoen opgenomen, en dat terwijl de jaarrekening 2004 een totaal aan lasten liet zien van € 273 miljoen en de begroting 2005 uitging van een totaal aan lasten van € 271 miljoen. De baten lagen in 2004 € 14 miljoen hoger dan begroot, de lasten waren echter € 17 miljoen hoger dan begroot. Ik weet eerlijk gezegd niet wie hier nu wie bij de neus neemt. De BGE-fractie zou de cijfers in de begroting dan ook willen betitelen als spookcijfers.

Sommige partijen in deze raad hebben elkaar in de achterliggende weken verweten dat ze geen visie hebben of hadden. De heer Leutscher van de WD droomt nu al hardop van zijn wethouderschap, waarin onder zijn bezielende leiding grote zaken tot stand worden gebracht in Emmen. Van de heer Arends van de PvdA mochten we onlangs vernemen dat hij zichzelf altijd al een groot visionair heeft gevonden. Tot zijn teleurstelling moest hij echter vaststellen dat de rest er nog niet zo aan wil. Hij troost zich intussen maar met de gedachte dat dat wel vaker zo gaat met grote visionairs. En de heer Ensink van het CDA tja ..., hij en zijn fractie hopen erop dat ze met veel werkbezoeken de schade bij de komende verkiezingen kunnen beperken.

Van nature zijn bestuurders geneigd grote dingen te willen doen. Dat de kiezer bij de aanstaande verkiezingen moge verhoeden dat we dit soort bestuurders aan het roer krijgen in de komende jaren. De mensen in Emmen zitten niet te wachten op grootse visies. Ze hebben behoefte aan een gemeentebestuur dat met beide benen op de grond staat en besluiten neemt die zichtbaar leiden tot het aanpakken van de problemen in de lokale samenleving. Voor de BGE-fractie betekent dat eerst en vooral aandacht voor die zaken die het gemeentebestuur écht kan beïnvloeden. En laten we daarbij vooral de werkelijkheid niet uit het oog verliezen. Emmen heeft tal van ambities. Wij willen de pret niet bederven, maar vrezen dat bij de groeiambitie op het gebied van inwonertal en werkgelegenheid de bestuurders van Emmen realiteit en dromen door elkaar halen.

Op de sociaaleconomische index scoort Emmen een 1,6 op een gemiddelde van 4,2 van de steden in Nederland. De werkloosheid in Emmen is met 15% fors hoger dan gemiddeld en het gemiddeld besteedbare inkomen ligt 8,9% lager dan het gemiddelde in Nederland. Toch schijnen de burgers van Emmen samen met de bevolking van Apeldoorn tot de gelukkigste van de 25 grootste steden te behoren. Mensen in Apeldoorn zijn gelukkig, en mensen in Emmen zijn gelukkig omdat ze even Apeldoorn kunnen bellen!

Als het gaat om het lokale bestuur, is het volgens BGE-fractie van groot belang uit te gaan van de menselijke maat. Niks luchtfratserij! Wij zijn dan ook grote voorstanders van het uitvoeren van het experiment zoals hier recent is bepleit door de wijkvereniging Emmerhout. Het gaat in de eerste plaats om een woonomgeving waar mensen zich veilig voelen, bijvoorbeeld door iets simpels als verlichting. Het is toch te

gek voor woorden dat het vijf jaar moet duren voordat de lampen bij de visvijver in Emmer-Compascuum branden; zo maak je je als overheid toch belachelijk! Het gaat om voorzieningen waar mensen verantwoordelijkheid voor willen voelen en dragen. Van belang is dus dat lokale gemeenschappen blijven beschikken over de voorzieningen waar ze elkaar ontmoeten. Onze fractie zal hiervoor een amendement indienen dat erop gericht is extra middelen ter beschikking te stellen ten behoeve van dit experiment. Wij willen de kosten van het experiment financieren vanuit de opbrengst verkoop aandelen Bouwfonds. (De kassabel rinkelt!)

De BGE-fractie is er een groot voorstandster van de Stichting Buurtsupport ook in de komende jaren een belangrijke rol te laten spelen in het, in opdracht van en in samenwerking met de erkende overlegpartners, onderhouden van de woonomgeving. Als het aan onze fractie ligt, behouden de huidige werknemers hun dienstverband bij de stichting. Het geld om de komende jaren te overbruggen is er immers! Wij zullen dit bij de evaluatie van de WIW/ID voorstellen.

De lokale overheid moet inzetten op het bevorderen van actief burgerschap. Dat betekent dat daar middelen voor vrij gemaakt moeten worden, niet alleen geld maar ook middelen in termen van beleidsruimte. We zijn van mening dat er een verschuiving moet plaatsvinden van activiteiten in het gemeentehuis naar activiteiten buiten het gemeentehuis. Zet in op de ondersteuning van vrijwilligers, investeer hierin opdat hier op termijn ook geogoogst kan worden.

De BGE-fractie zal een amendement indienen met als doel het instellen van een fonds actief burgerschap. Doel is vanuit dit fonds middelen ter beschikking te stellen die ten goede komen aan allerlei vormen van actief burgerschap. De fractie wil dit fonds vullen met een bedrag van € 0,7 miljoen. (De kassabel rinkelt!)

Als het gaat om aandacht voor de woonomgeving in de breedste betekenis van het woord, moeten we helaas vaststellen dat we als gemeente steeds verder achterop dreigen te raken. De groenvoorziening laat veel te wensen over. Wij willen het geld dat nodig is om de groenvoorziening op een acceptabel niveau te krijgen vooralsnog betalen uit de rente-opbrengst van het gemeentelijke vermogen. We zeggen 'vooralsnog' omdat we de komende jaren op zoek willen naar structurele ruimte binnen de exploitatie. Voor 2006 wil de BGE-fractie dat de ergste knelpunten ten aanzien van groenonderhoud worden aangepakt. Daarvoor willen wij € 0,5 miljoen inzetten, te betalen uit de opbrengst verkoop aandelen Bouwfonds (reserves).

Voorts willen wij een 'aanvalsplan behoud voorzieningen' waarin concreet wordt aangegeven wat er de komende jaren gaat gebeuren, evenals wáár, dit om de bestaande voorzieningen te behouden voor de inwoners van de gemeente. Daartoe zal een amendement worden ingediend. De BGE-fractie geeft, als het gaat om het in stand houden van de voorzieningen in deze gemeente, op deze wijze handen en voeten aan de kernkeuze 'maximale inzet op behoud van de voorzieningen in de gemeente Emmen'. In de notitie Kernkeuzen Structuurplan 2020 wordt gesproken over basisvoorzieningen, maar wij gaan voor de bestaande voorzieningen. De fractie vindt dat de burger op dit onderdeel niet voor de gek gehouden moet worden. Volgens het college kan het voorzieningenniveau niet in stand worden gehouden (zie pagina 105 van de programmabegroting). Ik heb in de inlei-

ding al aangegeven dat het best anders had gekund. Nu zullen dus beleidskeuzes moeten worden gemaakt met betrekking tot kwantiteit en kwaliteit. Dit dient in eerlijkheid aan de burgers te worden meegedeeld. Onze fractie is in dat geval voorstandster van een referendum over het in stand houden van alle bestaande voorzieningen en het daarvoor méér betalen, versus niet méér betalen maar dan in termen van kwaliteit en/of kwantiteit ook minder voorzieningen.

De fractie is van mening dat voorkomen moet worden dat er een te eenzijdige oriëntatie gaat plaatsvinden op het centrum van Emmen. Anders gezegd: het uitbouwen van de regionale centrumpositie middels het verder ontwikkelen van een vitaal stadshart mag niet tot een verschraving leiden van de overige woon- en leefgemeenschappen in de gemeente.

Er worden grote bedragen door de gemeente geleend en vervolgens dóórgeleend aan het Noorderdierenpark en de BVO Emmen. Ook hier gaat het om miljoenenbedragen. Tegelijkertijd ontbreekt het geld voor het uitvoeren van

- de Cultuurnota
- het minimabeleid
- de Wet voorziening gehandicapten
- het in stand houden van voorzieningen
- het renoveren van De Ark
- het in stand houden van de WIW/ID-banen
- een fatsoenlijke theatervoorziening
- de Sportnota.

Over sport gesproken: de BGE-fractie stelt voor de € 40.000,- voor sportaccommodaties uit de vrije ruimte te bestemmen voor verzachting van de huurverhoging voor de sportvelden. (De kassabel rinkelt) Dat burgers en hun organisaties van die verhoging niets snappen, kunnen wij zeer goed begrijpen. Dat dit bijdraagt aan afstand tussen overheid en inwoners weet onze fractie wel zeker.

Een overheid die oog heeft en blijft houden voor mensen in minder fortuinlijke omstandigheden geeft het goede voorbeeld. In het jaar in – jaar uit rijker wordende Nederland neemt het aantal dak- en thuislozen al jaren toe, dreigen voedselbanken gemeengoed te worden en nemen de verschillen tussen arm en rijk alleen maar toe. De BGE-fractie wil hierbij aantekenen dat het college van B&W wat haar betreft niet bepaald het beste voorbeeld heeft gegeven als het gaat om de wijze waarop wordt omgegaan met mensen in nood. Het is schrijnend te moeten constateren dat de lokale overheid een gezin in nood, dat bijna zes weken noodgedwongen verbleef in een kraakpand aan de Spoorstraat in Emmen, aan zijn lot overlaat. Wat zich hier heeft afgespeeld heeft ons doen inzien dat steun aan de Stichting Op 't Stee nodig is. Wij wachten het amendement van de ChristenUnie-fractie op dit onderdeel af, doch wil hier nu al aangeven dat we bereid zijn dit te ondersteunen.

De BGE-fractie wil net als het college het minimabeleid zoals we dat kenden en kennen handhaven. Als je dat daadwerkelijk meent, zul je daar echter extra middelen voor moeten uittrekken.

Voorts wil onze fractie dat onderzocht wordt of het mogelijk is in groot verband een collectieve ziektekostenverzekering voor minima af te sluiten.

Wij willen een deel van de bezuinigingen (€ 0,4 miljoen) op de WVG in 2006 terugdraaien. Verder zal de fractie een amendement indienen in verband met het ontbreken van de dekking voor het minimabeleid (€ 0,7 miljoen).

Ruimte: wég met onnodige betutteling. Geef mensen letterlijk en figuurlijk de ruimte om vorm te geven aan hun leefgemeenschappen. Maak het mogelijk dat er in de buitendorpen gebouwd wordt wanneer daar behoefte aan bestaat en het mogelijk is. Timmer niet alles dicht met regelgeving, maar creëer ruimte. Het is boeiend te zien dat het CDA en de PvdA zo vlak voor de verkiezingen aangeven dat ze zich sterk willen maken voor woningbouw in de omliggende dorpen. Precies het idee van BGE! Wij beschouwen dit maar als: beter ten halve gekeerd, dan ten hele gedwaald.

Aanpakken van vandalisme en vernielzucht: de BGE-fractie wil dat het vernielen van zaken in de openbare ruimte actief wordt bestreden. Vandalisme en vernielzucht vormen een bedreiging voor het tot ontwikkeling komen van actief burgerschap. Ze dragen ook bij aan een gevoel van onveiligheid en moeten daarom bij de wortel worden aangepakt.

Geen overheid met overgewicht. De BGE-fractie wil een lokale overheid die erin slaagt de kosten in de hand te houden. Een slanke en bewegelijke overheid dus, in plaats van een overheid met overgewicht die geen kant meer op kan. Wij willen een overheid die ook kritisch durft te zijn over zichzelf. Kijkend naar het bestuur van de gemeente, kunnen we tot geen andere conclusie komen dan dat het ook hier wel wat slanker zou kunnen. Neem alleen de kosten van het lokale bestuur. Deze zijn in de periode 2001-2004 met 64% toegenomen, de tevredenheid daarover bepaald niet. Een 10% slankere organisatie had structureel tussen de vijf en tien miljoen euro aan ruimte opgeleverd. Er hadden dus tientallen miljoenen geïnvesteerd kunnen worden. Hoezo geen geld voor het in stand houden van voorzieningen? Hier is gewoon sprake geweest van falend overheidsbeleid, aldus onze fractie.

Een afgeslankte gemeentelijke organisatie zou volgens ons ook moeten leiden tot een slanker gemeentebestuur. Minder wethouders en wat ons betreft ook minder raadsleden; dat laatste hebben we alleen niet in de hand. Van veel raadsleden hoor je dat ze de eerste vier jaar nodig hebben 'om er een beetje in te komen', maar er zijn raadsleden die zelden of nooit naar een commissievergadering komen. Het is te rechtvaardigen dat er, als het gaat om de beloning van raadsleden, met ervaringsjaren wordt gewerkt. De BGE-fractie zal hiertoe een voorstel indienen wanneer zij onderdeel uitmaakt van de nieuwe raad.

Wat minder wethouders betreft: van 6,2 naar 3 wethouders zal een besparing opleveren. Bijvoorbeeld in Eindhoven zijn er vier wethouders op 210.000 inwoners. Met andere woorden: de top is veel te zwaar; in het bedrijfsleven zou men allang failliet zijn geweest.

De besparing willen wij ten goede laten komen aan het verder verbeteren van de leefbaarheid in de gemeente Emmen. Daarnaast willen wij op zoek naar verdere besparingen op de uitvoeringskosten die gemoeid zijn met de lokale overheid. De BGE-fractie wil in 2006 de kosten gemoeid met personeel boven de sterkte (bovenformatieven) en de facilitaire kosten taakstellend terugbrengen met elk € 350.000,-. (De kassabel rinkel)

De fractie roept het college op met de Vereniging van Drentse Gemeenten in overleg te gaan om te bezien of het, net als bij het oprichten van de Afval N.V., in de toekomst mogelijk is op Drents niveau een Beleid N.V. op te richten waarbij gemeenten beleid kunnen inkopen. Uitgangspunt hierbij is wel

dat een dergelijke N.V. een besparing op de lasten met zich zou moeten brengen.

De lasten gemoeid met afval kunnen volgens de staatssecretaris van Milieu omlaag. Wij verzoeken het college in beeld te brengen in welke mate de afvalstoffenheffing in Emmen omlaag kan. Daarnaast wil de BGE-fractie via het college zicht krijgen op de voorspelde inverdieneffecten van de Afval N.V., waarbij wij ervan uitgaan dat deze effecten zullen zorgen voor een verdere verlaging van de afvalstoffenheffing.

Evenwicht is in alles van groot belang, zo ook voor de relatie tussen lokaal bestuur en gekozen volksvertegenwoordigers. Naar de mening van onze fractie ontbreekt het evenwicht tussen lokaal bestuur en gekozen raadsleden. Daar waar de wedstrijd in de democratie vraagt om participanten die elkaar door hun gelijkwaardigheid in termen van tijd, betrokkenheid en deskundigheid scherp houden, zie je dat de volksvertegenwoordiging op voorhand op achterstand staat. Om eerlijker aan de eerder genoemde wedstrijd te kunnen beginnen om daarmee het zo nodige evenwicht te kunnen herstellen, is het volgens ons van belang de rechtspositie van raadsleden te verbeteren. Wanneer BGE in de nieuwe raad vertegenwoordigd zal zijn, zullen wij hiertoe een voorstel indienen.

Een integere overheid of een overheid die bewust met twee maten meet en belangrijke zaken het liefst geheim houdt voor de burgers? Ook ziek van vriendjespolitiek? Handelt de overheid integer in de richting van al haar burgers? De BGE-fractie krijgt aan de hand van informatie van burgers sterk de indruk van niet. Let wel, het betreft hier eenzijdige verhalen van de kant van de burger! Hoe het ook zij, het belang van een integer opererende overheid is voor de relatie burger/overheid van het grootste belang. Onze fractie is er een voorstandster van dat aan de hand van verhalen van individuele burgers een onderzoek plaatsvindt naar de mate waarin de verhalen van burgers op waarheid berusten. Wij willen voorkomen dat burgers door de overheid in gelijke gevallen verschillend worden behandeld. We zullen met een motie komen om een raadscommissie met daarin vertegenwoordigers van alle politieke partijen een onderzoek te laten doen naar het vermeende 'gebrek aan integriteit' en 'de vermeende rechtsongelijkheid' die burgers ervaren als het gaat om het functioneren van de lokale overheid. Wij vinden dit van een dusdanig belang dat we incidenteel € 75.000 willen uitrekken ter financiering/ondersteuning van het onderzoek.

Er moet meer te halen zijn uit het geheel van de Emmense samenleving. Het is toch te gek voor woorden dat een gemeente met een omvang van Emmen niet in staat is een nieuw stadstheater te bouwen! De BGE-fractie pleit dan ook voor een (nog) actievere samenwerking tussen de gemeente en het lokale bedrijfsleven. Wij willen een overheid die bij wijze van spreken met het Emmense bedrijfsleven één grote publiekprivate onderneming vormt, met als doel het maximale tot bloei laten komen voor de burgers van Emmen. Wij roepen het college van B&W op hier (meer) werk van te maken.

Onze fractie vindt het initiatief 'Stichting Enerverend Emmen' (doel = vijf jaar lang promotie maken voor Emmen) een prima aanzet/begin, maar volgens ons moet er méér mogelijk zijn. Wij willen een fonds publiekprivate samenwerking Emmen en dit fonds voeden met € 1 miljoen uit de verkoop aandelen Bouwfonds. Dit fonds kan worden aangesproken in het kader

van plannen die inhoud geven aan een PPSE (cofinanciering). We zullen hierover een motie indienen.

Gezien de ondersteuning van fracties door de landelijke politieke partijen, is de BGE-fractie van mening dat gemeentelijke gelden beschikbaar moeten worden gesteld voor lokale politieke partijen. Hiertoe zal een amendement worden ingediend.

Ook voor dit college lijkt te gelden dat het de truc 'eerst het zuur en dan het zoet' probeert toe te passen, in de hoop daarmee zijn positie voor de komende vier jaar veilig te stellen. De lasten gaan volgens de wethouder van financiën omlaag in 2006. Prachtig, doch de wethouder vergeet er even bij te vertellen dat dit vooral het gevolg is van rijksbeleid waar alle gemeenten tegen te hoop lopen. Waar ook voor het gemak maar even aan voorbij gegaan wordt, is het al eerder gememoreerde feit dat dit college en zijn voorgangers de lasten compleet uit de klauw hebben laten lopen.

Als het aan BGE ligt, wordt gegaan voor een bestuur dat met beide benen op de grond staat en dat luchtfietserij achterwege laat. We zijn benieuwd waar de Emmense kiezers op 7 maart hun voorkeur aan zullen geven. Wij zullen proberen de kiezer in Emmen duidelijk te maken dat het tijd wordt voor een andere bestuurlijke wind in Emmen. We zullen de kiezer oproepen een eind te maken aan de verkwisting, de besluiteloosheid, de kritiekloosheid en de luchtfietserij door op 7 maart aanstaande massaal op BGE te stemmen.

Ten slotte: onze complimenten voor de programmabegroting! Géén luchtkastelen!"

De voorzitter hoort de heer Van Hees vragen om nog een keer de kassabel. Dat zal komen omdat deze de popgroep Pink Floyd en de LP *Dark side of the moon*, met het nummer *Money (it is a crime)* kent! Jeugdsentiment! De heer Leutscher kijkt hem wat verbaasd aan, maar dit was natuurlijk voor diens tijd!

De heer Leutscher begint ongeveer bij ABBA!

De voorzitter stelt vast dat iedereen z'n 'Waterloo' vindt!

(Mevrouw Zinnemers komt ter vergadering).

De heer Van Hoffen spreekt namens de fractie van de ChristenUnie als volgt:

"Mijnheer de voorzitter, allereerst een tweetal citaten.

1. 'Een samenleving die religies, levensbeschouwingen en overtuigingen niet wegmoffelt achter de voordeur, maar een plek geeft in de publieke samenleving, handelt volgens het beginsel van het principiële pluralisme. Ze neemt het op voor de vrijheid uit respect voor ieders overtuiging. Bijbels gezegd: de ander zien als onze naaste en zijn of haar belang bevorderen biedt ondersteuning aan een gezonde maatschappelijke omgang.'
2. 'Er staat een tijd voor de deur waarin het 'ik' niet meer op prijs wordt gesteld, dan zal het 'wij' alles zijn wat nodig is om de samenleving gezond en op poten te houden. Samenleving, dat woord spreekt voor zich: we zullen moeten praten, luisteren, toegeven, begrijpen, accepteren. Het zal een langdurig, moeilijk en vaak onplezierig proces van vallen en opstaan worden. Van het op de tweede plaats zetten van dat kostbare 'ik' en denken in meervoud.'

Het eerste citaat is van de gereformeerde filosoof Roel Kuiper, laten we zeggen de partijideoloog van de ChristenUnie. Het tweede citaat is van de voormalig danser en choreograaf Rudi van Dantzig. Twee personen uit twee totaal verschillende werelden, met totaal verschillende opvattingen. En toch beïden met datzelfde open oog voor de samenleving. Een samenleving die alleen kan bestaan als men oog heeft voor elkaar en elkaars belang wil bevorderen. Samenleven in saamhorigheid.

Het verkiezingsprogramma van de ChristenUnie in Emmen voor de komende gemeenteraadsverkiezingen krijgt als titel mee: 'Van ik naar samen'. Dat hebben we ook als adagium voor deze algemene beschouwing gekozen. Speerpunten en kernwoorden zijn daarin: omzien naar elkaar, betrokkenheid, vertrouwen, duurzame leefomgeving.

Gezinnen, maatschappelijke organisaties, kerken, onderwijsinstellingen en ondernemers vormen belangrijke verbanden in de Emmense samenleving. Het gemeentebestuur moet het de Emmense inwoners en organisaties mogelijk maken zelf verantwoordelijkheden op te pakken en relaties te leggen. Dan hoeft het niet eens in de eerste plaats om geld te gaan, want het gaat vooral ook om erkenning en ruimte voor ontplooiing. Dat betekent zorg hebben voor en om elkaar, zonder meer noodzakelijk in de zorgwekkende maatschappij van 'zij' en 'wij'. Elkaar aanspreken, niet op de persoon, maar op zijn of haar gedrag. Herstel van relaties in straat, wijk en dorp. Op zoek naar een nieuw evenwicht, ook in het besturen van Emmen.

Onder meer om de afstand tussen burger en overheid te verkleinen is in 2002 het stelsel van dualisering van het gemeentebestuur ingevoerd. Ook met het plan voor een gekozen burgemeester wilde men de burger meer bij de gemeentepolitiek betrekken. De ChristenUnie-fractie denkt dat het probleem dieper ligt. De oplossing ligt niet in structuurveranderingen, maar in cultuurverandering. De overheid moet daadwerkelijk dichterbij de burger gaan staan. Beleid moet aansluiten bij wat er leeft.

Het college begint het hoofdstuk 'Burger en Bestuur' met de erkenning dat er ondanks de dualisering sprake is van een afname van vertrouwen van de bevolking in de politiek. Daarmee erkent het college dat de dualisering, die juist is ingezet om het vertrouwen in de politiek te herstellen, heeft gefaald. Ondanks de goede effecten die uitgingen en gaan van de invoering van het dualisme, is het evenwicht in de politiek zoek. Of de oorzaak daarvan nu gezocht moet worden in het containerbegrip, de zogenaamde kloof tussen burger en politiek, óf het steeds groter wordende smaldeel zwevende kiezers dat zorgt voor telkens zeer grillige verkiezingsuitslagen, het blijft intussen behoorlijk instabiel in politiek Nederland, en niet alleen landelijk. Daarbij komt dat veel politici en burgers zich vice versa laten leiden door het afvinken van behaalde resultaten op wensenlijstjes. De zogenaamde incidentenpolitiek is in onze ogen niet echt het beste middel om de stabiliteit in de politiek terug te brengen. Het wakkert eerder instabiliteit aan. Politiek leidinggeven is niet de oren laten hangen naar ... en overal snel op reageren. Dan laat de politiek zich leiden. Hoogleraar bestuurskunde te Leiden professor Jouke de Vries noemt dat: 'de omgekeerde democratie, die anarchistische trekjes vertoont. Daarin speelt de zogenaamde Jan Mulder-factor in de emotiepolitiek een duidelijke rol: je schmiert een beetje en je roept morgen weer

wat anders. Je hoeft geen verantwoording af te leggen en consistentie is niet nodig. Dat heeft zeker effect op de publieke opinie. Het jaagt emoties op die nauwelijks worden gekanaliseerd of zijn te kanaliseren.'

Sterk politiek bestuur kenmerkt zich door het nemen van goed overwogen en gefundeerde besluiten die uit te leggen zijn en die genomen zijn na consultatie van betrokkenen. Daarbij is de vertegenwoordigende democratie nog steeds een goede voorwaarde voor sterk bestuur. Op die manier kan de politiek ook weer een ankerpunt worden van stabiliteit en vertrouwen. Het is de uitdaging om burger en bestuur dichter bij elkaar te brengen, waarbij de dienstbare overheid zoekt naar zoveel mogelijk participatie van de burgers.

Een overheid die vertrouwen wil krijgen, moet zelf eerst vertrouwen in burgers geven! De overheid kan dat doen door het faciliteren in de vorm van tijd, geld, expertise en beleid. Overheid en burgers zijn elkaars partners. Dat houdt in dat we moeten werken aan de relatie met de burger. De raad moet nadenken over zijn mogelijkheden om met de burgers in gesprek te komen. We hebben goede herinneringen aan de tafelgesprekken met burgers over het Structuurplan. Dat levert in communicatieve zin veel op; dat moeten we koesteren en daaraan moeten we een goed vervolg geven. Burgers zijn niet alleen consumenten, maar ook producenten van een bloeiende gemeente. In een goed functionerende gemeente is er een gezonde samenwerking tussen een dienstbare overheid en een verantwoordelijke samenleving. Dan gaat het om de volgende zaken.

- Investeren in betrokkenheid bij elkaar en elkaars leefwereld.

Dit heeft te maken met het terugbrengen van de onderlinge zorg in de samenleving, via bijvoorbeeld kerken, verenigingen, sportverenigingen, buurtwerk en allerlei vormen van sociaal-cultureel werk, het oppakken van maatschappelijke verantwoordelijkheden door burgers ten dienste van scholen en zorginstellingen, natuur en cultuur. Zo'n proces van meer onderlinge zorg zou zonder meer goed zijn voor de samenleving nu door de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) de zorg meer een verantwoordelijkheid wordt van de gemeente en we noodgedwongen die onderlinge zorg moeten stimuleren.

Er zal in dit verband weer een extra inspanning gevraagd worden van vrijwilligers. De ChristenUnie-fractie is van mening dat het werk van vrijwilligers een belangrijke peiler van onze samenleving is. Verenigingen en mantelzorg zijn afhankelijk van voldoende vrijwilligers, maar juist de positie van de vrijwilliger wordt steeds moeilijker. Door toenemende wet- en regelgeving wordt het functioneren van vrijwilligers aangetast en soms zelfs belemmerd. Daarom is het goed dat het college voorstelt structureel € 40.000,- van het volume nieuw beleid beschikbaar te stellen voor het instellen van een steunpunt vrijwilligers. Investeren in gedeelde waarden met elkaar.

Dit heeft te maken met het besef dat de Emmense samenleving, hoe verscheiden ook, een gemeenschap is waarin wij zoeken naar gedeelde waarden en normen. Daarom zal het normen- en waardendebat blijvend gevoerd moeten worden. De geslaagde pilots in Nieuw-Amsterdam/Veenoord en de Rietlanden zullen een vervolg moeten krijgen in een bredere toepassing in de diverse wijken en dorpen. Tussen haakjes: op bladzijde van de beleidsbegroting onder 1.1 ontbreekt de pilot Nieuw-Amsterdam/Veenoord.

In een gezonde en sterke samenleving zijn de betrouwbaarheid van de politiek en het vertrouwen in de politiek als twee kanten van dezelfde medaille. Met elkaar genieten van rechten en vrijheden, maar ook met elkaar plichten aanvaarden en verantwoordelijkheid nemen om dienstbaar te zijn aan de samenleving en aan elkaar.

- Om samen ervoor te zorgen dat mensen niet worden buitengesloten.
- Om samen overlast tegen te gaan en de straat veiliger te maken.
- Om samen Emmen schoon te maken en verloedering tegen te gaan.
- Om samen meer brede buurtscholen te ontwikkelen.
- Om samen woonzorgzones in de diverse wijken en dorpen te creëren.
- Om samen gebruik te maken van multifunctionele accommodaties door sportverenigingen, wijkbewoners en scholen, et cetera.

Dat zal een coöperatief gebeuren zijn, door participatie van burgers, instellingen en maatschappelijke organisaties. Een goed voorbeeld is het project 'Onze buurt aan zet' in de wijk Emmerhout, waaruit blijkt dat bewoners heel goed in staat zijn verantwoordelijkheid te dragen voor het prioriteren en realiseren en zo oplossen van diverse knelpunten ter verbetering van de veiligheid en de leefbaarheid in de wijk. Zij willen graag het wijk-eigenaarschap uitbeiden door het zogenaamde Participatie Charter te hanteren, ontworpen door de landelijk samenwerkende aandachtswijken (LSA). Emmerhout wil als pilot voor Emmen dienen en vraagt daarvoor extra geld. We dienen een amendement in om daarvoor incidenteel voor één jaar een geldbedrag beschikbaar te stellen, opdat deze pilot op korte termijn van start kan gaan. Het initiatief zelf werd in de commissie door alle partijen toegejuicht, dus verwachten we voor ons amendement brede steun in deze raad.

De meeste voorstellen genoemd in het kader van nieuw beleid hebben onze instemming. Al genoemd heb ik het vrijwilligerssteunpunt. Het is goed dat er nu geld wordt vrijgemaakt voor bouwplan De Tip, dat vanwege de ontbrekende financiën al heel lang in de wachtkamer staat om gerealiseerd te worden.

Minder gelukkig zijn we met het voorstel € 50.000,- incidenteel beschikbaar te stellen voor een onderdeel van de vaarverbinding Erica-Ter Apel. Ook op bladzijde 51 van de beleidsbegroting wordt onder 4 gesproken over medewerking verlenen aan deze vaarroute. Er heeft tot nu toe nog geen fundamentele discussie plaatsgevonden over de vraag of de gemeente Emmen wel mee gaat doen in de financiering van dit miljoenenverslindende project. Ik kan me een betere besteding voorstellen. Vooral nog heeft deze besteding niet de instemming van de ChristenUnie-fractie.

In een samenleving die steeds meer gekenmerkt wordt door marktdenken zal de overheid haar beschermende functie ten aanzien van hen die niet mee kunnen komen extra moeten benadrukken. Vanuit de christelijk-sociale gedachte zal de ChristenUnie-fractie dan ook blijven hameren op de zorg voor de zwakkeren in de samenleving. Ook in periode van bezuinigingen zullen wij ons sterk blijven maken voor een ruimhartig christelijk-sociaal beleid.

Decentralisatie van taken zoals de uitvoering van de Wet werk en bijstand legt de risico's bij de gemeenten neer. Positieve kant van de medaille is dat we als gemeente zelf enige

invulling van het werk- en bijstandsbeleid kunnen bepalen. We zijn content met de wijze waarop het college c.q. de verantwoordelijk wethouder daar vorm en inhoud aan geeft en ook luistert naar en tegemoet komt aan de denkwijze van onze en andere fracties. We vinden dat we dat beleid moeten voortzetten en dat daarbij de grenzen van de WWB blijvend moeten worden opgezocht.

De ChristenUnie-fractie zal voortdurend een christelijk-sociaal beleid voorstaan dat antwoord probeert te geven op de stille armoede die steeds meer publiek wordt door het toenemend aantal voedselbanken, meer betalingsachterstanden, huisuitzettingen en schuldsaneringen. We verzoeken het college samen met de kerken en andere maatschappelijke organisaties actie te ondernemen om die onzichtbare stille armoede beter in beeld te krijgen, waardoor het mogelijk wordt daar beleid op te maken.

Vanwege de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning zal, zoals al gezegd, door decentralisatie veel op het bordje van de gemeente terechtkomen. Als de in gang gezette koers vanuit de rijksoverheid doorgang blijft vinden, zal op termijn met een substantieel financieel risico rekening gehouden moeten worden. Dat heeft de decentralisatie van de WVG ons in ieder geval wel geleerd. En als we de dubbele vergrijzing in dit gebied daarbij betrekken, worden de risico's betreffende de financiering van de WMO alleen maar groter. De uitvoering van de WMO zal erop gericht moeten zijn dat een kwalitatief verantwoord niveau van zorg en ondersteuning blijft gewaarborgd. Verantwoordelijkheden teruggeven aan gemeenten en aan de samenleving is één, maar een zorgvuldige, menswaardige en rechtvaardige uitvoering is twee. Juist bij de uitvoering van dit straks belangrijkste onderdeel van gemeentelijk beleid zal veel gevegd worden van de participerende samenleving. Ons advies is: ga zo vroeg mogelijk het maatschappelijk middenveld, waaronder kerken en allen die ook maar enige bemoeienis hiermee hebben, erbij betrekken. De ChristenUnie-fractie heeft in deze raadsperiode al diverse keren gepleit voor het realiseren van een sociaal pension of inloophuis om de positie van dak- en thuislozen te verbeteren, dit in samenwerking met het particulier initiatief. Tot nu toe hebben wij niets gemerkt van enige actie van het college. Deze materie heeft ook regelmatig de aandacht van het Sociaal Platform. Een van de partners die daarin deelneemt, de Raad van Kerken en geloofsgemeenschappen, heeft bij brief van 18 oktober alle raadsfracties gewezen op deze tot nu toe onopgeloste problematiek. Aan deze groep, die in Emmen uit ongeveer 30 personen bestaat, moeten weer maatschappelijke vaardigheden worden bijgebracht. Kortom: een heel proces van sociale activering moet plaatsvinden. In een maatschappij waarin je alleen meetelt als je maatschappelijk succesvol bent, is aandacht voor juist deze groepen meer dan ooit noodzakelijk. Daar kan een sociaal pension een bijdrage aan leveren. Wanneer kunnen we een actieve opstelling en actie op dit punt van het college verwachten?

Waar het gaat om sociaal beleid vragen we voor de zoveelste keer de aandacht voor de uitgeprocedeerde asielzoekers die door het Haagse beleid tussen wal en schip dreigen te komen. We hebben in het verleden diverse voorbeelden gegeven waaruit blijkt dat mensen buiten hun schuld in een situatie terechtkomen waarin bed, bad en brood ontbeerd worden. Er is nog steeds geen vangnet om deze uitzonderlijke en vaak ook onmenselijke situaties op te vangen. Het vorig jaar

zou het de laatste keer zijn dat we via een amendement de Stichting Op 't Stee voorzien hebben van een eenmalige bijdrage. In 2005 zou de bijdrage betrokken worden 'bij de discussie die zal worden gevoerd over het hele welzijnsveld'. De ChristenUnie-fractie constateert dat tot nu toe niets is gebleken van een discussie daarover. Er is wel een goed contact tussen Op 't Stee en de gemeente; dat kwam onder andere tot uitdrukking toen de gemeente een oplossing zocht voor het Nigeriaanse gezin dat in een kraakpand zat. Op 't Stee heeft toen voor dat gezin onderdak gezocht en gevonden. Er zijn in de Emmense samenleving gelukkig mensen die zich om uitgeprocedeerde asielzoekers bekommeren en een en ander samen met anderen organiseren. Als het rijksbeleid op dit punt faalt, wat is er dan mis mee dat lagere overheden wel hun verantwoordelijkheid nemen en dat particulier initiatief steunen? Wij voelen ons opnieuw mede verantwoordelijk voor deze mensen en zullen opnieuw een amendement indienen die dezelfde strekking heeft als zijn voorgangers. Intussen hebben alle fracties minus de VVD-fractie dit amendement ondertekend.

Ik eindig met een citaat dat werd uitgesproken door bisschop Hurkmans ter gelegenheid van de viering van het 25-jarig bestaan van het CDA: 'In Nederland lijkt op God een actief uitzettingsbeleid van toepassing te zijn; God is op het vliegtuig gezet naar het eiland van de privésfeer.' Dit citaat en het citaat waar ik deze bijdrage mee begon, gaan over hetzelfde thema, namelijk: wat betekent God nog in en voor de samenleving? Laat duidelijk zijn dat de Bijbel daar niet onduidelijk over is en dat God zichzelf niet laat uitzetten; vroeg of laat zal iedereen dat erkennen. De ChristenUnie-fractie laat zich dan ook leiden door de Bijbel. Vanuit bijbels perspectief ziet de ChristenUnie-fractie de toekomst tegemoet en weet zich dan ook afhankelijk van de God van de Bijbel. Hij geve Zijn zegen over het werk dat we hier als gemeentebestuur, raad en medewerkers doen voor een goed functionerend samenleven in deze gemeente."

De voorzitter schorst de vergadering voor een pauze, overeenkomstig de eerdere aankondiging.

Schorsing.

De voorzitter heropent de vergadering en geeft vervolgens het woord aan de heer Van Rossem.

De heer Van Rossem spreekt namens de fractie van Leefbaar Emmen als volgt:

"De titel van de bijdrage van de fractie van Leefbaar Emmen aan deze algemene beschouwingen zou u in eerste instantie kunnen verbazen: 'Het voordeel van de twijfel'. Wij zullen u uitleggen waarom.

In het afgelopen jaar is duidelijk geworden dat het college erg zijn best heeft gedaan om de financiën een beetje op orde te krijgen, maar helaas wij zijn er nog lang niet. Toch zijn er voor Leefbaar Emmen een aantal pluspunten waarvan wij vinden dat het de goede kant op gaat. Als voorbeeld noemen wij de toezegging op vragen van Leefbaar Emmen met betrekking tot de vergoeding tot 2006 van de identiteitskaart voor de minima.

Helaas zijn er ook negatieve punten; daarop komen wij later terug.

De bijdrage van de fractie van Leefbaar Emmen zal in chronologische volgorde worden behandeld volgens uw beleidsbegroting, met de daaraan gekoppelde programmabegroting. Tussentijds zullen wij vragen stellen en/of kritische opmerkingen plaatsen. We gaan ervan uit dat daarop serieus zal worden gereageerd.

Gezien de commotie in de media betreffende een aantal zaken zoals het inhuren van ex-werknemers, het asbestverhaal over werknemers van de EMCO in de Rietlanden, de tekorten van het WK Jeugdvoetbal van afgelopen zomer etc. komen wij daarop bij het geijkte programmanummer terug. Tot zover de inleiding.

* Programma 1, burger en bestuur

Terecht wijst u erop dat het vertrouwen van de burger in het bestuur nog steeds niet is wat het zou moeten zijn. Hoewel u goede bedoelingen hebt om dit te verbeteren, komt het maar niet van de grond. De fractie van Leefbaar Emmen krijgt regelmatig telefoontjes van burgers die zich hetzij onheus bejegend voelen, hetzij zich niet serieus genomen voelen bij vragen of problemen. De bureaucratie zou eigenlijk opgeheven moeten worden. Uw college kan zich er niet van af maken met de opmerking dat dit beeld als landelijk gezien moet worden. Wij wonen en leven tenslotte in Emmen. Wanneer gaat het college nu echt eens aan de slag met dit probleem. Hebben wij niet heel vaak gezegd of geroepen dat de politiek en het bestuur in het algemeen dichterbij de burgers moeten staan? Als een van de doelen stelt u metingen voor aan de hand van kwantitatieve doelen. Hoe denkt het college dit te verwezenlijken? Het is prachtig dat u bij punt 4, met de vraag 'wat doen wij ervoor', een opsomming geeft van een aantal aandachtspunten, maar papier is geduldig en wij zien liever snel daden.

* Programma 2, economie en werkgelegenheid

Op een aantal punten vindt de fractie van Leefbaar Emmen dat uw college heeft gescoord. We denken hierbij aan de tuinbouw en het binnenhalen van nieuwe ondernemers op bedrijventerreinen. Maar er zijn ook negatieve geluiden vanuit de middenstand te vernemen. Daarbij doelen wij speciaal op de kritiek van de Koepel die, naar zijn mening, niet altijd serieus wordt genomen. In welke frequentie heeft het college eigenlijk overleg met de Koepel?

U schrijft dat het WK Jeugdvoetbal in Emmen een succes is geworden. Dat is ook zo, maar woensdag jongstleden moesten wij vernemen dat er toch een financieel tekort is ontstaan. Niet alleen de fractie van Leefbaar Emmen maar ook andere fracties hebben regelmatig vragen gesteld aan of geïnformeerd bij de betrokken wethouder naar de financiële stand van zaken. Altijd kwam het erop neer: maakt u zich geen zorgen, het komt allemaal goed! Nu blijkt dat er een tekort is van € 139.000,-. Wie gaat dat betalen? Het mag niet zo zijn dat dit ten koste van onze burgers gaat. Hoe is dit tekort eigenlijk ontstaan, vragen wij ons af.

Toch ook wel goede zaken. De fractie van Leefbaar Emmen is erover verheugd dat het project betreffende de ID-banen wordt verlengd. Daarmee kun je heel veel burgers een steuntje in de rug geven voor het later vinden van een vaste baan. Zij zitten erop te wachten.

* Programmapunt 3, veiligheid

Hier willen wij ons beperken tot een aantal vragen. U spreekt over het verbeteren van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Wat de vergunningverlening betreft: kunnen wij

dat zo zien dat er kortere wachttijden komen? Ten aanzien van toezicht en handhaving is er nog veel werk te verzetten. Immers, de fractie heeft uit betrouwbare bron vernomen dat het helaas nog steeds schort aan goed toezicht op en bij de diverse middelbare scholen. Hoe wil het college hierin verbetering brengen opdat de agressie tussen scholieren van verschillende scholen verminderd wordt?

U schrijft dat in 2006, waar nodig, het nieuwe ramenplan zal worden geactualiseerd. Kunt u uitleggen hoe dit gezien moet worden, zeker gezien de woorden 'waar nodig'?

Verder schrijft u dat de gemiddelde verblijfsduur in de maatschappelijke opvang gereduceerd moet worden tot vier maanden. Hoe is het daarna dan met de huisvesting geregeld? Welke plannen zijn hiervoor? Er is al een tekort aan woningen.

* Programmapunt 4, onderwijs en jeugd

Over de veiligheid bij scholen hebben wij al het een en ander eerder gezegd. De fractie van Leefbaar Emmen wil zich beperken tot de jeugd en de mogelijkheid van opleidingen. U schrijft dat u ernaar streeft meer burgers aan scholing en opleiding te laten deelnemen. Dat is een goed streven, maar wie gaat dat uiteindelijk betalen, de gemeente, de burger of gezamenlijk? Het zijn de zogenaamde kansarmen die hierbij betrokken dienen te worden. Dat zijn juist die burgers met een minimaal inkomen. Het streven is te prijzen, maar hoe ziet de uitvoering er uit?

* Programmapunt 5, bouwen, wonen en milieu

U schrijft bij trends en ontwikkelingen dat er niet langer op steun van het rijk gerekend kan worden. Wat zijn hier de consequenties van?

U spreekt verder over 3.870 nieuw te bouwen woningen. Onze fractie is erg benieuwd voor welke categorie die bestemd zijn.

Voorts wordt er gesproken over de verkoop van 1.600 huurwoningen. Worden deze aan de bestaande huurders voor een gunstige prijs verkocht, of zegt u dat dit door de woningcorporaties zal worden bepaald?

Ten aanzien van milieu spreekt u over saneren en/of beheersen van bodemvervuiling. Hoe wilt u dit verwezenlijken?

Verder spreekt u over een op de vraag afgestemde ouderenhuisvesting met zorg. Wordt er ook onderzoek gedaan naar de vraag of dit betaalbaar is?

Ook wordt er bij dit punt gesproken over de aanleg van 10 ha stadsgroen. Wij kunnen dat niet helemaal vatten. Heeft dit alleen met de Delflanden te maken? Is dit te rijmen met de verkoop van bepaalde groenstroken aan de burger? Stroken worden verkocht, en dan ineens is er een plan voor aanleg van 10 ha stadsgroen. Graag hierover uitleg.

Tot slot hierover nog een punt. In de media lazen wij de vorige week, dinsdag 1 november, een artikel van de plaatselijke SP. Daarin wordt expliciet vermeld dat werknemers van de EMCO zonder beschermende kleding gedwongen werden asbest te verwijderen in de wijk de Rietlanden. Kunt u hier helderheid over geven? Welke stappen hebt u ondernomen? Mogelijk loopt de bedoelde partij vooruit op de lokale verkiezingen, volgend jaar maart. Dan moeten we het artikel plaatsen in de context van zeltjes winnen, zoals de directeur van EMCO heeft verklaard. Wij verzoeken u vriendelijk hier uitleg over te geven; want het is natuurlijk wel een behoorlijke aantijging!

* Programma punt 6, arbeidsparticipatie

In een eerder stadium hebben wij al gesproken over de ID-banen.

U spreekt over het op landelijk niveau brengen van het percentage WAO-gerechtigden. Is er dan nog zoveel verschil? Hoe moeten wij dit zien? Gaat dat niet ten koste van die mensen die echt niet kunnen werken?

Ten aanzien van de volumeontwikkeling bij de bijstand van 5,3% vragen wij ons af of dit betekent dat mensen die eigenlijk wel recht op bijstand hebben die niet meer krijgen.

Verder geeft u aan dat de kredietverlening en de schuldhulp gedaald zijn. De fractie van Leefbaar Emmen vraagt zich af, ook naar de toekomst kijkend, of dit wel een goed beeld is. Volgens ons zal de behoefte alleen maar groter worden.

* Programmapunt 7, verkeer en vervoer

Hiermee zijn wij het in grote lijnen eens. Toch nog een vraag. U spreekt over het opstellen van een notitie betreffende veilige routes voor vervoer van gevaarlijke stoffen. Is al duidelijk hoe men dit zou willen?

* Programmapunt 8, sport, recreatie en cultuur

De fractie van Leefbaar Emmen zal meteen maar met de deur in huis vallen: onlangs is in Bargeres de Kuil geopend; u zult precies begrijpen wat wij bedoelen.

Maandag 31 oktober lazen wij een groot artikel in het *Dagblad van het Noorden* over de problemen in de wijk Emmerhout met betrekking tot de aanleg van een multifunctioneel sportveld. Als wij het stuk goed interpreteren, is men in Emmerhout tamelijk ontstemd over de voortgang hiervan. Graag vernemen wij de stand van zaken en een tijdpad wanneer het gerealiseerd kan worden.

* Programmapunt 9, openbaar gebied

Uw doelstelling kan onze fractie onderschrijven. Toch nog een enkele vraag over waarderingscijfers. Hoe zijn deze tot stand gekomen?

* Programmapunt 10, zorg en welzijn

Wij vragen allereerst aandacht voor de gehandicapten. Meer dan een jaar geleden hebben wij als raad besloten, zij het morrend, dat de belanghebbenden bij de WVG een keus mochten maken tussen een eenmalig bedrag van € 275,- of collectief vervoer. Sinds 1 januari 2005 is deze keuzevrijheid weer afgeschaft, zodat eenieder aangewezen is op het collectief vervoer. De fractie van Leefbaar Emmen vindt dit een slechte zaak. Wij verzoeken het college dan ook deze keuzevrijheid structureel te maken. Er zijn helaas ook gehandicapten die alleen van hun eigen vervoermiddel gebruik kunnen maken. Juist gezien de hoge brandstofprijzen zou de keuze weer ingevoerd moeten worden!

Het is er eindelijk van gekomen: een ouderensoos in het centrum van Emmen! Helaas hebben wij en u moeten constateren dat er nogal wat kinderziektes aan het pand kleven. Dit is geen verwijt richting het college. Wat denkt het college eraan te doen om dit te verhelpen en op welke termijn?

U schrijft over een aanpak gericht op achterstandsbestrijding. Hoe wilt u dit realiseren?

Verder spreekt u over de ontwikkeling van een vrijwilligersbeleid. Bedoelt u hiermee de inzet van vrijwilligers via de vrijwilligersvacaturebank? Ook met behoud van uitkering?

U spreekt voorts over prestatieafspraken met het rijk met betrekking tot vrouwenopvang. Het aantal zal in 2006 dus dalen. Hoe lang mag men tegenwoordig in bedoelde opvang blijven? Is de doorstroming naar zelfstandige woonruimte nog wel te realiseren binnen een redelijke termijn?

U spreekt ook over 5% geïsoleerde ouderen. Hoe weet men nu wie dit werkelijk zijn?

Hoe is de controle mogelijk op de implementatie van de nieuwe Wet inburgering?

Wat is de stand van dak- en thuislozen in onze gemeente en wordt het Leger des Heils hier ook bij betrokken?

* Programmapunt 10, gebiedsontwikkeling

U spreekt over betere afstemming van de woningmarkt op starters. Is hier subsidie voor beschikbaar? De fractie van Leefbaar Emmen ziet het evaluatierapport 'Starters op de woningmarkt' graag tegemoet.

U spreekt over een onderzoek naar mogelijkheden om andere vormen van landbouw in te passen. Tevens spreekt u over realisatie van een zorgboerderij binnen de gemeente. Onze vraag is: is dit niet te combineren?

* Programmapunt 12, de Vitale Stad

Volgens de koers die is vastgelegd is het uw bedoeling het onderwijs verder uit te bouwen. Zelfs wilt u onderzoek laten doen naar de mogelijkheid een of meer universitaire afdelingen in Emmen te krijgen. De fractie van Leefbaar Emmen vindt dit een goede zaak, maar het moet wel betaalbaar blijven. Dit houdt tevens in dat er meer woonruimte zal moeten worden gecreëerd. Hoe denkt u dat te kunnen realiseren? U hebt het ook nog over het handhaven van kleinschalige winkels ten noorden van de Markt die geëxploiteerd zouden moeten worden door zelfstandige ondernemers. Volgens ons is dit bijna niet haalbaar. Zij worden immers overlopen door de grote ketens.

Ook geeft u aan een onderzoek te willen doen naar een nieuwe locatie voor de stadscamping. Zou dit nu niet in combinatie met het Noorderdierenpark kunnen? Dan snijdt het mes aan twee kanten!

* Programma 14, bedrijfsvoering

Hierover hebben wij maar één vraag. Het is bekend dat er nog steeds externen worden ingehuurd, ja zelfs een of twee ex-ambtenaren die gebruik hebben gemaakt van de 58-jaarsregeling met behoud van 85% van het laatstverdiende loon. Op zich is daar niets mis mee, maar wij hebben begrepen dat deze ex-ambtenaren een bezoldiging krijgen. Wij vinden dat die inkomsten moeten worden gekort op de uitkering van 85%.

* Programma 15, inkomstenbronnen

U spreekt over het aantrekken van leningen volgens een bepaalde strategie. Wordt dit door de huisaccountant getoetst? Hoe worden de uitkeringen uit het gemeentefonds getoetst? Wordt er onderzoek gedaan naar de vraag of het beheren van gemeentelijke deelnemingen in bedrijven en/of instellingen safe is? Op welke manier dan?

Vervolgens nog het volgende.

Waarom zit er zo'n verschil tussen de twee bedragen werkelijk en raming van onttrekking BCF? (Bladzijde 79)

Op bladzijde 92, tweede alinea spreekt u over de belastingdruk (bruto woonlasten.) De fractie van Leefbaar Emmen is van mening dat hier snel iets aan gedaan moet worden. Gebeurt dit niet, dan komt het de naamsbekendheid door de slogan 'Emmen Maakt Meer Mogelijk' niet ten goede.

Ik ga afronden. De fractie van Leefbaar Emmen heeft nog een paar technische vragen over de financiële begroting, maar wij gaan ervan uit dat een en ander in de commissie nog wel zal terugkeren. Wij zullen de vragen eerst bij de afdeling deponeren.

Tot slot een algemene opmerking van onze zijde. Vier jaar geleden tijdens veel verkiezingsdebatten ging het niet om de inhoud maar om de persoon. Dit is de laatste tijd < zie de media > bij een aantal partijen nu ook weer het geval. Leefbaar Emmen spreekt de hoop uit dat iedereen gerespecteerd wordt. Het gaat immers niet om personen maar om de partijvisie. De keus is aan iedereen. Wie de schoen past trekke hem aan. Zijn er nog fracties die een verdere uitleg wensen, dan zal ik die zeker in tweede termijn geven."

De voorzitter reageert op de opmerking van de heer Van Rossem dat een aantal nog niet gestelde technische vragen bij de afdeling zal worden gedeponneerd, maar voorspelt dat wél gestelde vragen ook als technisch zullen worden bestempeld. Met de fractievoorzitters is afgesproken het begrotingsdebat op hoofdlijnen te voeren. Het college heeft dit keer tevoren ook geen teksten van de fracties gekregen. Spreker stelt vast dat ook D66 het afgelopen weekeinde heeft gecongresseerd. Hij weet niet of de heer Van Hees er was, maar deze mag nu in elk geval namens de D66-fractie het woord voeren.

De heer Van Hees was in de tuin, ook leuk!

De voorzitter zegt dat het een onthechttingsproces kan betekenen, maar zal het daarover nu verder niet hebben.

De heer Van Hees spreekt namens de fractie van Democraten 66 als volgt:

"Voorzitter. Ik wil allereerst waardering uitspreken voor de beantwoording van de vragen die wij eerder hebben gesteld. Die beantwoording is adequaat, zodat wij daarmee voldoende uit de voeten kunnen. Het is misschien een tip voor de heer Van Rossem om het zo ook te doen.

Ik zal een aantal bespiegelingen houden en de voor ons essentieelste punten in de programmabegroting belichten. Donderdag aanstaande, wanneer de tweede termijn van de begrotingsbehandeling plaatsvindt, zal ik ingaan op suggesties van andere fracties.

Ik wil eerst iets kwijt over democratie in onze samenleving. Veel inwoners verliezen hun interesse voor het functioneren van het politieke bestel of zijn ontevreden over het functioneren daarvan. De partij D66 heeft zich vanaf haar oprichting hiertegen verzet, want vindt dat iedereen invloed moet kunnen hebben op de maatschappelijke en politieke besluitvorming, iets wat nog niet altijd vanzelfsprekend is. Een eerste voorwaarde om inwoners invloed te geven, is zorgen dat er duidelijke spelregels zijn. Die spelregels zijn vastgelegd in het inspraakbeleid. We doelen daarmee niet op de bekende rituele stoelendans 'omdat het nu eenmaal moet'. Zo'n houding wordt door veel burgers steevast beantwoord met: ze doen toch waar ze zin in hebben! Op die manier raken we alleen maar verder van huis. Wij willen echte invloed voor inwoners. Dat vergt een andere bestuurscultuur, een actieve overheid die bij alles wat zij doet zich de vraag stelt: hoe betrek ik de mensen bij zaken waar het om gaat? Inspraak kan alleen op een eerlijke wijze plaatsvinden als allen gelijk zijn geïnformeerd. De politiek dient daarom te zorgen voor heldere informatie en controleerbare besluitvorming en dient daarover te allen tijde verantwoording af te leggen. De werkelijke invloed van burgers op de publieke besluitvorming kan

beter. D66 zet zich al sinds jaar en dag in om hierin verandering te brengen. Standpunten en politieke stellingnamen liggen niet kant-en-klaar in de kast. Wij staan open voor nieuwe informatie en veranderende opvattingen. Dit tekent onze pragmatische opstelling: geen blauwdrukken en ingeslepen patronen, maar maatwerk, flexibiliteit en creativiteit. Durven, denken en doen! Niet meedoen aan kortetermijnpolitiek en opportunistische belangenbehartiging. We hebben een verstandige politiek voor de lange termijn nodig. Een goed gemeentebestuur weet wat er onder de bevolking leeft en is bereid daar rekening mee te houden. De overheid is er voor de burgers en niet andersom. Dat lijkt een logisch uitgangspunt, maar toch ervaren inwoners nog te vaak dat het gemeentebestuur niet of onvoldoende naar hen luistert en beslissingen over hun hoofden heen neemt. De gemeenteraad zal zich moeten inzetten om ervoor te zorgen dat burgers actief worden betrokken bij de besluitvorming. Inwoners van de gemeente Emmen moeten méér kunnen meepraten over zaken die hun aangaan. Tegen deze achtergrond bepleit de D66-fractie initiatieven waarmee de samenleving zodanig vorm krijgt dat macht, invloed en gezag democratischer worden georganiseerd. Nieuwe instrumenten zijn nodig om te sturen, regels vast te stellen en afspraken na te leven.

Het beeld dat uit de landelijke evaluatie van de dualisering naar voren komt, vertoont ons inziens veel overeenkomsten met dat in Emmen. Onze gemeenteraad blijft het nog steeds lastig vinden invulling te geven aan de kaderstellende en controlerende functie. Voor de volksvertegenwoordigende functie geldt dat er nog regelmatig éénrichtingsverkeer is. Het kan beter. De leden van de raad zijn nog onvoldoende extern gericht, in die zin dat zij hun oor te luisteren leggen in de maatschappij en de opgepikte signalen op de agenda zetten. Ik moet er wel bij zeggen dat *fulltime* werken in combinatie met het raadslidmaatschap het verdomd lastig maakt je taak als raadslid goed op te pakken.

De voorzitter verzoekt de heer Van Hees de intensiteit van de lastigheid iets anders te verwoorden.

De heer Van Hees wil dan het woord 'vervelend' gebruiken.

"Hij vervolgt zijn betoog met: De levendigheid van het debat en de herkenbaarheid van het lokale bestuur zijn nog onvoldoende toegenomen. Wel wát verandering, maar de beoogde effecten van de dualiseringsoperatie zijn bij lange na niet bereikt. Dit alles vraagt om een behoorlijke cultuurverandering, die waarschijnlijk tijd nodig heeft om zich te voltrekken. Op basis van de landelijke evaluatie is een aantal Emmense vertalingen geformuleerd. Het is goed ook in de nieuwe raadsperiode minimaal twee keer per raadsperiode het dualiseringsproces te evalueren.

Dan de programmabegroting (van wie is die eigenlijk?). Ik kan het niet nalaten nu vast een *statement* te maken: met het maken van een programmabegroting hebben we gekozen voor een opsomming van doelstellingen en activiteiten, maar ook voor een globaal kostenplaatje. De kunst is nu om erachter te komen wat er niet in staat. Er staat weliswaar in hoeveel geld er voor een project is en wat daarvoor wordt gedaan, maar hoeveel geld er geoormerkt is en hoeveel niet, hoeveel geld verschuifbaar is en hoeveel niet, hoeveel geld vastgelegd is en hoeveel niet enzovoort, dat staat er allemaal niet in en dat maakt het kunnen kiezen voor onze fractie niet

eenvoudig. Hoe krijgen we antwoord op de vraag: staat hetgeen je wilt bereiken in verhouding tot de kosten ervan? Als het kostenplaatje en de verevening tussen de verschillende projecten noch in tijd – noch in gebied – noch in het project zelf helder zijn, hoe kan een gemeenteraad dan een eerlijke en juiste afweging maken? Dan wordt het geneuzel op de vierkante centimeter. Volgens de D66-fractie kan dit niet de bedoeling zijn van de democratie. Juist het ontbreken van gegevens om als raad goed je werk te kunnen doen, is misschien wel een van de oorzaken van de kloof tussen burger en politiek. Dan resulteert een en ander in een klachtgestuurde gemeentebegroting.

Dit is de laatste begrotingsbehandeling voor de gemeenteraadsverkiezingen en dus speciaal, niet alleen omdat de messen langzamerhand geslepen worden richting maart 2006, maar ook omdat er afwegingen kunnen meespelen om wel of niet je kruit droog te houden, dan wel met vol geschut te gaan en niet vóór schut te staan.

Emmen doet het goed, zo valt te lezen op de themapagina in de *Zuidenvelder* van 1 november 2005. Dat mag de auteur (het college) stellen. De raad zal moeten aangeven of het nog anders/gewenster/beter moet en het is de vraag of de burger het allemaal wel goed vindt. Het college geeft onder andere een opsomming van vele activiteiten die in 2006 gerealiseerd moeten gaan worden. Ambitueus! Reëel? Leg dit eens naast elkaar, bijvoorbeeld naast de jaarrekening 2005, opdat alles goed kan worden gecontroleerd. Dan kun je misschien zeggen: verdorie (oei!), we hebben er goed aan gedaan deze gegevens ernaast leggen!"

De voorzitter begrijpt dat de heer Van Hees in diens woordkeuze de grenzen opzoekt!

De heer Van Hees vindt dat dit weleens moet!

"Hij vervolgt zijn betoog met: "De beleidseffectenrapportage hebben wij mooi op tijd ontvangen, zodat er de mogelijkheid is deze te betrekken bij de algemene beschouwingen. De rapportage laat duidelijk zien dat er nog het een en ander gerealiseerd dient te worden. Maak dit af voordat er al te veel andere zaken aangepakt gaan worden, anders schuift alles maar door. Wat laat ons 2005 zien? Veel niet uitgevoerde werkzaamheden! Wat kunnen de uitdijende bovenformatieven in dezen betekenen? De reorganisatie van de gemeentelijke organisatie en de verdwijning van arbeidsplaatsen worden veel als excuus gebruikt voor het niet bereiken van de gewenste resultaten. Het wordt langzamerhand tijd de slogan 'Emmen Maakt Meer Mogelijk' maar te begraven of te cremen. Anders zul je het ambitieniveau moeten bijstellen teneinde afspraken wél te kunnen nakomen.

We zijn geconfronteerd met een boekhoudersbegroting. Alles klopt! Klopt alles? Zij biedt de raad weinig tot geen speelruimte om nog eigen ideeën verzilverd te zien worden, want het adagium van het college is: als de raad wat anders wil, dan oud voor nieuw! Zelfs voor nieuw beleid laat het college de raad geen ruimte voor eigen keuzes; het heeft alles zelf al ingevuld. Waarop zijn sommige voorstellen gebaseerd? Ik noem als voorbeeld de sportaccommodaties. Waar hebben we het over als we een sportvisie in de hand hebben die kant noch wal raakt. Er wordt een bedrag neergezet, maar wij kunnen daar geen kant mee op en moeten het maar voor zoete koek aannemen. Waarom de raad niet ook enige speel-

ruimte gegund om zelf met initiatieven te komen, in plaats van dat hij moet zoeken en graven om andere beleidsmaatregelen geëffectueerd te kunnen krijgen? Ik kan voorbeelden geven hoe lastig dit is. Onlangs heb ik de notitie 'Beterkansenbeleid' gelezen. Ik heb gezien dat daarin erg veel geld om gaat. Het zal allemaal goed zijn, maar soms bekruipt mij toch de gedachte: ik wéét het allemaal niet! Met andere woorden: zaken moeten voor ons goed inzichtelijk en doorzichtig zijn opdat we zelf keuzes kunnen maken.

Op hoofdlijnen zal ik namens de fractie ingaan op een aantal beleidsvelden.

* Burger en bestuur

- De D66-fractie zal nog vóór de raadsverkiezingen met een motie komen om de drempels voor het indienen van burgerinitiatieven te verlagen naar één.
- Wij zullen samen met Groenlinks en naar verwachting met PvdA vóór de raadsverkiezingen komen met een initiatiefvoorstel betreffende een referendum.
- In 2006 zal er wat ons betreft gewerkt moeten gaan worden met een kwaliteitshandvest, een soort garantieverklaring van de gemeente aan haar burgers over het niveau van dienstverlening. U spreekt over dwangssommen – ik geef liever cadeaubonnen als het niet goed gaat!
- Inspraak en samenspraak moeten in een eerder stadium plaatsvinden.

* Veiligheid

In aansluiting op de doelstelling ten aanzien van wat wij willen bereiken, namelijk het met de partners realiseren van een veiliger woon-,werk-, recreatie- en leefmilieu dienen wij een motie in over het invoeren van een vandalismemeter. Er zijn in andere gemeenten goede resultaten mee geboekt. Vrijwel elke gemeente, ook de gemeente Emmen, heeft te maken met gevallen van vernieling en bekladding van publieke en private eigendommen. Deze vormen van vandalisme leiden tot overlast, maar ook tot de nodige kosten. Dit betekent dat de gemeente, dus de burger, opdraait voor de kosten van vandalisme. Het zou een goed idee zijn als de gemeente Emmen voortaan per kwartaal een overzicht van de vernielingen en de daarbij behorende kosten publiceert. Wij verwachten van deze publicatie dat oplettendheid, betrokkenheid en sociale controle toenemen. Hopelijk vermindert het vandalisme doordat er een preventieve werking van uit gaat.

* Onderwijs

Bij navraag in den lande blijkt dat onze gemeente wat het peuterspeelzaalwerk betreft landelijk achterloopt ten aanzien van toelatingsleeftijd en openstellingsuren per groep. Het belang van het peuterspeelzaalwerk hoeft verder geen betoog. Wij hebben gelezen dat het college inmiddels een besluit heeft genomen betreffende een verlaging van de toelatingsleeftijd naar 2 jaar en zes maanden. Een uitstekend initiatief. Het zat in de pijplijn en er wordt nu uitvoering aan gegeven, maar wij willen méér. Middels een amendement willen wij pleiten voor het uitbreiden van een dagdeel van 2 naar 2,5 klokuren, wat betekent: openstelling van 4 naar 5 uur per groep. Met betrekking tot de dekking kom ik terug op wat ik eerder zei: geef ons speelruimte opdat we ook eens iets kunnen doen! Volgens de septembercirculaire komt er wat extra geld, en dat heeft het college meteen ingezet om zodoende wat minder van de BAR af te hoeven halen. Gun

ons ook eens wat! Er zijn creatieve ideeën. Wij hebben daar enige vragen over gesteld, onder andere over de afkoopsoom bouwfraude. Welnu, die willen wij inzetten als dekking voor 2006. Voor de jaren daarna kan worden gedacht aan het volume nieuw beleid.

Verder verzoeken wij het college alvast in te spelen op de nieuwe wetgeving inzake de buitenschoolse opvang door het organiseren van overleg.

Een dikke onvoldoende krijgt de betrokken wethouder wat ons betreft ten aanzien van de Cultuurnota, accommodatiebeleid, subsidiebeleid, Sportnota en groenvisie. Het is allemaal niet van de grond gekomen. Als ik voor het accommodatiebeleid € 40.000,- zie staan, kán dat volgens mij helemaal niet. Het is jammer dat een en ander in deze raadsperiode niet is geëffectueerd, met alle onduidelijkheid voor betrokkenen van dien. Naar het subsidiebeleid is al meer dan een jaar geleden gevraagd. Het is er nog steeds niet, maar intussen worden er wel subsidies verleend. De CDA-fractie komt met een voorstel voor het verstrekken van € 20.000,-. Prima, daarmee is niets aan de hand, maar waar halen we het geld vandaan? Er zijn met elkaar geen regels afgesproken; het is allemaal ad hoc.

* Ruimtelijke ordening

In de afgelopen periode zijn ambitieuze plannen opgepakt voor het Masterplan Emmen-centrum. Na een goed interactief proces blijft het echter stil. Wij verzoeken het college in de commissie wonen en ruimte tekst en uitleg te geven over wat er in de komende periode te gebeuren staat.

* EMCO

Hier werken meer dan 2.000 mensen die vanwege psychisch dan wel lichamelijk ongemak onvoldoende in staat zijn in fabrieken of kantoren te werken. Het is de taak van de overheid hun bestaanszekerheid te bieden en de best passende plek te geven op basis van eigen mogelijkheden en capaciteiten. Dat kan zijn: detachering, begeleid werken of beschut blijven werken.

Het werkvoorzieningschap EMCO is een bedrijf dat zichzelf nimmer zelf zal kunnen bedruipen; het zal wel in de rode cijfers blijven zitten. De aangekondigde nullijn (geen verlies draaien) in 2008 of 2009 lijkt ons een utopie. We hebben een afspraak gemaakt over de uitgave die we per fte willen doen, naar ik meen € 1.100,-, maar voorlopig is dat niet voor elkaar te krijgen. Ik denk dat gepaste dwang op z'n plaats is, want reeds te lang heeft het college, en wij misschien ook als raad, het grenzenloze vertrouwen dat het op termijn goed komt met de EMCO. Het tegendeel is waar. Jaar na jaar ontstaan er verliezen, méér dan de voorspelde verliezen. Na de raadsvergadering van maart 2005 kwam er een brief van het college. Daarna blijken er in mei/juni extra verliezen, en als klap op de vuurpijl komt er vervolgens nog een miljoentje bij! Hoe is het toch mogelijk dat elders in het land WSW-bedrijven wél het hoofd boven water kunnen houden en dat de EMCO-groep dit steeds niet lukt? Elk jaar worden miljoenen euro's aan gemeenschapsgeld uitgegeven en tóch ontstaan er grote verliezen. Kritische brieven naar de directie hebben niet het gewenste resultaat. Het is een repeterende klaagzang. Wordt het tijd voor een andere bestuurscultuur? Ik denk dat het met het oog op de controle verstandig is dat raadsleden < ik heb het dan niet over een individueel raadslid > niet in het bestuur van EMCO zitting hebben. Ik vind dat daar eens goed over moet worden nagedacht. En de lijst van verdwenen

bazen is zo langzamerhand wel érg lang aan het worden, misschien nog wel langer dan de wachtlijst voor jongeren!

* Rioolheffing

In de commissie heb ik hieromtrent namens de D66-fractie onze keuze verwoord. Voor ons blijft het principe: belasting naar waterverbruik. We weten dat dit niet wordt gedeeld door de meerderheid en daarnaar hebben we ons te schikken, maar dit principe houden we wel vast.

* WMO

De rol van de andere overheid of de andere rol van de overheid, de toenemende vergrijzing, de vraag naar andere vormen van zorg, al dan niet veroorzaakt door oplopende kosten, vragen de komende tijd om oplossingen, bewuste keuzes, met gevolgen voor de langere termijn. Daarover komen we met elkaar te spreken.

Bieden extramuralisering en vermaatschappelijking van de zorg, zoals thans voorgesteld in het conceptvoorstel WMO, de oplossingen? In de ogen van de D66-fractie niet. Het concept biedt te weinig duidelijkheid en zekerheid, zowel voor zorgvragers, zorgverzekeraars, zorgaanbieders en uitvoerende overheidsinstanties zoals gemeenten en eventueel provincies, los nog van de financiële gevolgen; deze zijn nadelig voor Emmen. Nog belangrijker voor ons is dat het conceptwetsvoorstel niet voldoende ingaat op voor ons belangrijke uitgangspunten, verwoord in het pamflet 'Op weg naar nieuwe solidariteit', zoals: maak mensen niet kleiner maar sterker, geef mensen meer zeggenschap, maak procedures transparant en maak zaken afrekenbaar, wees solidair met mensen die buiten de boot dreigen te vallen, welvaartsverdeling op maat. Kortom: niet naar terug naar het jaren vijftig/zestig met het denken vanuit kerk, vakbond en overheid en het regelen voor de burger! Deze kritische inslag is vanuit onze achterban meegegeven aan de fractie in 'Den Haag'."

De voorzitter meent dat dit een mooie afronding is!

De heer Van Hees heeft nog tien hartenwensen!

De voorzitter zegt dat de heer Van Hees een halve minuut heeft om af te ronden.

De heer Van Hees vindt de voorzitter erg streng!

Hij vervolgt met:

- " - In een vroeg stadium bewoners betrekken bij problemen in hun eigen wijk of buurt. Budgetten om te zorgen voor een goede communicatie. We moeten eens ophouden te denken dat we weten wat goed is voor de burgers. Heb het lef burgers verantwoordelijkheid te geven voor een veilige, groene en schonere buurt.
- Investeren in onderhoud scholen en de brede school.
- Meer investeren in jeugdzorg.
- Beleid moet altijd SMART geformuleerd worden.
- Goede voorwaarden scheppen voor een bloeiend cultuurbeleid, waarbij realisering van een multicultureel theater/CQ voorrang in financiën en tijd moet hebben.
- Adequate maatregelen tegen overlast van de slijmalg.
- Vaststelling minimumniveau BAR.
- Vaststelling van de wijze waarop wordt omgegaan met overschotten; wel of niet naar de algemene middelen?

- Inspanning op de beleidsvelden klimaat, water, duurzaam ondernemen en lokaal/mondiaal investeren om op de duurzaamheidsmeter beter te scoren dan de huidige 48,8%. Klimaatverandering eist een gedegen klimaatbeleid.
- En ten slotte: afspraken nakomen!"

De voorzitter wijst erop dat de heer Van Hees méér tijd heeft verbruikt dan de afgesproken 20 minuten.

De heer Van Hees vraagt of hij nu straf krijgt.

De voorzitter refereerde even aan de laatste woorden van de heer Van Hees!

De heer Dijkgraaf spreekt namens de fractie van GroenLinks als volgt:

"Voorzitter. Als ik alles zo eens beluister, denk ik: na de volgende verkiezingen is er een Groenlinkse meerderheid in deze gemeente! Maar goed, we dromen allemaal weleens!

GroenLinks is begonnen met een linkse lente. De linkse lente is begonnen op landelijk niveau en moet het volgend jaar, na de gemeenteraadsverkiezingen, zijn aangeland bij de lokale gemeenschappen. Laten we hopen ook in Emmen. Maar, zult u zeggen, het wordt in maart 2006, net als in maart 2005, in ieder geval lente. Lente is een algemene begripsaanduiding en GroenLinks heeft daar sinds dit jaar een begrip aan toegevoegd: links. Waar staat een GroenLinkse lente dan voor? Een zo progressief mogelijk en hoopvol gemeentelijk beleid, met Groenlinks als sterk merk, waarbij uitgangspunt van handelen is dat alles wat Emmen te bieden heeft, rechtvaardig verdeeld hoort te zijn. Dat is ons ideaal, dat is onze drijfveer. Daar hoort natuurlijk een visie bij. Een GroenLinkse visie op hoe de Emmense samenleving ingericht moet zijn, een vertaling van het GroenLinkse verkiezingsprogramma in Emmens beleid. Een dergelijke visie moet een optimistische visie zijn, hier en daar tegendraads, hier en daar een beetje anarchistisch, maar altijd uitgaand van de menselijke maat! Dat is dan ook precies wat de GroenLinks-fractie altijd probeert te doen, soms met succes, vaker zonder, maar wel er voor gáán met constructieve bijdragen, waar nodig de luis in de pels zijn en met de minst slechte meerderheidsvoostellen meegaan. Zulke voorstellen zijn er wat GroenLinks-fractie betreft te vaak geweest. Laten we hopen dat alle inwoners dit met onze fractie delen en ervoor zorg dragen dat de linkse lente ook echt kan doorbreken na de verkiezingen, moreel, ethisch en economisch. Vernieuwing, zo progressief mogelijk. GroenLinks is er klaar voor.

Ik wil de vice-voorzitter van de raad, de heer Huttinga, graag iets overhandigen. Hij is onder zijn gelijken, daarom wil hem symbolisch iets overhandigen wat staat voor de linkse lente: een bosje lente-uitjes, gegarneerd met Spaanse rode en groene pepers. (De heer Dijkgraaf overhandigt lente-uitjes c.a.) Ik wil eenieder adviseren eens te kijken op www.linkselente.nl

Naast deze vooruitblik wil ik woorden wijden aan de begroting 2006 en het meerjarenperspectief.

Het is niet voor niets dat ik begonnen ben met een vooruitblik. Dat heeft alles te maken met het hier en nu. Toen ik wethouder Kupers toelichting over de begroting 2006 in de media las, kreeg ik een gevoel dat ik het kabinet-Balkenende

hoorde: de vooruitzichten lijken gunstig te zijn, dankzij het sobere beleid dat de laatste jaren is gevoerd! Hier gaat het niet om fundamentele Emmense maatschappijvormingen, het gaat wel over de vraag hoe Emmen in deze periode is bestuurd. Natuurlijk ben ik blij dat het weer iets beter gaat in Emmen. Dat is positief. Wat zijn dan positieve kanten voor het komende jaar?

1. U gaat eindelijk werk maken van De Tip.
2. Er wordt een structureel bedrag voor sportaccommodaties opgevoerd.
3. De sporthal van Klazienaveen gaat snel gebouwd worden.
4. De rioolretributie zal in ieder geval kostendekkend zijn. Groenlinks blijft overigens bij het principe: de vervuiler betaalt.
5. Behoud van een groot aantal WIW/ID-banen. Mede tot stand gekomen door de inzet van de GroenLinks-fractie.
6. Het ontwikkelen van de kenniscampus.
7. De komst van de WMO.

Het college heeft er net als voorgaande jaren voor gekozen de begroting sluitend te maken door een greep te doen uit de BAR. Ik noem dat regeren over je graf heen. Als we dit nog enige jaren zo moeten blijven doen, wordt de financiële positie van Emmen wel érg slecht, ook al omdat de WAR niet bijzonder groot is. In Emmen is die ruim € 7 miljoen – die van de provincie bijvoorbeeld € 25 miljoen. Dat geeft te denken! We moeten dan ook constateren dat uw college voor 2006 en verder opnieuw geen visie tentoonspreidt. Wij zeggen al jaren dat uw college niet juist begroot. Taakstellingen worden niet gehaald, nu al voor de tweede keer wordt er een fors bedrag uit de BAR gehaald, kortom: u laat een puin hoop achter voor een nieuwe raad en een nieuw college.

De GroenLinks-fractie geeft ook regelmatig haar visie over de Emmense ambities. Voor alle duidelijkheid: ambities moet je hebben! Maar je moet ze ook waar kunnen maken. En volgens ons gebeurt dat maar op beperkte schaal, want welke ambities heeft dit college nu waargemaakt in deze raadsperiode? Ik heb er lang over nagedacht, maar ik vind het lastig daarop een antwoord te geven. Nog steeds liggen er naar onze smaak te veel bedrijventerreinen braak, is er nog steeds geen goed functionerend businesspark, is er geen waanzinnig mooi nieuw multifunctioneel theater en het Rundedal wil maar niet tot bloei komen. De GroenLinks-fractie komt ieder jaar tot de conclusie dat al die ambities maar eens grondig onder de loep genomen moeten worden en waar nodig bijgesteld. Want waarom lukt het allemaal niet? En waarom blijft dit college dan toch vasthouden aan al die ambities. Onze fractie zal met een motie komen om het grondbeleid, waarin heel grote bedragen omgaan terwijl er te weinig verandert, eens onder de loep te nemen. Ik wacht de reactie van de wethouder hierop af.

Vervolgens de Cultuurnota. In dit kader wil ik het multifunctionele theater nog maar eens aanhalen. Wel mooi procesplannen maken, maar geen concrete uitwerkingsplannen. Als de linkse lente in Emmen na de verkiezingen mogelijk mag worden, zullen deze zaken wat ons betreft weer een prominent plek op de agenda krijgen.

Laten we, in de GroenLinks-visie, meer andere, haalbare, kwaliteiten gaan benutten. Ik heb het dan over zaken als ruimte, groen, het rustige leven. Wat bedoel ik dan? Zonder

te veel in detail te treden heb ik het in dit verband over dingen als:

- versterking van de centrumfunctie;
- het opplussen van het ecologische toerisme in relatie met natuurbeheer;
- kleinschalige, duurzame en milieuvriendelijke bedrijvigheid in wijken en dorpen;
- realiseren van innovatieve industrie in relatie met de kenniscampus.

Met als gevolg een gemeente die scoort op diversiteit en zo aantrekkelijker wordt in Nederland en verdere omgeving.

Emmen, een vitale gemeente van dorpen! Daar hoort ook dierenwelzijn bij. De GroenLinks-fractie zal hierover binnenkort met een initiatiefvoorstel komen.

Dankzij dit kabinetsbeleid wordt de kloof tussen rijk en arm steeds groter. We hoeven de media maar te volgen en we zien en lezen wat er in Nederland aan de hand is. We mogen alleen maar hopen dat Emmen zijn van oudsher sociale gezicht zoveel mogelijk kan behouden. We zien dat steeds meer charitatieve instellingen en organisaties zich bezig moeten houden met te redden wat er te redden valt, terwijl er ook zoiets is als een zorgplicht voor de gemeente. Ik wil het college vragen of het bereid is alles in het werk te stellen om, als er initiatieven komen als een voedselbank, dit ook daadwerkelijk moreel en financieel te steunen. Een motie wat dat betreft wordt achter de hand gehouden.

Er wordt in de begroting voorts gesproken over de fraudezaak met Seubers. De vraag is waarom er niet eerder is ingegrepen. Zijn er niet eerder aanwijzingen geweest dat er van alles aan de hand was bij deze firma? Reden genoeg om hier in te duiken; beter laat dan nooit! Kan de wethouder hier wat over zeggen?

Op bladzijde 11 van de financiële begroting zegt u letterlijk: 'afmaken wat is ingezet'. Hoe kunnen we u hierop afrekenen? Wat gaat u echt doen, of zijn het alleen weer mooie woorden?

In deze begroting is 25% gereserveerd voor programma 6, arbeidsparticipatie. De kwalitatieve doelen die gehaald moeten worden, zijn: lagere werkloosheid en hogere arbeidsparticipatie. Een onderdeel van het hele gebeuren zijn de re-integratiebureaus. Volgens ons is het goed eens te bekijken hoe de rol van deze bureaus is geweest. Wat hebben zij nu precies voor resultaten bereikt? Ik wacht de reactie van de wethouder af.

Een begroting moet een goede inschatting zijn van de financiële kant van het te voeren beleid. Als je algemene reserves hebt, kun je daar een greep in doen, maar het is nog steeds zo dat je niet zomaar geld uit bijvoorbeeld een niet vrij aanwendbare reserve mag doen, en dat is de BAR. Dus eerst de afgesproken taakstellingen naar behoren uitvoeren. Hierdoor vermindert het tekort. U geeft zelf al aan dat er nog een aantal risico's is. Een voorbeeld hoe dit in de praktijk werkt.

Ten aanzien van de WK Jeugdvoetbal hebt u aangegeven dat er geen cent bij gelegd zou worden. Derden zouden tekorten moeten aanvullen. Toch is er een tekort van € 139.000,- dat uit gemeentelijke gelden gefinancierd moet worden. Uiteindelijk moet de gemeenschap daarvoor opdraaien. Het betreft misschien niet zo'n groot bedrag, maar het geeft wel een hoe in dit huis heel vaak met dit soort dingen wordt omgegaan.

Het college wil geld inzetten voor nieuw beleid. De GroenLinks-fractie is het daar van harte mee eens, maar de wijze

waarop u dat doet, volgen wij niet. Het is niet aan u om dit in te vullen, maar aan de raad. Dit geldt ook voor de extra gelden die de gemeente na het verschijnen van de septembercirculaire heeft gekregen. Zo nodig zal onze fracties daarover met een amendement of een motie komen.

U wilt de veiligheid vergroten, waarvoor u structureel € 70.000,- wilt uittrekken. We hebben gelezen dat het daarbij met name gaat om wat mensen kunnen zien, maar u weet dat wij graag veel meer aan preventie willen doen. Als burgers zich over het algemeen gelukkig voelen in Emmen, betekent dit ook dat ze zich veilig voelen. 'Apeldoorn bellen' is dus helemaal niet nodig. Stop in preventie geld! Een reactie is gewenst.

Wat ons betreft wordt er geen cent gestopt in onderzoek naar herstel en inrichting van het Veenparkkanaal. Laten we eerst maar eens uitspreken of we zoiets willen. Onze fractie zal hierover een amendement indienen dat mede is ondertekend door de fracties van D66 en ChristenUnie.

Er moet volgens u een steunpunt vrijwilligersbeleid komen. Hoort dit niet thuis in het reguliere pakket van Sedna? Afhankelijk van uw antwoord zal onze fractie met een amendement komen.

Het bedrag dat is gemoeid met de inzet van bovenformatieven is ten opzichte van het vorig jaar meer dan verdubbeld. Het is eigenlijk te gek voor woorden. Hoe wilt u dit verantwoordwoorden?

Volgens de GroenLinks-fractie wordt het hoog tijd te komen tot een volwaardige dak- en thuislozenopvang. Volgens mij bestaat daarover met de wethouder geen verschil van mening, maar het duurt wel erg lang. Ik heb begrepen dat 2006 een cruciaal jaar wordt. Wij gaan ervan uit dat er in 2006 een volwaardige voorziening zal zijn.

Van de vrouwenraad hebben we een brief gekregen waarin wordt gevraagd om een extra uitkering van € 50,- per gezin, uiterlijk één week voor de kerst, voor de minima en voor mensen die in de schuldsanering zitten. Is het college daartoe bereid?

Het moge verder duidelijk zijn dat onze fractie de amendementen betreffende Op 't Stee en het wijkeigenaarschap en, heel verrassend, het voorstel van de VVD-fractie inzake bio-brandstof geheel zal ondersteunen.

Ook deze begrotingsbehandeling zal er niet toe leiden dat deze begroting wezenlijk in goede richting zal worden veranderd en vastgesteld. Het heeft alles te maken met de wijze waarop volgens de GroenLinks-fractie een begroting in elkaar moet zitten. De begroting zou net zo moeten zijn als deze fles mineraalwater: transparant, helder, doorzichtig. Daarom krijgt de wethouder van Kuperigheid een dergelijke fles!"

(De heer Dijkgraaf overhandigt de fles mineraalwater aan wethouder Kuper).

De heer Schoo spreekt namens de fractie van de Drentse Ouderen Partij als volgt:

Mijnheer de voorzitter. Het volk mort en klaagt over de overheden, en dat is in onze ogen niet geheel onterecht. Bestuurders, raad en ambtenaren (de gemeente dus) kunnen de burgers niet goed duidelijk maken hoe zij tot beslissingen en afwegingen komen bij het bepalen van beleid. Vooral het hoe en waarom ontbreekt veelal.

Wie goed heeft opgelet, weet dat ik in november 2004 deze woorden tijdens de begrotingsbehandeling eveneens heb

uitgesproken. Helaas moet ik constateren dat het niet beter is geworden, eerder slechter. Daar heeft niet alleen de gemeente schuld aan, want ook de provincie, maar vooral het rijk maakt er een potje van! Ik krijg vaak de indruk dat het rijk zaken naar de gemeenten overhevelt zonder daarbij de benodigde financiële middelen te leggen. De gemeenten komen daardoor steeds vaker in de problemen. Het rijk maakt volop reclame voor het feit dat een terugtrekkende overheidsbemoeienis wordt voorgestaan, en daar zit ons inziens de grote fout. Natuurlijk, een overheid kan niet alles regelen, maar zoals er nu wordt geregeerd, gaan zaken te snel en te ondoordacht. Scoren is een *must*, maar vraag niet hoe en langs welke wegen! Wij laten hier de waarschuwing horen: overheid, kijk uit! Want wat er nu in Frankrijk gebeurt, kan ook in Nederland komen.¹

Een goed en actueel voorbeeld is de vernieuwing van het zorgstelsel per 1-1-2006. Het invullen van de formulieren voor de toeslagen voor de Belastingdienst vielen misschien nog mee, maar niemand weet op dit moment waar hij of zij aan toe is. Zorgverzekeraars verstrekken mondjesmaat informatie, spreken elkaar op vele punten tegen en verwijzen naar andere instanties. Pas half december 2005, nota bene twee weken vóór de invoering van het nieuwe zorgstelsel, komen de zorgverzekeraars met een verzekeringspakketvoorstel naar hun cliënten. Dat is veel te laat. De onzekerheid maakt mensen bang en angstig. De gehele medische wereld is tegen de snelle invoering van dit zorgstelsel en zou het liefst een jaar uitstel van invoering willen, maar ja, dat past minister Hoogervorst niet, want in 2007 zijn er weer landelijke verkiezingen. Zo wordt dit spel gespeeld. Hij heeft zijn zogenaamde politieke lot aan de invoering gekoppeld, maar dat is alleen voor de *Bühne*. Ik voorspel u nu reeds: hij stapt nooit zelf op, daar is hij veel te eigengereid voor! Wij als gemeente Emmen krijgen wel te maken met burgers die de kosten niet meer kunnen betalen, niet verzekerd zijn of een aanvullende verzekering niet kunnen betalen voor bijvoorbeeld een tandarts. Andere voorbeelden zijn de privatisering van de nutsbedrijven, de WAO-herkeuringen, de minimale schuldhulpverlening, de problematiek van de dak- en thuislozen, de zogenaamde zwerfers, de nieuwe WMO per 1-7-2006, etc. etc.

Wij dienen er als gemeente Emmen nu al rekening mee te houden dat een groot aantal burgers in de problemen komt. Daar moeten we volgens onze fractie nú al op inspelen. Wij denken aan het instellen van een noodhulpfonds bijzondere zaken voor chronisch zieken, gehandicapten en minima in noodsituaties. Wij denken in eerste aanleg aan een bedrag van ongeveer € 500.000,-, te dekken uit de algemene middelen en de laatst toegewezen bijdrage van het rijk die Emmen voor de minima toegezegd heeft gekregen ter ondersteuning van bijvoorbeeld voedselbanken etc. Onze fractie heeft een motie van deze strekking gereed liggen en verzoekt alle fracties om steun in dezen. Tevens vragen wij het college met klem dit noodhulpfonds in te stellen, want steeds meer rijksbeleid wordt op het bordje van de gemeenten neergelegd. Wij dienen echt een financiële buffer te creëren om noodsituaties het hoofd te kunnen bieden. Hoe denkt het college hierover?

Het college heeft enkele weken geleden besloten het geld van het rijk, bedoeld ter compensatie van het koopkrachtverlies voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen, niet te verstrekken en te gebruiken voor de financiering van de uitvoeringskosten van het loket zorg en welzijn. Na onderzoek en contacten onzerzijds met diverse landelijke belangenorganisaties en het ministerie van SWZ is door ons vastgesteld dat het bedrag van € 230.000,-, verkregen van het rijk, specifiek is bedoeld ter compensatie van het koopkrachtverlies voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen.

Voorts zijn wij van mening dat, gezien de functie van het loket zorg en welzijn < informatie verstrekken aan alle burgers van de gemeente Emmen >, de financiering ervan gemeentebreed dient te worden gedragen door dekking vanuit de algemene middelen.

Tevens is er door het college gewag van gemaakt dat de OSOG een advies zou uitbrengen. Het is mij bekend dat dit advies al aan het college is gegeven. De vraag is nu: wanneer kan de raad dit advies tegemoet zien?

De DOP-fractie is dit jaar niet van plan tot in detail op de programmabegroting 2006 in te gaan; we beperken ons tot enkele opmerkingen.

In het raadsbesluit B1, pagina 2, staat dat de prioritaire doelen van de gemeente de volgende zijn.

1. Het versterken van de lokale economie en daarmee het vergroten van de werkgelegenheid. Dit punt onderschrijven wij van harte, maar kijk wel uit hoe een en ander in de uitvoering wordt neergezet. Zet bijvoorbeeld de kenniscampus eenvoudig, doorzichtig en controleerbaar op en kijk uit voor een herhaling van het IT-Atelier-debacle! Ondersteun in aanvang ook meer kleinere ondernemers, want vele kleintjes maken grote werkgelegenheid.
2. Het borgen en waar mogelijk verbeteren van het sociaal welbevinden en de sociale zekerheid van de burger van Emmen. Dit is natuurlijk een prachtige volzin, maar wat bedoelt het college hiermee?

Wat in de ogen van de DOP-fractie verbetering behoeft, is de snelheid van uitvoering van diverse zaken; het duurt allemaal veel te lang! Een voorbeeld is de brief van 18 oktober 2005 van de Raad van Kerken en geloofsgemeenschappen in Emmen. De brief is heel duidelijk en het enige antwoord van het college is dat er gewacht wordt op geld voor het grotestedenbeleid en dat in noodgevallen het Leger des Heils inspringt. Geef nu eens klip en klaar aan wanneer het daklozenprobleem in Emmen daadkrachtig wordt aangepakt! Graag voor de komende winter, anders voorzie ik grote problemen in de gemeente Emmen. Ik ben zeer benieuwd naar het antwoord van het college.

Wij hebben ook onze bedenkingen over de uitvoering van de Wet voorzieningen gehandicapten (WVG). We vinden dat er meer op maat en behoefte van de cliënt, met in achtneming van de regels, verstrekt moet worden. Tevens zijn wij van mening dat al het rijksgeld dat voor de WVG beschikbaar wordt gesteld, geoormerkt moet worden, dus moet worden doorgegeven aan de doelgroep en niet via de post algemene middelen van de gemeente moet lopen. Onze fractie komt binnenkort terug op WVG-verstrekkingen scootmobiel of fiets met hulpmotor. Hierover zijn we samen met de CDA-fractie in gesprek en een en ander wordt voor ons door de af-

¹ De heer Schoo doelt op de rellen in Frankrijk.

deling nader uitgezocht, alles in nauwe samenwerking met de raadsgriffie.

Verder hebben wij nog een kleine opmerking over het ouderenontmoetingscentrum De Cocoon in het centrum van Emmen. Ik ben er kortgeleden, net na de CDA-fractie, gaan kijken en heb gezien dat het een mooi ruim centrum is. Wat mij echter verbaasde was de lift; die is veel te klein. Kan hieraan iets worden gedaan? Ook het uithangbord oftewel aanduiding van De Cocoon is absoluut onvoldoende. Kan er niet een uithangbord aan de gevel komen?

3. Het vergroten van de veiligheid en leefbaarheid voor de burger van Emmen is ook een doelstelling. Deze is vrij breed omschreven, maar als het college bedoelt dat burgers van Emmen meer wijkagenten op straat gaan zien, tegen overlast vaker en harder wordt opgetreden, aangiften gemakkelijker en sneller kunnen worden gedaan en snelheidscontroles daar plaatsvinden waar de verkeersveiligheid écht in het geding is, dan kunnen wij als DOP een heel eind meegaan.

We leven in een tijd waarin mensen gelukkig mondiger zijn geworden. De communicatie dient nog beter en duidelijker te worden, maar bovenal dienen afspraken, ook die vanuit het verleden, beter te worden nagekomen – anders raakt de gemeente het draagvlak onder de bevolking kwijt en dat is op termijn de doodsteek voor de politiek.

4. Het zorgen voor een gedifferentieerde woningvoorraad van hedendaagse kwaliteit is de laatste doelstelling. Als dit betekent dat er sneller gebouwd gaat worden, meer sociale huurwoningbouw < wat onze fractie betreft natuurlijk speciaal voor ouderen, zoals u zult begrijpen > en, met een vooruitziende blik naar de toekomst, woningen die duurzaam zijn en voorzien van een senioren/MVG-label, opdat later geen extra kosten gemaakt hoeven te worden, dan juicht onze fractie dit van harte toe. Maar zien wij dit goed, college? Of zijn we wat te optimistisch? Gaarne een reactie?

Dit college zit er nu bijna vier jaar en heeft geprobeerd er iets van te maken. Wij gaan ervan uit dat het naar eer en geweten heeft gewerkt, maar wij vinden het resultaat te mager. Er is veel besloten, maar te traag uitgevoerd. Er waren misschien wel te veel ambities en te weinig daadkracht! De snelheid van afhandeling van zaken zou eens goed onder de loep genomen moeten worden. Misschien is het wel een zaak voor de Rekenkamer om de snelheid van uitvoering na genomen besluiten te onderzoeken. Voorts is er naar onze mening diverse malen te veel naar de reserves gegrepen om zaken rond te maken.

Bovenal heb ik als raadslid niet het gevoel en de indruk gekregen dat de bevolking tevreden is geweest over het werk van college, raad en ambtenaren in de afgelopen vier jaar. Dat betreurt ik. Ik erken dat de DOP-fractie niet altijd bij machte is geweest zaken met argumenten te keren of te bereiken. Maar we laten ons niet uit het veld slaan, want er komen nog zware tijden en er zal keihard gewerkt moeten worden door de nieuwe raad om onze inwoners op een goede en snelle manier van dienst te zijn.

Tot slot: we begrijpen dat dit college beleid moet maken, maar over de manier waarop verschillen we van mening. De programmabegroting 2006 die het college van B&W ons nu

voorlegt, nemen wij vooreerst voor kennisgeving aan. Voor dat wij instemmen met de maatregelen wachten we het antwoord van B&W en de reactie van de overige partijen af.

Dit was onze bijdrage in eerste termijn, met de bedoeling opbouwende kritiek te leveren waar we met ons allen beter van kunnen worden.

Ik zal twee moties indienen, een over een noodhulpfonds en een over het bedrag van € 230.000,- dat is bedoeld voor de doelgroep chronisch zieken, gehandicapten en ouderen."

De heer Meijering spreekt namens de fractie van Onafhankelijk Nieuw Emmen als volgt:

"Voorzitter. Namens de fractie van Onafhankelijk Nieuw Emmen wil ik mijn waardering uitspreken voor het tot stand komen van de begroting 2006. Er is door het college en de medewerkers binnen dit huis veel werk verzet om deze begroting te presenteren. Ik verzoek het college onze waardering over te brengen aan alle medewerkers in dit huis.

Dit is een begroting die binnen de gemeenschap van Emmen niet zoveel beroering teweegbrengt als de begroting voor het lopende jaar. Verleden jaar werd een hoorzitting gehouden over de begroting, wat wij als zeer positief hebben ervaren. Helaas is het er dit jaar niet van gekomen.

Dit jaar ronden we het raadsprogramma van deze raad af; in maart 2006 zal er een nieuwe raad worden gekozen. Met het aantreden van deze raad in 2002 werd de dualisering ingevoerd. Grofweg gezegd: er werd een knip gemaakt tussen raad en college. Wat is er in de praktijk van geworden? Collegeleden maken nog deel uit van de fracties of zijn nog betrokken bij fractievergaderingen. Coalitiepartijen hebben nog steeds een voorsprong op informatie vanuit het college.

Met de dualisering werd ook het fenomeen 'besturen op hoofdlijnen' ingevoerd. Hebben we ons als raad daaraan gehouden? In sommige gevallen wel, maar in veel gevallen niet. De raad is soms te veel bezig met de uitvoering. Als raad moeten we de uitvoering overlaten aan het college en erop vertrouwen dat het college invulling geeft aan hetgeen de raad heeft beoogd. Het college dient de raad gevraagd en ongevraagd te informeren over de voortgang. De raad kan achteraf controleren of de uitvoering in overeenstemming is met het beleid dat hij voorstaat. De ONE-fractie is van mening dat er in de nieuwe raadsperiode nog veel gedaan moet worden om de dualisering invulling te geven.

De beleidsbegroting is opgedeeld in 15 programma's. Van het college hebben we op 20 oktober jongstleden een activiteitenlijst 2006 ontvangen. In deze lijst is precies weergegeven welke activiteiten in 2006 worden uitgevoerd, onderverdeeld in:

- a. Wat doet de gemeente Emmen in 2006 zoals ieder jaar?
- b. Wat zijn de investeringen die worden gedaan in 2006?
- c. Welke nieuwe activiteiten worden gestart?

De begroting voor 2006 wordt dus, zoals ook voorgaande begrotingen, bepaald door tal van zaken die vastliggen en waarop de raad hooguit invloed kan uitoefenen door het beleid aan te passen of andere prioriteiten te stellen. Veel uitvoeringszaken worden ook ingegeven door wetgeving waarop geen invloed kan worden uitgeoefend. De invloed beperkt zich tot de nieuwe activiteiten in 2006.

* Steunpunt vrijwilligers

De fractie van ONE kan instemmen met het voornemen van het college om te komen tot de inrichting van een steunpunt

voor vrijwilligersbeleid. Vrijwilligers zijn hard nodig om culturele en welzijnsactiviteiten in de benen te houden. Ook in het kader van de WMO zal een toenemend beroep worden gedaan op vrijwilligers voor onder andere mantelzorg. Het vrijwilligerswerk moet daarom ondersteund en gefaciliteerd worden.

* Gesubsidieerde arbeid

De fractie van ONE vindt het een goede zaak dat er middelen vrijgemaakt kunnen worden om de niet door- of uitgestroomde gesubsidieerde arbeidskrachten tot en met 2007 in dienst te houden van de instellingen. Wel merken wij op dat de gemeente niet tot het oneindige door kan gaan met het opvangen van de financiële gevolgen van het rijksbeleid. We vragen ons af of we als gemeenten niet te meegaand zijn als het gaat om uitvoering van het rijksbeleid. Een gezamenlijk krachtig nee in VNG-verband kan wel eens leiden tot wijziging van zienswijzen van bewindslieden in 'Den Haag'.

* Veiligheidsplan

Het is goed dat er middelen beschikbaar worden gesteld voor de uitvoering van het veiligheidsplan voor wijken en dorpen. Ook kan de ONE-fractie het waarderen dat daarbij de Stichting Veiligheidszorg wordt betrokken. Deze stichting is er een voorbeeld van hoe kan worden omgegaan met gesubsidieerde arbeid, gericht op regulier werk.

* Bedrijfsverzamelgebouw

In 2006 zal het bedrijfsverzamelgebouw worden gesticht. Dit kan een belangrijk instrument voor de klant worden als er afspraken worden gemaakt tussen de ketenpartners. Eén dossier per klant en één maal een aanvraag om uitkering of begeleiding naar werk moet de inzet zijn van de deelnemende partners.

Vervolgens de programma's.

* Economie en werkgelegenheid

Wat willen we bereiken? Onder de kwantitatieve doelstellingen worden arbeidsplaatsen per sector genoemd. Als je de totalen optelt, kom je op ruim 37.000 arbeidsplaatsen. Dit is inclusief de uitbreiding van 300 arbeidsplaatsen voor recreatie en toerisme. De raming op 1 januari 2006 wordt gesteld op bijna 42.000 arbeidsplaatsen. Het verschil van bijna 5.000 arbeidsplaatsen is niet uit de begroting te halen. Kunt u aangeven waar deze arbeidsplaatsen ondergebracht c.q. gerealiseerd worden?

In 2006 wenst u het cijfer zeven te behalen in de benchmark Lokaal Ondernemersklimaat. Vervolgens gaat u initiatieven nemen om het rapportcijfer in 2009 te scoren. De ONE-fractie gaat ervan uit dat u bedoelt dat in 2006 het beoogde resultaat wordt behaald.

* Veiligheid

Wij kunnen de doelstellingen zoals neergelegd in dit programma onderschrijven. In 2006 wordt, waar nodig, het nieuwe rampenplan geactualiseerd. Wanneer is het nieuwe rampenplan vastgesteld en wat zijn de bevindingen voor zover daarmee is geoefend? Heeft afstemming plaatsgevonden met andere overheden en buurgemeenten?

* Onderwijs en jeugd

De fractie van ONE kan instemmen met dit programma en vraagt specifieke aandacht voor de sluitende aanpak van voortijdig schoolverlaters. Voor jongeren zonder een startkwalificatie is het moeilijker een baan te verwerven op de arbeidsmarkt dan mét startkwalificatie. Samenwerking met

onderwijs en sociale dienst om dit probleem aan te pakken juichen wij van harte toe.

* Bouwen, wonen en milieu

De fractie van ONE is van mening dat de gemeente Emmen de actualisering van bestemmingsplannen voortvarender dient op te pakken. Er is een plan van aanpak met betrekking tot de herziening en digitalisering van de bestemmingsplannen. Dit plan moet zo spoedig mogelijk worden geëvalueerd en eventueel worden bijgesteld.

Verwant aan de bestemmingsplannen is het verlenen van bouwvergunningen. Onze fractie hoort regelmatig klachten over de langdurige procedures voor het verkrijgen van een bouwvergunning. Ook hiervoor vragen wij aandacht.

* Arbeidsparticipatie

Ten gevolge van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt is de doelstelling van het vorig jaar niet gehaald en wordt deze voor 2006 bijgesteld.

Om de doelstelling voor 2006 te realiseren worden trajecten en instrumenten ingezet om de instroom in vooral de bijstand te beperken en de uitstroom te bevorderen. Onlangs las ik in de krant dat de gemeente Emmen voornemens is het beleid aan te scherpen, gericht op klanten die niet willen. Hebben wij het goed begrepen dat als de klant een traject, gericht op werk, weigert, een zwaardere maatregel wordt getroffen, en dit zelfs uitsluiting van uitkering tot gevolg kan hebben?

Afgelopen zaterdag werden we via de pers geconfronteerd met de mededeling dat het tekort bij de EMCO nog verder zal oplopen dan de bijgestelde € 5 miljoen. De fractie van ONE vindt het beschamend dat bestuur en directie van de EMCO er bij herhaling niet in slagen orde op zaken te stellen. Onze fractie wil van het college weten welke maatregelen het denkt te treffen om het negatieve imago van de EMCO om te buigen in een positieve, zowel financieel als qua beeldvorming.

* Verkeer en vervoer

De fractie van ONE zou graag zien dat er een inventarisatie wordt gemaakt van verkeersonveilige punten in de gemeente. Als deze inventarisatie is gemaakt, kan jaarlijks een aantal punten worden aangewezen om te worden aangepakt met het doel de verkeersveiligheid in onze gemeente te verbeteren. Hiermee kan ook worden tegemoetgekomen aan de ambitie het aantal verkeersslachtoffers in 2010 aanmerkelijk te verminderen.

In dit kader zou het te overwegen zijn de Rondweg te voorzien van een groene zone. Veel verkeer maakt nu gebruik van sluiptwegen door wijken en dorpen omdat de Rondweg als verkeersvriendelijk wordt ervaren. Graag horen wij hierop een reactie van het college.

* Sport, recreatie en cultuur

We hebben dit jaar in de gemeente Emmen een groot sportevenement gehad. Hierdoor is Emmen wereldwijd op de kaart gezet. Het effect daarvan moeten we echter afwachten. Teleurstellend is dat de gemeente wordt geconfronteerd met een tekort op de rekening van circa € 140.000,-. Ik heb van het college begrepen dat het door de raad beschikbaar gestelde bedrag toereikend was om het evenement te organiseren en dat er geen cent meer bij zou komen. Binnenkort zullen we hierover verder discussiëren.

De fractie van ONE heeft uit berichtgeving vernomen dat het ministerie van VWS extra middelen beschikbaar stelt voor het stimuleren van bewegen en het tegengaan van overgewicht.

Is door de gemeente Emmen een verzoek gedaan om voor een bijdrage in aanmerking te komen?

* Openbaar gebied

Om op het onderhoud van het groen te besparen moeten de regels met betrekking tot verkoop van groenstroken worden versoepeld. Veel van deze stroken kunnen door bewoners worden onderhouden als ze worden overgedragen. Wij verzoeken het college een inventarisatie te maken van de omvang van de stroken die overdraagbaar zijn.

Overigens hebben we nog steeds geen groenvisie kunnen vaststellen. Ik denk dat ik dit ook niet meer als raadslid in deze periode zal meemaken.

Wij nemen aan dat de waardering in het woonbelevingsonderzoek in wijken die onder het gemiddelde van een zeven scoren niet specifiek is voor die wijken, maar ook geldt voor andere wijken.

* Zorg en welzijn

Met betrekking tot de zorg wordt 2006 een turbulent jaar: de invoering van de zorgverzekering als vervanging van de Ziekenfondswet, het invoeren van een nieuwe wet voor mensen met een arbeidsbeperking en het invoeren van de WMO. Veel mensen en dus ook inwoners van de gemeente Emmen zullen verdwalen in de nieuwe regelgeving. Ook wordt de nieuwe Toeslagenwet per 1 januari 2006 van kracht. Wij wensen het college en de betrokken afdelingen veel sterkte en wijsheid toe bij het in goede banen leiden van de nieuwe wetgeving in de gemeente Emmen, zodanig dat de klant daarvan niet de dupe wordt.

* Gebiedsontwikkeling

In de kwadranten moet samen met de overlegpartners gewerkt worden aan integrale plannen voor onderhoud en beheer en de ontwikkeling van toerisme. Vooral het ontwikkelen van fietsroutes in de kwadranten kan leiden tot een toename van toerisme. Ook moet er in de kwadranten mogelijkheid en aandacht zijn voor verblijfsrecreatie.

* Vitale Stad

Om de doelstellingen te realiseren zoals in het programma staat aangegeven, dient er voldoende aandacht besteed te worden aan de verkeersintensiteit. Op drukke momenten merk je dat de wegen naar Emmen dichtslibben. De fractie van ONE zou graag zien dat de weg Coevorden-Emmen tot aan Klijndijk wordt verdubbeld. Dit zal een positieve invloed hebben op de afwerking van het verkeer van en naar Emmen.

* Accommodaties

De fractie van ONE gaat ervan uit dat de bestaande accommodaties zo lang mogelijk in stand blijven en dat daarvoor middelen worden vrijgemaakt. Pas als er sprake is van nieuwbouw in een dorp of wijk kan worden gekeken naar clustering van voorzieningen en accommodaties, waardoor besparing kan optreden.

* Bedrijfsvoering

Voor het eerst in de acht jaar dat ik van deze raad deel uitmaak, zien we het aantal formatieplaatsen in het ambtelijk apparaat afnemen. Ook hebben we kunnen constateren dat een andere inzet van de medewerkers zijn vruchten afwerpt. We ontvangen steeds minder klachten over onder andere de postafhandeling.

Wij wensen het college, de secretaris en de medewerkers veel sterkte in de komende tijd met de verdere implementatie van de organisatiestructuur en de zaken die nog op hen af komen."

De voorzitter stelt vast dat met de bijdrage van de heer Meijering een einde is gekomen aan de eerste termijn van de raad. Medewerkers zullen proberen zoveel mogelijk van wat naar voren is gebracht te kopiëren en rond te delen. Er is tot 19.30 uur tijd om de diverse bijdragen te bestuderen, waarna deze bij hervatting van de vergadering door het college van een eerste reactie zullen worden voorzien.

Vanaf ongeveer 17.00 uur kan er in het bedrijfsrestaurant iets worden gegeten. Het verzoek aan de collegeleden is zich om 18.00 uur te melden in de collegekamer, teneinde de beantwoording voor te bereiden.

De vergadering wordt te 16.55 uur geschorst tot 19.30 uur.

Schorsing.

Zoals eerder aangekondigd, neemt de vice-voorzitter de leiding van de vergadering over.

De vice-voorzitter heropent de vergadering en deelt mede dat de heer Dokter de vergadering heeft verlaten en dat de heer Vos dat omstreeks 21.00 uur zal doen.

Voor het antwoord hebben de collegeleden, net als de raadsfracties, elk 20 minuten spreektijd, maar spreker wil voor de wethouder van financiën een uitzondering maken, aangezien deze vanavond ook een andere portefeuille waarneemt.

Wethouder Kuper zal aan de hand van een aantal hoofdlijnen ingaan op zaken die in de algemene beschouwingen naar voren zijn gebracht.

Enige malen zijn opmerkingen gemaakt in de trant van: de begroting had wat transparanter gekund. Wat de heer Arends heeft gezegd over de pagina over de belastingproblematiek deelt spreker volledig.

Op de vraag hoe tegen deze begroting aan moet worden gekeken, wil hij een paar punten noemen.

Zoals bekend, is deze begroting tot stand gebracht middenin de fase waarin de organisatie gekanteld is. Ongeveer midden in het jaar, mei/juni, is overgegaan van de oude organisatie naar de nieuwe. Als je het hebt over de verplaatsing van 500 mensen en over een vermindering van 114 mensen veranderen in de organisatie een heleboel dingen en dat heeft natuurlijk invloed gehad op de opstelling van de begroting. Volledig moet worden onderkend dat de raad op sommige punten beter van informatie had moeten worden voorzien. Het is dus te begrijpen als wordt gezegd dat meer zicht was gewenst op de posten die wel en niet beïnvloedbaar zijn, zoals de heer Van Hees heeft gezegd. Als men goed leest, is uit de begroting wel te halen wat de vrije ruimte is, maar spreker deelt volledig de mening dat er op dit vlak nog een slag is te maken. Die opmerking wordt trouwens ook gemaakt in de brief van 20 oktober; in de laatste alinea daarvan wordt aangegeven dat het vanwege de reorganisatie moeite kostte een logische vergelijking te maken tussen 2004, 2005 en 2006. Expliciet wordt ook in de brief gesteld dat het mooier was geweest als in beeld was gebracht welke posten beïnvloedbaar zijn. Dan zou de raad een stukje extra informatie hebben gehad om diens kaderstellende rol goed te vervullen.

Overigens is spreker van mening dat dit jaar wel degelijk een winstpunt is gemaakt. Dit jaar is voor het eerst een Kadernota

vastgesteld, terwijl zo'n nota in het verleden voor kennisgeving werd aangenomen. Met wat dit jaar is gedaan, is toch wel enigszins duidelijk geworden waar het college naartoe wil. In dat opzicht is er sprake van enige verbetering, maar hij zal de laatste zijn die ontkent dat er nog een verbeteringsslag is te maken.

Het voorgaande is in het algemeen een reactie op de kritiek op de onduidelijkheid van de begroting. Spreker vraagt daar begrip voor.

Door de heer Van Hees is de opmerking gemaakt dat eigenlijk alles is dichtgetimmerd, waardoor de raad weinig ruimte heeft voor het zelf doen van voorstellen. In het algemeen kan worden gezegd dat het college voorstellen heeft gedaan voor het bedrag van € 250.000,- voor nieuw beleid en het bedrag van € 112.000,- voor overgangsinvesteringen. Het heeft dat niet gedaan om katterig te doen. De raad had bij de behandeling van de Kadernota het een en ander aan het college kunnen meegeven voor de invulling van de begroting. Dat hoort bij de kaderstellende rol van de raad.

Wat de reservepositie betreft: een aantal keren is gevraagd wanneer er zicht komt op het weerstandsvermogen van de gemeente. In herinnering zij gebracht dat in de afgelopen jaren door de externe accountant is aangegeven hoe ongeveer de reservepositie van de gemeente in elkaar zit, waarbij deze als norm € 300,- à € 400,- per inwoner heeft genoemd. Toen bleek dat de WAR, de VAR en de BAR tezamen reserves opleverden die daarboven lagen. Voordat een uitspraak wordt gedaan over de minimum- en het maximumhoogte van het totale vermogen van de gemeente, dit in de richting van de VVD-fractie, wordt in het eerste kwartaal van 2006 met een notitie over de reserves en het weerstandsvermogen gekomen. Op grond daarvan kan dan de discussie worden gevoerd over het minimum en het maximum.

Daarnaast is in de begroting gesteld dat de claims op de VAR opnieuw tegen het licht zullen worden gehouden. In meerjarenperspectief is de VAR positief, alleen in 2006 niet. Verder zullen de volumes betreffende investeringen en dergelijke tegen het licht worden gehouden, passend binnen de investeringsplanning zoals in de begroting omschreven. Dat moet ertoe leiden dat er in de begroting minder onderuitputting ontstaat. Voor een en ander zal een procedurevoorstel worden gemaakt dat de raad in de loop van 2006 zal bereiken.

Een bruggetje slaand naar de opmerking van de D66-fractie dat het college eigenlijk alles al heeft ingevuld, is te zeggen dat het bedrag van € 250.000,- dat er over 2005 nog is op consistente en consequente wijze is ingezet, evenwichtig verdeeld over de diverse portefeuilles en passend binnen het collegeprogramma. Bovendien is tegemoet gekomen aan een raadsuitspraak aangaande De Tip, met daaraan meteen gekoppeld de andere woonwagenkampjes. Wat dit betreft kan worden vastgesteld dat invulling is gegeven aan nieuw beleid en het bedrag van € 112.000,-. Het college komt met voorstellen, maar als de raad vindt dat die niet verstandig zijn en dat ervoor in de plaats iets anders moet worden gedaan, is dat vanzelfsprekend aan de raad. Het is vervolgens aan de wethouder van financiën zo iets af te raden of niet.

Door de VVD-fractie is de suggestie gedaan het bedrag voor de bouwfraude, € 900.000,- volgens de begroting, meteen een bestemming te geven. Spreker zegt daarop: de verwachting is dat dit geld er komt, maar laat het eerst maar eens binnen zijn! Als dit geld binnenkomt, is de gangbare regel dat

het eerst in de algemene middelen wordt gestort en dat daarna integraal wordt afgewogen hoe het wordt verdeeld. Hij wil die regel vasthouden.

Het voorgaande kan eveneens tegen de BGE-fractie worden gezegd. Zij heeft diverse voorstellen gedaan waarmee niet de geringste bedragen zijn gemoed en gezegd: haal die maar uit de opbrengst van de aandelen Bouwfonds! Volgens spreker bedoelt genoemde fractie de BAR, want hij heeft in een vorige raadsvergadering in antwoord op de vraag over de aandelen van het Bouwfonds ...

De heer Van Hees denkt dat hier sprake is van een spraakverwarring, aangezien de wethouder het heeft over de aandelen van het Bouwfonds en de BAR.

Wethouder Kuper zal het uitleggen. De BGE-fractie heeft enige voorstellen gedaan die zij wil financieren uit de opbrengst van de aandelen Bouwfonds, doch hij heeft in een eerdere raadsvergadering aangegeven dat de opbrengst van de aandelen Bouwfonds in twee tranches plaatsvindt. De laatste termijn is volgens hem geïnd aan het begin van 2005, waarmee het hele bedrag is binnengekomen. Dit is in de algemene reserve, i.c. de BAR, terechtgekomen. Het voorstel van de BGE-fractie nog een verdere greep in de reserves te doen, wil spreker ten zeerste afraden, gelet ook op de eerdere mededeling dat op basis van een notitie over alle reserves en voorzieningen zal kunnen worden vastgesteld wat het minimale weerstandsvermogen is dat de gemeente denkt nodig te hebben.

Vervolgens een reactie op vragen die afzonderlijke fracties hebben gesteld.

De CDA-fractie noemt in haar algemene beschouwing onder andere het bedrag van € 700.000,- dat is ingeboekt voor de OZB. Gezien de septembercirculaire komt er inderdaad een bedrag beschikbaar. Van wat dit voor de gemeente Emmen zou kunnen betekenen is een voorlopige berekening gemaakt, zou zij € 700.000,- gaan krijgen. Dezelfde berekening is ook gezet in meerjarenperspectief. Voor het budgettair-neutraal laten verlopen van de operatie 'aanschaffing OZB voor gebruikers' wordt een suppletie gegeven, maar de gemeente is ook verplicht het accres dat normaal voor andere doeleinden kan worden gebruikt in te zetten voor die operatie. Spreker meent dat zowel het college als de raad eerder heeft gezegd dat de hele operatie ook echt budgettair-neutraal moet verlopen. Hij vindt het derhalve nu nog te vroeg al een beroep te doen op het bedrag van € 700.000,- voor leuke dingen.

De heer Reitsma wijst erop dat het niet de bedoeling van de CDA-fractie is het bedrag van € 700.000,- ergens anders voor te gaan gebruiken. De vraag was: komen we ermee uit om de operatie budgettair-neutraal voor elkaar te krijgen?

Wethouder Kuper zegt dat voor 2006 iets over wordt gehouden, maar dat er over de jaren 2008 en 2009 iets op tekort wordt gekomen.

Vervolgens iets over de brandweerkazerne in Emmen. De suggestie is gedaan deze aan te passen aan de eisen des tijds, maar zoals bekend, is dit in een vorige bezuinigingsoperatie gesneuveld. Spreker geeft er de voorkeur aan eerst te bekijken hoe het met de verplaatsing van Blanco af loopt. Wellicht

is er dan sprake van een nieuwe situatie in het betrokken gebied en kan er dan creatiever worden omgegaan met mogelijke toepassingen die minder geld kosten dan het vernieuwen van de brandweerkazerne.

De heer Ensink wijst erop dat er voor deze en andere brandweerkazernes met het oog op arbo-wetgeving wel haast is geboden.

De vice-voorzitter merkt op dat hij zojuist de heer Leutscher heeft afgehouden van het plaatsen van een interruptie omdat hij de wethouder in staat wil stellen zoveel mogelijk ongestoord in eerste termijn te antwoorden. Een interruptie kan evenwel als iemand de wethouder op weg wil helpen of een verduidelijkingsvraag wil stellen.

De heer Arends zegt dat het er toch niet om gaat iedereen z'n woordje te laten doen en dan naar huis te gaan!

De vice-voorzitter attendeert op de afspraak de eerste termijn zoveel mogelijk zonder interrupties te laten plaatsvinden.

Wethouder Kuper reageert vervolgens op de opmerking van de CDA-fractie over 34 gebiedsontwikkelingsplannen. Dat is inderdaad te veel van het goede. Het gaat om vier gebiedsontwikkelingsplannen voor de kwadranten, maar het kan best zo zijn dat voor afzonderlijke kernen, dorpen of wijken binnen een kwadrant een apart plannetje wordt gemaakt. De VVD-fractie heeft gevraagd wat de extra kosten zijn van de rioolretributie. Een voorlopige berekening ten aanzien van het innen van de rioolretributie op de nieuwe wijze komt uit op een plus van € 30,000,-. Het totale bedrag ligt ergens in de buurt van anderhalve ton.

Spreker meent al het nodige te hebben gezegd over de wijze waarop met dwangsommen kan worden omgegaan.

In de richting van de BGE-fractie verwijst hij naar zijn inleiding, waarin hij reeds is ingegaan op voorstellen waarvoor forse grepen zouden moeten worden gedaan uit de verkoop van de aandelen Bouwfonds/BAR. Gezien de immense operatie in 2004, vindt het college het verantwoord de bedragen die in meerjarenperspectief zijn genoemd en zeker voor 2006 te financieren uit de BAR, maar meteen ook allerlei andere bedragen aan de vermogenspositie van de gemeente te onttrekken, wijst spreker als wethouder van financiën af. Van de vaarverbinding waarover de ChristenUnie-fractie sprak heeft hij begrepen dat daarop straks wethouder Brummel zal ingaan. Aan de fracties van Leefbaar Emmen en DOP kan worden gemeld dat eind van deze maand met de verhuurder van de ouderensoos in onderhandeling wordt gegaan om te komen tot een oplossing van de aanwezige problemen, zoals met de lift. Hiermee heeft hij een antwoord gegeven dat mevrouw Hoogland, als zij aanwezig was geweest, zou hebben gegeven. Zij luistert mee, en spreker wil haar graag vanaf deze plek de groeten doen.

De vice-voorzitter wijst erop dat er nog steeds geen verbinding met Radio Emmen is. Wie weet is er echter sprake van telepathie!

Wethouder Kuper gaat hierna in op de suggestie van de fractie van Leefbaar Emmen met betrekking tot landbouw in

combinatie met zorgboerderijen. Inderdaad is zo'n combinatie denkbaar. Genoemde fractie heeft ook gevraagd naar de controle en de beheersing van alle deelnemingen die de gemeente heeft. Daarover komt op heel korte termijn een voorstel in het college.

Spreker kan de fractie van Leefbaar Emmen niet uitleggen hoe het met het BTW-compensatiefonds zit. Het lijkt hem verstandig daarover contact op te nemen met de betrokken afdeling.

Verder heeft dezelfde fractie nog een vraag gesteld over de belastingdruk in Emmen. Gesteld is dat Emmen in dit opzicht bovenaan staat. Niet bekend is hoe alles straks uitpakt als de gebruikersdeel van de OZB is afgeschafte, maar dat daarvan een neerwaartse druk op de belastingen zal uitgaan, is duidelijk. Het is evenwel ook duidelijk dat dit eveneens voor andere gemeenten zal gelden. Hijzelf heeft het idee dat de niveaus meer naar elkaar toe groeien. Inderdaad staat Emmen nu ergens bovenin de kolom. Het zou mooi zijn als de gemeente daarin wat zou zakken en dus een wat betere positie zou gaan innemen.

Zonder andere fracties tekort te willen doen, wil spreker de D66-fractie en compliment maken. Als één fractie de programmabegroting en de financiële begroting uittrenturen heeft doorgeakkerd en daarover vele vragen heeft gesteld, is dit wel de D66-fractie. Het college heeft daarvan geleerd en heeft begrepen dat de fractie tevreden is over de beantwoording. Terecht is opgemerkt dat het mooier was geweest als, net zoals bij de begroting 2005, een overzicht was verstrekt van de beïnvloedbare componenten in de begroting, want inderdaad draagt dat ertoe bij dat helderder keuzes kunnen worden gemaakt. Reeds geschetst is waardoor zo'n overzicht nu ontbreekt.

De heer Arends merkt op dat ook als je geen vragen hebt gesteld, het best zo kan zijn dat de begroting terdege is doorgelopen.

Wethouder Kuper is het daarmee volledig eens.

De D66-fractie heeft voorts een vraag gesteld over het Masterplan. Medegedeeld kan worden dat het college binnenkort komt met een voorstel daaromtrent. Er vindt over dit plan momenteel overleg plaats met de provincie. Het lijkt er een beetje op dat het een kwestie van samen optrekken wordt.

Een aantal keren is het woord 'EMCO' gevallen, en wel in de beschouwingen van de fracties van VVD, D66 en ONE. Het zal duidelijk zijn dat de huidige ontwikkeling niet de schoonheidsprijs verdient. Het is voor het dagelijks bestuur aanleiding geweest de prognose voor 2005 en de begroting 2006-2007 integraal te behandelen in december aanstaande. De behandeling stond voor november op de agenda, maar er is voor gekozen de problematiek integraal te bekijken, om te zien en te beoordelen welke keuzes in meerjarenperspectief verantwoord en logischerwijze dienen te worden gemaakt. De zaak kost niet alleen spreker, maar ook anderen hoofdbreken. Hij had het graag anders gezien, maar nogmaals: in december wordt hierover verantwoording afgelegd. Dan zal wellicht ook worden ingegaan op de bestuurscultuur. Nu alvast een schot voor de boeg: het werkvoorzieningschap moet niet zover op afstand worden gezet als andere gemeenten hebben gedaan. Zij dachten er met een omzetting in een B.V.-vorm geen omkijken meer naar te hebben, maar kwa-

men na zes jaar voor enorme verrassingen te staan en hebben alles intussen weer op de kop gezet.

Met het door de GroenLinks-fractie gebruikte woord 'puinzooi' kan spreker niets. Hem dunkt dat het college er andermaal in is geslaagd verbeterlagen te realiseren.

De heer Dijkgraaf maakte nog een opmerking over het weerstandsvermogen in relatie tot dat van de provincie, doch sprekers rekenwerk wijst uit dat de WAR van de gemeente ruim boven het bedrag ligt dat de provincie per inwoner hanteert. Al met al is spreker van mening dat de gemeente op de goede weg is. Er is in 2004 een majeure operatie uitgevoerd, en is er best nog het nodige te realiseren < hij zal de laatste zijn om te ontkennen dat de gemeente er al is >, maar de aanpak die in 2004 is gekozen, zorgt er in elk geval voor dat de gemeente nu in een wat rustiger vaarwater is gekomen.

De door diverse fracties geuite hartenkreet over de bureaucratie ondersteunt spreker van harte. Hierop zal wethouder Evenhuis evenwel ingaan.

Spreker meent hiermee te hebben gereageerd op de punten die zijn portefeuille en die van mevrouw Hoogland betreffen, hij weet niet in hoeveel tijd.

De vice-voorzitter zegt: exact een half uur!

Wethouder Kuper: Potverdorie ... excuus!

De vice-voorzitter noemt dit een grensgevalletje!

Wethouder Kuper had echt gedacht puntig te zijn geweest. Nogmaals excuses!

De vice-voorzitter merkt op dat de wethouder terloops ook een tweede portefeuille heeft behartigd. Daarvoor heeft hij de wethouder wat extra ruimte gegeven.

Wethouder Evenhuis begint zijn beantwoording met de Wet werk en bijstand.

Deze wet is in 2004 tot stand gekomen en ingevoerd. De raad is daarbij betrokken geweest via allerlei verordeningen. De kern van de wet is de individuele benadering op maat. Zo wordt er ook mee gewerkt. Elk die van de regeling gebruik wil of moet maken, wordt van de kant van de gemeente op een goede wijze bediend; daar staat Emmen voor als sociale gemeente. Er is een aantal bijzondere regelingen gemaakt in relatie tot de wet, onder andere de stimuleringsregeling, de langdurigheidstoelage en onderwijsvergoedingen op basis van kosten die door gezinnen moeten worden gemaakt. Het is juist, zoals de PvdA-fractie stelde, dat er geen categoriaal inkomensbeleid kan worden gevoerd. Op basis van kosten kan op individuele wijze vanuit de bijzondere bijstand over ondersteuning worden gesproken. Dit geldt in principe voor elke burger. De raad zal hebben gezien dat er een tekort was van ongeveer € 1,5 miljoen, maar dat is keurig afgedekt in een sluitende begroting.

Door de ChristenUnie-fractie is de stille armoede genoemd. Dat is een lastig verhaal. Afgelopen vrijdag heeft spreker met een mevrouw gesproken die aangaf dat tien gezinnen die gebruik maken van de bijstand en allerlei regelingen toch nog armoede hebben. Daar zijn vaak diverse oorzaken voor. Geprobeerd wordt daar via de bijstandsmatenschappelijk werkers

en consulenten een vinger achter te krijgen, onder andere via de schuldhulp. Het is goed daarbij ook het maatschappelijk middenveld te betrekken, wat zoveel mogelijk wordt gedaan, om de mensen vervolgens op een reguliere wijze in te passen in het beleid betreffende de WWB en de uitloeiels daarvan en de mensen via verwijzingen op de goede plek terecht te laten komen.

De heer Arends vraagt of hij hieruit moet afleiden dat het ondersteunen van het verzoek van de vrouwenraad binnen de grenzen van de WWB niet mogelijk is en dat het college dit verzoek niet kan honoreren.

Wethouder Evenhuis antwoordt dat de vrouwenraad een brief zal worden gestuurd met de mededeling dat op basis van het feit dat geen categoriaal inkomensbeleid mag worden gevoerd, niet aan het verzoek kan worden voldaan.

Er is verder gesproken over een noodhulpfonds. Hij hoopt dat gezinnen zoals de tien gezinnen waarover hij zojuist sprak, worden gemeld, opdat daarvoor vanuit de reguliere benadering iets kan worden geregeld.

Er is ook een aantal opmerkingen gemaakt over de WIW/ID-banen. Dinsdag jongstleden heeft het college daarover een besluit genomen dat aan de raad zal worden voorgelegd. Hopelijk zal daarover in de reguliere novemberraad kunnen worden gesproken en kan dan een en ander zodanig worden afgekaart dat daarmee voor de ongeveer 180 WIW'ers en ID'ers die nog niet zijn uitgestroomd tot 1 januari 2008 een redelijke voorziening is getroffen. De regeling gaat niet tot aan het einde van 2013 door – misschien wel voor de mensen die 55+ zijn, maar daarover worden nog gesprekken gevoerd. De ziektekostenverzekering is door de BGE-fractie genoemd. Op dit moment is het college in onderhandeling over een voorziening die aansluit bij de Zorgverzekeringswet. Als het niet lukt een voorziening als bedoeld te treffen, wordt de huidige regeling verlengd tot 1 januari 2007.

Vervolgens gaat spreker in op het onderdeel 'economische zaken' van zijn portefeuille.

Over de regionale samenwerking is te zeggen dat deze van wezenlijk belang is. Een gemeente alléén kan alles niet meer. Er wordt dan ook gewerkt in noordelijk verband i.c. met de drie provincies, de steden Groningen, Assen en Leeuwarden, met de Stedenkring, met Hardenberg, met de club langs de A37 en met Linge. De bedoeling is iets te doen aan promotie, waarover de burgemeester wellicht nog iets zal zeggen. Samenwerking in promotionele zin van belang is om dit gebied op de kaart te zetten. Dat is in 2005 gebleken bij het Wereldkampioenschap Jeugdvoetbal. Dit is een promotioneel succes geweest; de raad weet dat, want was rijkelijk vertegenwoordigd op de tribune. In 2006 moet volgens spreker zoiets ook via de EDR kunnen worden geregeld, en hij kan zich voorstellen dat er in 2007 met Energy Valley en de NAM iets wordt gedaan voor het gebied ten zuiden van de A37, aangezien daar, bijvoorbeeld in de buurt van Schoonebeek, belangrijke impulsen aanwezig zijn. Overigens is het in de begroting genoemde bedrag geen sluitend getal, aangezien niet alles is meegenomen. Als dat wél het geval zou zijn, zou het bedrag ergens in de buurt van € 40.000,- uitkomen, maar spreker meent dat het bedrag € 35.000,- is. De exacte cijfers kan de afdeling nog aanleveren.

Dat de A37 wordt verdubbeld is een zaak die van wezenlijk

belang is voor de economie in dit gebied. De verdubbeling zou er in 2005 komen, zodat er allerlei bedrijventerreinen aan de A37 zijn aangelegd. Deze liggen nu nog braak, maar uitnodigend. Als de verdubbeling een feit is, zal er kunnen worden geïnvesteerd. Braak liggen betekent dat er allemaal bloemen gaan bloeien en dat is wel aardig, doch er zal toch moeten worden gemaaid, want anders kan er later niet worden gebouwd. De strijd is niet voor niets gevoerd, en spreker denkt dat in de komende vier jaren voor zuidelijk Drenthe en voor Emmen de oogsttijd zal aanbreeken. De conjunctuur maakt vanaf 2002 een dip door, maar op basis van ervaringscijfers over 1995 tot en met 2005 is het aantal arbeidsplaatsen van 35.000 naar 40.000 gegaan. Verder weet eenieder die de vakliteratuur bijhoudt hoe in 2004 de getallen er wat betreft de arbeidsmarkt en de grondverkoop uit zien. Dat doorrekenend, is de prognose dat de beschikbare gronden tot 2015 toereikend zijn. Ondernemers kunnen hier een half jaar investeren en er is geen andere stad in het land waar dat kan. Vandaar dat spreker het liever heeft over uitnodigend dan braakliggend.

Aan het adres van de GroenLinks-fractie is te zeggen dat degenen die zich verdiepen in planologie en ruimtelijke ordening weten dat je vier tot vijf jaar met een plan bezig bent. Spreker kan de heer Dijkgraaf mededelen dat zich in december het eerste bedrijf, gerenommeerd, voor het businesspark meldt. Aan de hand van de rapportages die eens per drie maanden verschijnen, is te zien hoe de voortgang ongeveer is. Akkoord, er is tot nu toe alleen een schop de grond in gegaan voor de parkeerplaatsen, maar dat was in juni.

Het bedrijvenloket is een pilotproject van het ministerie van EZ in drie gemeenten, waarvan Emmen er één is. Het college is daar zeer enthousiast over – de Kamer van Koophandel minder, maar gemotiveerd zal nog worden dat hiermee vooral moet worden doorgegaan. Waar de KvK enigszins in haar bestaan bedreigd wordt, is het uitstekend het bedrijvenloket meer als een KvK aan te kleden.

Over de Koepel is een opmerking gemaakt door de fractie van Leefbaar Emmen. Te zeggen is dat er geen club is die serieuzer wordt genomen. Meestal wordt eens per twee maanden 's morgen om acht uur bijeengekomen met een gevulde agenda. Er zijn doorgaans drie of vier portefeuillehouders bij betrokken. Serieus wordt er gesproken over de perifere detailhandel, de koopzondagen en elk ander onderwerp dat de Koepel wil bespreken, zoals de ontwikkelingen op en de omgeving van het Noorderplein die ook met detailhandel te maken hebben.

Op een kenniscampus bij een hogeschool worden experimenten ontwikkeld, ter meerdere eer en glorie en ontwikkeling van het bedrijfsleven. Het is de bedoeling dat de provincie, de Hogeschool Drenthe en de gemeente Emmen dit opzetten, samen met SNN en de Vereniging voor Parkmanagement voor het bedrijventerrein Bargermeer, waarbij 600 ondernemers zijn betrokken.

De heer Schoo maakte een opmerking over het IT-Atelier. Hoewel anderen anders suggereren, was de gemeente hierbij betrokken in de orde van grootte van € 15.000,-. In het geval van de kenniscampus ligt de regie voor een groot deel in handen van de gemeente, van belang opdat kan worden gestuurd en informatie op tijd op betrouwbaarheid kan worden gecontroleerd om ten aanzien van de verantwoording een helder verhaal te kunnen neerzetten. Als het IT-Atelier

iets heeft geleerd, is het wel dat dit niet op het bordje van de gemeente lag. Is een 6,3 in de benchmark hoog of laag? Volgens schoolcijfers is dit nog ruim voldoende, maar dit is geen cijfer zoals dat op scholen geldt. Met 6,3 was Emmen van de 30 grote steden tweede van Nederland. Het is een aanzienlijke score, mede gelet op hoe de ondernemers en hun aandeelhouders over de gemeente denken. Het geboekte resultaat is een geweldig compliment. De hoogste score is 6,5, maar zo hier en daar heeft een gemeente ook weleens een 1 of 2 gescoord. Nummer 1 zijn moet de gemeente niet willen; dat lijkt aardig, maar spreker dunkt dat er nog wat ambitie over moet blijven.

Wethouder Eerenstein kan over de WVG heel kort zijn, want het meeste daarover zal worden gezegd door wethouder Brummel, maar hij wil van zijn kant wel iets zeggen over de keuzevrijheid ten aanzien van de individuele vervoersvergoeding. Hem dunkt dat de discussie daarover reeds is gevoerd, en hij heeft er weinig behoefte aan die weer open te breken.

Met betrekking tot de opmerking van de GroenLinks-fractie over de firma Seubers kan erop worden geattendeerd dat in het voorjaar de rechtszaak gaat spelen. Het lijkt hem niet verstandig vooruitlopend daarop allerlei opmerkingen te maken.

De CDA-fractie heeft gevraagd hoe het zit met de Vierslagen. Welnu, de activiteiten te dien aanzien liggen momenteel aardig op koers. Het streven is erop gericht eind 2006-begin 2007 de schop de grond in te laten gaan. Het voorontwerpbestemmingsplan wordt binnenkort behandeld in het college, dus wat dat betreft zit de vaart er aardig in.

Genoemde fractie heeft eveneens iets gezegd over het aanbestedingsbeleid. Er zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop aanbesteed gaat worden, met name openbare aanbesteding. Als daartoe wordt overgegaan, zullen de regionale bedrijven scherp moeten inschrijven, en als het gebeurt op uitnodiging, worden daarbij altijd regionale bedrijven betrokken. Een regionaal bedrijf kan zich overigens ook best zelf verkopen in deze regio, zoals is bewezen in de afgelopen periode.

De verdubbeling van de N34 is een heikel onderwerp. Er is al vaker gesproken over de vraag hoe in de toekomst moet worden omgegaan met deze weg, de belangrijkste verbinding tussen Emmen en Groningen, waarover in het verleden afspraken zijn gemaakt. Op dit moment is er een beweging vanuit het Overijsselse waarbij de provincie Drenthe betrokken is, om te zien in hoeverre er vanuit Overijssel een verdubbeling richting Emmen is te realiseren. Spreker is het ermee eens dat dan ook zou moeten worden gestreefd naar een doortrekking tot aan Emmen-noord.

Over de Koepel heeft wethouder Evenhuis al iets gezegd. Zaken die daar altijd aan de orde komen, zijn de bereikbaarheid en het parkeerbeleid. Wat dit betreft kan de Koepel terugkijken op een periode waarin veel van diens vragen zijn ingewilligd. Daar blijkt wel uit hoe serieus de Koepel wordt genomen.

De ONE-fractie heeft gevraagd om een inventarisatie van de verkeersonveilige punten. Spreker roept in herinnering dat verleden jaar is afgesproken dat er van de zogenaamde VOC's elk jaar twee worden aangepakt, maar dat hoeft op dit moment niet meer omdat alle ongevallenconcentratiepunten

inmiddels zijn opgelost. Dat wil niet zeggen dat er geen ongelukken meer gebeuren, maar de concentratiepunten zoals die in het verleden bestonden, zijn alle opgelost. Mochten er zich nieuwe punten aandienen, dan zullen die zeker aan de orde worden gesteld.

Een andere opmerking van de ONE-fractie betreft een groene zone op de Rondweg. Spreker herinnert wat dit betreft aan de nog niet zo lang geleden gevoerde discussie, waarin het met name ging over het asfalt op deze weg, maar ook over de ongelijkvloerse kruisingen. Daarin is gezegd dat ernaar wordt gestreefd op termijn van de Rondweg een echte stroomweg te maken. Dan komen niet alleen ongelijkvloerse kruisingen aan de orde, maar zullen ook de verkeersregelininstallaties op elkaar worden afgestemd, zodanig dat er sprake zal zijn van een groene zone.

Met betrekking tot het fietspad van Westenesch naar Noord-Sleen is het de bedoeling dat dit tezamen met Coevorden wordt opgepakt. De subsidies zijn rond. Na uitvoering zal een van de laatste hoofdroutes zijn voorzien van een fietspad.

Er zijn diverse opmerkingen gemaakt over investeringen in onderwijs. Spreker is van mening dat dit in de afgelopen jaren al veelvuldig is gedaan, niet alleen in gebouwen, maar ook in de onderwijskundige ontwikkeling. Hij is het met iedereen eens dat investeren in onderwijs tevens investeren in de toekomst betekent, vandaar dat hij zich ook volledig kan vinden in hetgeen wethouder Evenhuis zojuist heeft gezegd over de kenniscampus. Op die manier is er ook een slag te maken tussen economie en onderwijs. Startkwalificaties zijn inderdaad heel belangrijk, vandaar dat er nauwkeurig op wordt toegezien dat de leerplichtambtenaren zich bezighouden met het naleven van de regels. Daarover worden momenteel heel goede afspraken met het onderwijs gemaakt. De CDA-fractie heeft het gehad over vroegsignalering, en inderdaad is die heel belangrijk in de hele ketenbenadering. Te dien aanzien zijn reeds grote stappen gezet.

Over het betere-kansenbeleid heeft de D66-fractie gesteld dat het haar aan inzicht ontbreekt. Erop gewezen zij dat over de invulling van de diverse plannen uitgebreid met de raad van gedachten is gewisseld.

Naar spreker meent, staat voor de volgende commissievergadering de inzet van middelen voor het peuterspeelzaalwerk, in de wandelgangen 'de motie-Thalens' genoemd, i.c. het verlagen van de leeftijd van twee jaar en negen maanden naar twee jaar en zes maanden. Daarvoor zal het aantal groepen worden uitgebreid met vier. Er is nu gekomen met een van de andere mogelijkheden die onderzocht zijn. Het huiswerk daarover is goed gedaan, want de cijfers kloppen. Het gaat inderdaad om een bedrag van € 140.000,-, echter: bekend is dat daarvoor op dit moment geen budget beschikbaar is. Spreker weet ook niet of iedereen zo enthousiast is over de voorgestelde dekking.

Ten slotte: in relatie tot de Hogeschool Drenthe heeft de fractie van Leefbaar Emmen een opmerking gemaakt over universitair onderwijs. Zoals bekend, loopt dit via de Open Universiteit. De pilot die eerder met steun van de provincie is opgezet, loopt op dit moment heel redelijk en gaat nu naar verwachting z'n vruchten afwerpen. Bij de Hogeschool is men druk doende om te zien of tot een uitbreiding van de zorgopleidingen, waarover indertijd door de raad een motie is aangenomen, kan worden gekomen. Hierover is ook het ministerie benaderd, maar voor eenieder zal duidelijk zijn dat

dit niet een van de gemakkelijkste opgaven is. In elk geval wordt er op dit moment heel serieus aan gewerkt. Een uitbreiding als bedoeld zal er ook toe bijdragen dat de Hogeschool Drenthe aantrekkelijker wordt voor studenten. Dat voordeel heeft trouwens ook z'n nadeel en dat betreft de huisvesting. Er is huisvesting gerealiseerd voor buitenlandse studenten en hopelijk kan in de toekomst ook voor de bedoelde uitbreiding een structurele oplossing worden gevonden.

Wethouder Brummel zou de opmerkingen die over wonen, bestemmingsplannen etc. zijn gemaakt heel snel kunnen afdoen door te wijzen op de kwartaalrapportages die de raad heeft gekregen waardoor deze volledig op de hoogte kan zijn. Hij wil het daarbij niet laten, maar wilde deze opmerking toch maken, want vindt die wel erg belangrijk. De kwartaalrapportages zijn rijk aan informatie waar het gaat om de voortgang, maar geven ook aan waar zich knelpunten voordoen en hoe het college probeert daaraan het hoofd te bieden. Hij wil deze rapportages bij dezen nog eens nadrukkelijk onder de aandacht brengen.

Intussen gaat het leven door en zijn er ook nog andere ontwikkelingen. Op dit moment is het college bezig met een actualisering van het oude woonplan dat nog steeds vigeert. In dat plan staat welke woonvormen worden bevorderd, en tot nu toe wordt nog steeds conform dit plan gehandeld. Maar zoals gezegd: het wordt momenteel geactualiseerd. De provincie heeft aangegeven dat de gemeente als zij dat wil, gebruik kan maken van een extra contingent woningen, vooral als het om zorg gaat. Naar aanleiding daarvan is de nota Zorgeloos wonen opgesteld, waarbij het dus gaat om woonzorgzones. De nota moest vóór 1 november bij de provincie liggen. Het college heeft ermee ingestemd dat het conceptwoonplan en de conceptnota Zorgeloos wonen als zodanig aan de provincie werden toegezonden. Uit het vooroverleg met de provincie heeft spreker begrepen dat als de gemeente de beide documenten zou sturen, zij zou voldoen aan de voorwaarden, wat betekent dat de gemeente als zij straks met concrete plannen komt mee mag delen in de extra woningcontingenten. Het plan en de nota komen uiteraard nog bij de raad om daaraan definitief vorm te geven, maar er wordt dus reeds mee gewerkt.

De heer Arends hoorde de wethouder spreken over verstrekte kwartaaloverzichten met betrekking tot bestemmingsplannen en woningcontingenten. Uit de reacties om hem heen meent hij echter te moeten opmaken dat deze niet zijn besproken in de commissie. Is dat juist? Zo ja, dan zullen de vragen die erover gesteld zijn voor de wethouder niet als een verrassing komen.

Wethouder Brummel heeft niet voor niets op de kwartaalrapportages gewezen. De heer Sleeking is een van degenen die ze altijd nauwkeurig bestudeert en stelt daarover meestal de relevantste vragen. Het is heel prettig dat de heer Sleeking een en ander kritisch volgt; tenslotte zijn de rapportages daarvoor in het leven geroepen. Overigens worden dezelfde rapportages ook gecommuniceerd met de ondernemers, en wel via het platform bouwen en wonen, waarvan naast ondernemers onder anderen projectontwikkelaars en vertegen-

woordigers van woningbouwcorporaties deel uitmaken.

De heer Arends begrijpt dat de wethouder blij verrast is door de vragen die zijn gesteld, terwijl overzichten toch elk kwartaal in de commissie aan de orde komen!

Wethouder Brummel is niet verrast, want kan zich voorstellen dat naast de rapportages nog meer informatie wordt gewenst; vandaar dat hij die op dit moment ook geeft, met name over wonen en zorg.

De heer Arends informeert of dit informatie is die anderszins niet bekend was.

Wethouder Brummel antwoordt dat de belangrijkste informatie in de kwartaalrapportages staat. Hij beveelt aan daarvoor goed te kijken en in de commissie te komen met nadere vragen. Dan kan daarover met elkaar uitgebreid van gedachten worden gewisseld.

Voorts kan nog worden gemeld dat ook in de prestatiecontracten die onlangs met de woningcorporaties zijn afgesloten, wordt aangegeven waarvoor partijen zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen. De heer Van Hoffen had het over 'samen', welnu: juist van de conceptnota Wonen en zorg is het de bedoeling dat het een coproductie wordt van gemeente, zorginstellingen en woningcorporaties. Spreker zal graag zien dat als de nota is vastgesteld, ook de logo's van deze instanties op het kaftje staan, om te benadrukken dat partijen gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het daaraan invulling geven.

Door de CDA-fractie is specifiek gevraagd naar de actualisering van bestemmingsplannen en de ONE-fractie heeft gevraagd naar de procedures. Wat de procedures met betrekking tot bouwvergunningen betreft: spreker wil hierbij toch weer even wijzen op de kwartaalrapportages. Daarin is te zien dat er veel meer bouwvergunningen worden afgegeven dan er woningen worden gebouwd; uit de kwartaalrapportages blijkt dat daartussen een groot gat zit. Met andere woorden: hiér is het werk gedaan, en nu is het wachten op de uitvoering door degenen die een bouwvergunning hebben gekregen. Het verwijt dat de gemeente niet snel genoeg zou hebben gewerkt, kan haar niet worden gemaakt.

Met betrekking tot het bedrag van € 250.000,- dat bedoeld is voor de actualisering van bestemmingsplannen kan worden medegedeeld dat het genoemde budget, dat overigens een structureel en incidenteel (voor vier jaar) deel in zich bergt, is voortgekomen uit amendement nr. 22.

De heer Arends wil er, met alle respect, op wijzen dat de CDA-fractie daar toen niet voor heeft gestemd.

De heer Ensink brengt onder de aandacht dat het bedoelde amendement door de CDA-fractie tezamen met de PvdA-fractie is ingediend.

De heer Arends wijst erop dat voor de besluitvorming over amendement nr. 22 te elfder ure nog een schorsing heeft plaatsgehad. Die heeft geleid tot voortzetting op een andere dag. Wellicht heeft de CDA-fractie in de geest ingestemd met de achterliggende gedachte < daarvoor wil hij genoemde fractie ook alle krediet geven die haar toekomt! >, maar

amendement nr. 22 kreeg niet de steun van de CDA-fractie.

De heer Ensink kan zich niet anders herinneren dan dat zijn fractie tezamen met de PvdA-fractie het amendement heeft ingediend.

De vice-voorzitter stelt voor dat dit maar even wordt nagegaan.

Wethouder Brummel constateert dat de CDA-fractie er in elk geval in is geslaagd de nieuwsgierigheid van de PvdA-fractie op te wekken! Hoe dan ook, aan het geven van uitvoering aan het amendement wordt druk gewerkt. Hij kan daarover een heel verhaal houden, maar doet dat liever in de commissie.

Verder heeft de raad nog de opdracht aan de Rekenkamer gegeven een onderzoek 'actualisering bestemmingsplannen' in te stellen, welk onderzoek op dit moment in uitvoering is.

Een ander onderwerp betreft de WVG. De PvdA-fractie heeft het college opgeroepen de bezuiniging te zoeken in de uitvoering, niet meer in het verstrekkingenpakket. Het laatste is thans ook niet de inzet van het college. Aan de bezuiniging die indertijd is voorgesteld, wordt momenteel uitvoering gegeven. Dit ligt aardig op koers. Op dit moment wordt niet gekomen met verdere ingrepen in het verstrekkingenpakket.

De DOP-fractie heeft gevraagd of het geld voor de WVG is geormerkt. Dit was vroeger het geval, maar het is nu gewoon een onderdeel van de uitkering uit het gemeentefonds. Terugrekenend komt dit uit op ongeveer € 7,5 miljoen op jaarbasis, terwijl het totale budget ongeveer € 10 miljoen is. Een eenvoudig rekensommetje leert dan dat de gemeente zelf zo'n € 2,5 miljoen uit eigen middelen bijlegt. De heer Schoo kan dus gerust zijn: het geld dat van de centrale overheid komt, komt zeker ten goede aan de doelgroep.

Ten aanzien van het geld voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen zit spreker met een dilemma. De gemeente heeft voor deze groep inderdaad geld gekregen en volgens het OSOG moet dat rechtstreeks worden doorgesluisd naar de doelgroep, zoals verleden jaar is gedaan met het bedrag van € 575.000,-. Het zou nu neerkomen op ongeveer € 30,-, zo heeft spreker begrepen. Het probleem is dat het loket zorg en welzijn tot nu toe steeds incidenteel is gefinancierd. Het college wil daarvoor een structurele oplossing. De raad zal hebben gezien hoe het er met het nieuw beleid voor staat. De wens van het college is dat daaruit ook dit loket wordt gefinancierd. Zoals bekend, kan geld maar één keer worden uitgegeven, maar: oet een zwien ku'j gien vief schinken snieden! Het college is voornemens het bedoelde geld te bestemmen voor het loket zorg en welzijn. Het gaat hierbij om ongeveer € 190.000,- structureel, verhoogd met € 51.000,-. Het restant zou kunnen worden gebruikt voor de dóórontwikkeling ervan. Spreker legt het dilemma maar aan de raad voor, in de hoop dat deze hem daarbij kan helpen. Als deze anders beslist en het geld rechtstreeks wordt doorgesluisd, is het loket zorg en welzijn niet gefinancierd. Daarvoor moet een oplossing komen, anders gaat het per 1 januari dicht. Hij onderschrijft dat dit loket voor álle burgers is, maar de groep die er het meest gebruik van maakt, bestaat juist uit chronisch zieken, gehandicapten en ouderen. Dat is voor het college reden te zeggen dat deze voorziening over-eind moet worden gehouden. Incidenteel zou dat misschien

nog wel een keer kunnen, maar structureel niet. Het college heeft in eerste aanleg een keuze gemaakt, maar heeft die nog niet afgetikt. Het had eerder het advies van het OSOG niet en vond dat daaraan geen recht zou worden gedaan als vooruitlopend daaruit al een besluit zou zijn genomen. Het advies is er nu wél en het is heel duidelijk: het OSOG wil het geld uitgekeerd zien.

De paar fracties die iets hebben gezegd over het kanaal Erica-Ter Apel zijn tegen. Als er érgens samen wordt gewerkt, is het in dit opzicht wel. Spreker wil er geen lang betoog over houden, maar de raad wel onder de aandacht brengen dat aan dit project bijdragen: de provincie Drenthe, de provincie Groningen, het waterschap Hunze en Aa, de gemeente Vlagtwedde, het waterschap Velt en Vecht, de gemeente Hoogezand-Sappemeer, de gemeente Veendam, de gemeente Aa en Hunze, de gemeente Stadskanaal, de gemeente Menterwolde, de gemeente Pekela en de gemeente Borger-Odoorn. Voorts is er sprake van Kompas-gelden van EZ en EFRO-gelden van het ministerie LNV. Aan de gemeente Emmen wordt gevraagd ook een bijdrage te leveren. Als zij dat niet doet, dan gaat kort door de bocht gezegd het 'feest' niet door. Dat zou erg jammer zijn, juist waar dit project ook het grondgebied van deze gemeente betreft. Alles is nog niet geknipt en geschoren. Het ligt in het voornemen van het college er wél aan mee te doen. Als hierop verder wordt ingestoken, wil het hierover graag met de raad nader van gedachten wisselen.

Het laatste onderwerp waarop spreker wil ingaan, betreft de dak- en thuislozen. De heer Van Hoffen heeft het gehad over een sociaal pension, maar daarin is voorzien. Bij het Leger des Heils is in dit opzicht een voorziening aanwezig. Zo'n 30 mensen kunnen daar onderdak vinden. Waarin niet is voorzien en waartoe feitelijk wel is besloten, is een laagdrempelige dagopvang. Daarover is al eerder van gedachten gewisseld, maar nog steeds is het dilemma dat er geen geld voor is. Aan diverse instanties is gevraagd wat zo'n opvang zou betekenen: welnu: een dagopvang gedurende vijf dagen per week maal 3,5 uur per dag, en dat is het minimale, wordt begroot op ongeveer een ton op jaarbasis. Een voorziening voor dag- en nachtopvang gedurende zeven dagen per week, wordt begroot op zes ton op jaarbasis. Het college heeft dit meegenomen in het meerjarenontwikkelingsplan, maar op dit moment heeft het nog onvoldoende zicht op de beschikbaarheid van de benodigde gelden. Hopelijk krijgt de gemeente daarover in 2006 helderheid, want pas dan kan de gemeente hiermee aan de slag. In de huidige begroting is het geld namelijk niet te vinden.

Tegen de heer Dijkgraaf, die er vast van overtuigd is dat het weer lente wordt, wil spreker zeggen: in dat soort logica ga ik volledig mee! Ook Belgen hebben van die uitspraken waar je niet omheen kunt. Zij zeggen bijvoorbeeld: "Als het regent in september, is het Kerstmis in december!"

De heer Arends heeft nog een vraag over het loket zorg en welzijn. Welhouder Brummel heeft gezegd dat de financiering tot nu toe incidenteel plaatsvindt, dat het college voorstelt voor de financiering te putten uit het budget voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen en dat het loket per 1 januari 2006 dicht gaat als er geen budget voor is.

Wethouder Brummel zegt dat dit dreigt, aangezien de

gemeente er op dit moment geen geld voor heeft.

De heer Arends merkt op dat bij hem het licht uit ging toen de wethouder een aantal getallen noemde. Deze noemde een bedrag van € 190.000,- en een bedrag van € 51.000,-, maar hoe zit het nu precies?

Wethouder Brummel verduidelijkt dat er verleden jaar € 575.000,- beschikbaar was. Een hele poos was de vraag of dit structureel werd of niet. Uiteindelijk bleek dit niet het geval te zijn, vandaar dat in een later stadium niet anders kon worden gedaan dan het verstrekken van een eenmalige uitkering van € 70,-; de heer Vos heeft daar nog furore mee gemaakt! Toen was het geld op. Nu heeft de gemeente het bericht gekregen dat er in het vervolg sprake zal zijn van € 179.000,- structureel. Bij de septembercirculaire is er € 51.000,- structureel bij gekomen, zodat het op dit moment gaat om € 230.000,- structureel. Het loket zorg en welzijn kost op jaarbasis ongeveer € 192.000,-, dus toen het bedrag van € 179.000,- aan de orde was, was er nog een tekort van € 13.000,-. Echter, opeens bleek dat hiernaar niet meer hoefde te worden gezocht, omdat er € 51.000,- bij kwam. Nu is er dus feitelijk iets over, maar gezegd is ook dat het loket zorg en welzijn moet uitgaan van een groeiemodel. De vraag is dus: hoe is een dóórontwikkeling voor elkaar te krijgen? Als het bedrag van € 230.000,- beschikbaar wordt gesteld, is er nog geld om de dóórontwikkeling te laten plaatsvinden in 2006. Voor dit jaar is het incidenteel opgelost, maar in 2006 lukt dat niet meer. Vandaar dat het college voorstelt de financiering te regelen zoals aangegeven, maar spreker kan er begrip voor hebben als wordt gezegd: nee, dit geld is voor de doelgroep en moet worden uitgekeerd! Het is wat het college betreft het één of het ánder, tenzij er anderszins structurele gelden beschikbaar komen.

Wethouder Holman begint zijn beantwoording met het steunpunt vrijwilligers. Hij heeft begrepen dat daar een brede steun in de raad voor is, zoals was te verwachten na de C-discussie die hierover nog niet zo lang geleden is gevoerd. Toen is aangegeven dat er nog financiële middelen voor moesten worden gevonden en deze zijn nu in de begroting opgenomen. Dat maakt het een stuk gemakkelijker de volgende maand te besluiten hoe met het vrijwilligerswerk verder zal worden gegaan.

De ChristenUnie-fractie gaf aan dat de vrijwilligers in een steeds moeilijker positie komen. Spreker is het daarmee wel eens. Er wordt steeds meer van vrijwilligers gevraagd, en als men dan ziet welke regels er allemaal op het vrijwilligerswerk worden losgelaten, krijgt hij weleens de indruk dat het paard achter de wagen wordt gespannen. Enerzijds komt de rijksoverheid almaar met regels en anderzijds vraagt zij vrijwilligers zich nog meer in te zetten, waarbij kan worden verwezen naar de WMO. Hij moet nog zien hoe dat in de toekomst gaat, maar het is in elk geval goed te proberen een en ander in Emmen positief op te pakken.

De fractie van GroenLinks stelde dat het werk eigenlijk zou moeten worden ondergebracht in het pakket van Sedna. Daarover is al vaker gesproken en dit gebéúrt nu. Als dat regulier wordt gedaan, betekent dit echter dat ergens anders moet worden gestreept. Het college vindt dat dit niet zou moeten worden gedaan en dat extra middelen beschikbaar

zouden moeten worden gesteld om Sedna in staat te stellen te komen tot een goede uitvoering. Dat is hetgeen het college de raad straks zal voorleggen.

Over de subsidies is verleden jaar een hele discussie gevoerd, mede naar aanleiding van een VVD-motie waarin werd voorgesteld uit te gaan van de nulsituatie en te bezien wie nog wel en wie niet meer in aanmerking zou moeten komen voor subsidie van de gemeente. Het blijkt een stuk complexer dan op dat moment werd gedacht. Het is een van de redenen waarom het college nog niet met een voorstel is gekomen. Een andere reden heeft te maken met de hele omschakeling van het apparaat. Het heeft stagnatie teweeggebracht dat het subsidiebeleid van de ene naar de andere afdeling is overgeheveld.

De subsidies voor 2006 zullen nog op de oude manier worden verstrekt. In december gaan de brieven daarover de deur uit, maar daarin zal tevens worden aangekondigd dat vanaf 2007 met een nieuw subsidiebeleid zal worden gekomen, opdat er wat dit betreft geen sprake hoeft te zijn van een verrassing. Naar het erop lijkt, zal het college het volgend jaar op enig moment bij de raad komen met een nieuw subsidiebeleid. Spreker kan nu niet zeggen binnen welk tijdsbestek dit zal zijn, doch er moet van worden uitgegaan dat het volgend jaar het subsidiebeleid anders gestalte zal worden gegeven.

De heer Reitsma informeert of er ook een overzicht beschikbaar komt waarin staat aangegeven wie wat krijgt en onder welke voorwaarden.

Wethouder Holman antwoordt dat wel zal kunnen worden aangegeven wie wat krijgt, maar met de voorwaarden ligt het wat anders. Er is weleens gesproken over de gemeente Tilburg, die een prachtig subsidieboek heeft waarin duidelijk wordt aangegeven onder welke voorwaarden aan wie subsidie wordt verstrekt, welnu: daar wil het college ook naartoe. Dat is er op dit moment dus nog niet. Wel zal kunnen worden vermeld wie op dit moment een subsidie krijgt en tot welk bedrag.

De heer Leutscher wijst erop dat er vóór verleden jaar, toen de motie werd ingediend, ook weinig tot niets is gebeurd. Inmiddels zijn drie jaren verstreken, dus het begint aardig weg te glijden in de tijd. Als hij dan hoort dat de wethouder het heeft over 2007, rijst de vraag wat de effectuering van het beleid gaat worden, mede in het kader van de Wet bestuursrecht, kijkend naar de wijze waarop wordt omgegaan met subsidiebeschikkingen. Als er nu nieuw beleid wordt ontwikkeld, is de vraag wanneer dit zal worden geëffectueerd. Waarschijnlijk praat men dan over 2009.

Wethouder Holman heeft zojuist al gezegd dat in de beschikkingen 2006 zal worden aangekondigd dat er in 2007 een nieuwe situatie zal ontstaan. Hij gaat ervan uit dat in 2007 met een nieuw subsidiebeleid zal kunnen worden gewerkt. De heer Leutscher heeft er helemaal gelijk in dat het veel te lang heeft geduurd, maar reeds aangegeven is dat de materie veel complexer is dan werd gedacht. Je kunt niet 1 op 1 zomaar het model-Tilburg overnemen, je zult je eigen model moeten ontwikkelen en dat kost gewoon meer tijd. Wat Op 't Stee betreft: donderdag aanstaande zal wel blijken

hoe breed het draagvlak voor opnieuw steun aan deze organisatie is. Als die inderdaad zo breed is als spreker denkt, zal het college het verzoek niet anders benaderen dan in andere jaren en zich dus daarbij neerleggen.

De D66-fractie heeft gevraagd naar het accommodatiebeleid. Op dit moment wordt geprobeerd dat tot een goed einde te brengen, wat dan zou betekenen dat het in januari in de raad komt. Aangegeven zal worden wat het college denkt te kunnen bewerkstelligen met het bedrag van € 1 miljoen dat voor de welzijnskant beschikbaar is, alsook met het bedrag van € 0,5 miljoen voor de sector sport, en hoe het denkt hiermee in de toekomst verder te gaan. Gedacht wordt aan de vorming van een fonds voor onderhoud van accommodaties.

Door de fractie van GroenLinks is een initiatiefvoorstel betreffende dierenwelzijn aangekondigd. Spreker weet niet wat dit precies zal inhouden, maar dat zal te zijner tijd wel blijken.

De VVD-motie heeft een motie ingediend voor het gebruiken van biobrandstof. Dit spreekt hem zeer aan. De mogelijkheden worden op dit moment steeds groter. Als straks de eerste biodieselfabriek in het Emmense komt, is dat een mooie gelegenheid om daar als gemeente Emmen op aan te sluiten. Als het rijk afziet van de opcenten op deze brandstof is de beoogde directeur van Area bereid alle voertuigen over te zetten op biobrandstof. Of dat biodiesel of bio-olie zal zijn, moet nog worden bezien, maar wat spreker betreft wordt op biodiesel overgegaan, want dan hoeven de voertuigen bijna niet te worden omgebouwd. Ook voor de voertuigen van de gemeente zal hiernaar onderzoek worden gedaan. Hem dunkt dat het college ernaar moet streven hieromtrent met een voorstel te komen, zoals is gevraagd.

De BGE-fractie heeft gevraagd naar een specificatie van de opbouw van de afvalstoffenheffing. Eenzelfde vraag is eerder van de kant van de D66-fractie gekomen, zodat zo'n specificatie er al is. Deze is uiteraard voor alle andere fracties beschikbaar. Spreker zal ervoor zorgen dat donderdag aanstaande alle de specificatie hebben. Daarin is te zien dat er in voorgaande jaren telkens van een verhoging sprake was van tussen de € 5,- en € 10,- per aansluiting en dat de heffing dit jaar naar beneden is gegaan, weliswaar met slechts € 0,50, maar niettemin een min in plaats van een plus.

Een andere vraag was of de inverdieneffecten van de N.V. zichtbaar kunnen worden gemaakt. Indertijd heeft men in de stukken kunnen lezen dat ervan wordt uitgegaan dat er binnen vijf jaar een inverdieneffect is van zo'n € 15,- per aansluiting. Op dit moment is dat nog niet ingevuld om niet al voordat er iets binnen is geld uit te geven. Het college stelt zich voor dat even wordt afgewacht hoe het het volgend jaar loopt, maar in elk geval zal het dividend dat door de N.V. wordt uitgekeerd, worden gebruikt voor een aanpassing van de afvalstoffenheffing, zoals met elkaar is afgesproken.

Door de fractie van D66 is ook gesproken over het klimaatbeleid. Naar het er nu op lijkt, zal daarover in januari een stuk in de commissie en de raad kunnen worden behandeld.

Ten slotte het door de fractie van Leefbaar Emmen gememooreerde asbestverhaal. Op vrijdag 31 oktober is hierover een melding binnengekomen op de afdeling bodem. De maandag daarop is het gebied meteen afgezet. Er zijn offertes gevraagd aan diverse bedrijven en per vandaag is een bedrijf begonnen met het doen van onderzoek.

Overigens is spreker vanmiddag ter ore gekomen dat het werk vandaag tweeënehalf uur heeft stilgelegen als gevolg

van het feit dat iemand van de SP heeft gemeend dat namens de Arbeidsinspectie te moeten doen omdat er werd gegraven in de grond. Inmiddels heeft hij begrepen dat de Arbeidsinspectie de bewuste persoon ter verantwoording gaat roepen. Hij heeft zich zeer over verbaasd over dit feit, maar goed: het onderzoek zal gewoon worden voortgezet. De raad zal op heel korte termijn te horen krijgen wat er precies aan de hand is. De eerste berichten zijn trouwens dat er weinig of geen asbest is gevonden.

(De heer Vos verlaat de vergadering).

Wethouder Jumelet wil aan het begin van zijn beantwoording constateren dat het personeel het goud van de organisatie is, zoals ook vermeld in het Sociaal Jaarverslag. Van zijn kant waardering voor alle mensen die hebben gewerkt aan de begroting, naast het gewone werk. Nu de reorganisatie achter de rug is, zijn heel wat medewerkers op een andere plaats terechtgekomen. Door het stimuleringsarrangement zijn men-sen uitgestroomd en stromen er nog steeds mensen uit, terwijl door de invulling van vacatures nieuwe mensen hun plek moeten vinden. Ondanks alle veranderingen is er veel werk verzet, de begroting ligt er en het werk wordt gedaan, waarvoor het college veel waardering heeft.

De fysieke omzetting van de organisatie is nagenoeg afgerond. Natuurlijk zal er, zoals de VVD-fractie aangaf, nog sprake moeten zijn van *development* en van cultuurverandering. Daaraan wordt hard gewerkt. Spreker hoorde onlangs iemand zeggen dat het belangrijk is dat er nota's liggen, zij het misschien minder snel dan gewenst, en dat er nu veel meer integraal wordt gewerkt en veel minder sectoraal. Hij is in elk geval blij dat de begroting er nu ligt, ondanks 114 fte's minder en alles wat met de reorganisatie te maken had.

Vervolgens een reactie op hetgeen naar voren is gebracht over het onderwerp sport.

De ONE-fractie heeft het gehad over sportstimulering en de gelden die daarvoor vanuit het rijk en de provincie beschikbaar zijn. De raad kan ervan op aan dat het college heel nadrukkelijk inzet op die gelden, alsook op een andere regeling, de BOS-impuls. Daarnaast zijn er activiteiten rond de multifunctionele sportveldjes die de gemeente inmiddels kent en het project 'Vet Cool Gezond', waarbij het gaat om samenwerking met de GGD ter bestrijding van overgewicht. Zo zijn er nog veel meer kansen die zullen worden benut.

Sport blijkt een heel belangrijke positie in het denken van de raad in te nemen. Misschien heeft het WKJ wel laten zien dat sport een manier is om ook op andere beleidsterreinen bezig zijn. In elk geval bindt sport, en dat is verheugend.

Te merken was dat mensen heel positief zijn over het WKJ in juni, wat zich uit via de website en andere kanalen. Emmen heeft zich laten zien, niet alleen in de regio, maar ook in de rest van de provincie, van het land en ver daarbuiten. Is dat het bedrag van € 139.000,- waard geweest? De raad is gerapporteerd over zaken die er toe deden, ook over de financiën. Toen ging het over een bedrag van ongeveer € 125.000,- dat de gemeente sowieso zou moeten bijpassen, waarover spreker transparant en open is geweest; in zijn beleving is er niets gebagatelliseerd. Het bedrag is met € 14.000,- overschreden, en hem dunkt dat dit keurig is als je ziet hoeveel beleidsterreinen erbij zijn aangehaakt, hoeveel mensen er zijn ontvangen en wat de uitstraling is geweest. Emmen heeft

met het WKJ de landelijke pers gehaald, er waren tv-beelden te zien, en zo zou nog wel even kunnen worden doorgegaan. Hij zal dat graag doen, maar dan in de aanstaande commissievergadering aan de hand van een stuk dat dan op tafel zal liggen. In elk geval vindt hij het zeer goed te verdedigen dat deze inzet is gepleegd. Er is zijns inziens eerder sprake van een vliegwieleffect dan van een tekort van € 14.000,-. Dat dit extra is ingebracht, heeft méér teweeggebracht. Op dit moment is nog niet te zeggen wat dat allemaal is, maar wél dat het veel goeds heeft opgeleverd qua promotie van de gemeente.

Vervolgens de € 500,- die de sportverenigingen volgens het voorstel moeten bijdragen aan de velden die ter beschikking worden gesteld. Erop gewezen zij dat in 1999 een taakstelling is opgelegd van € 211.000,-. Deze is geëffectueerd in 2004, naar spreker meent evenwichtig, genaamd extra tariefverhoging zwembaden/sporthallen. Verder is ook een deel van de vacature hoofd accommodaties niet ingevuld en is een stukje sportstimulering geschrapt. Daarnaast werd gemeend dat tevens de sportvelden moesten worden belast met € 500,- per veld. Natuurlijk doet spreker dat niet graag, want je wilt sportfaciliteiten zo goedkoop mogelijk ter beschikking stellen – alleen moet op dit moment wel worden geconstateerd dat er sprake is van een onevenwichtigheid ten opzichte van de binnensporten als het gaat om de bijdrage van de gebruikers. Hoe dan ook, naar de mening van het college is het bedrag van € 500,- per veld gerechtvaardigd. Daartoe is in 2004 besloten, waarna de raad de verenigingen de ruimte heeft gegeven om te kijken naar alternatieven. Het is een proces geweest van spreken met elkaar, waarvoor de bedrijfsgegevens van de gemeente zelfs ter beschikking zijn gesteld. Ook is de KNVB gevraagd in dezen een ondersteunende rol te spelen. Uiteindelijk heeft dit alles tot niets anders geleid dan dat de raad zou moeten worden gevraagd nog eens naar een en ander te kijken. Dat is voor het college aanleiding geweest te zeggen dat het bedrag van € 500,- toch gewoon moet worden ingevoerd. Voor de novembervergadering van de commissie samenleving is hierover een bespreking geagendeerd, maar spreker is van mening dat nu de bal bij de verenigingen ligt. De raad is akkoord gegaan met hetgeen verleden jaar is afgesproken en geconstateerd moet worden dat er helaas geen alternatieven zijn aangedragen. Er rest nu niet anders dan het bedrag van € 500,- te effectueren, conform de opdracht die de raad heeft gegeven.

De heer Arends heeft uit de rapportage van de sportverenigingen begrepen dat er twee maal een gesprek is geweest met de afdeling sport, dat daarin van de kant van de verenigingen is gezegd dat zij hebben gevraagd om gegevens om te kunnen komen tot een vergelijking van de kosten en dat van de zijde van de afdeling sport is gezegd dat een alternatief consequenties zou hebben voor de beleidsvoering van de gemeente Emmen. Er zou bijvoorbeeld kunnen worden gekozen voor het onderbrengen van het onderhoud bij de EMCO, maar dan gaat het niet om inkomsten, maar om kosten die moeten worden gemaakt. Om die reden niet met een dergelijk voorstel worden gekomen. Spreker kan deze mening van de afdeling sport billijken, maar de vraag is of de raad vindt dat moet worden vastgehouden aan het besluit van 2004, vindt dat de optie van gedwongen winkelnering verantwoord is of vindt dat een onderzoekopdracht aan het college moet worden gegeven om na te gaan wat de werkelijke kosten

voor de gemeente Emmen zijn, welke bijdrage de verenigingen leveren en welke kosten de verenigingen kwijt zouden zijn bij andere leveranciers. Het zou dan vervolgens aan de verenigingen zelf zijn uit te maken waar zij het onderhoudsvraagstuk neerleggen.

Wethouder Jumelet wijst erop dat de KNVB, een organisatie die breder kijkt dan alleen naar Emmen en zicht heeft op de manier waarop met velden wordt omgegaan, verenigingen niet aanraadt het onderhoud van velden zelf op zich te nemen. Je kunt natuurlijk bekijken of het bij een ander goedkoper is, maar geconstateerd kan worden dat de gemeente het werk efficiënt doet. Er kan trouwens ook worden gewezen op de bekende kalkoen: die dient zichzelf niet op! Eveneens kan worden geconstateerd dat men zeer tevreden is over het onderhoud van de velden. Dit alles vaststellende, is een bijdrage van € 500,- slechts een kleine bijdrage aan de te maken kosten. Overigens heeft de heer Thole een onderzoek gedaan naar de situatie van de velden van gemeenten in het Drentse.

In de commissie kan best worden gesproken over de wijze waarop met dit soort zaken moet worden omgegaan. De afweging kan zijn dat het gaat om een verhoging van de contributie van € 0,32 per lid per maand voor verenigingen met meer leden, terwijl de hoogste tariefverhoging € 0,87 bedraagt. Als de raad een alternatief heeft, is dat prima, maar spreker heeft gedaan wat de raad gevraagd heeft.

De heer Arends bestrijdt niet dat er een bijdrage mag worden gevraagd. Dat is nooit de insteek van de PvdA-fractie geweest, maar verleden jaar is ook gevraagd of de beschikingsvrijheid kan worden gelaten bij de individuele verenigingen zelf. Dat is een liberaal standpunt, maar dat heeft de fractie af en toe ook! Het gedwongen winkelneringseffect zou daarmee kunnen worden vermeden. Naar sprekers mening is dat de kern van het vraagstuk. Daarover komt de fractie nog wel te spreken, óf in de commissie, óf in tweede termijn.

Wethouder Jumelet brengt onder de aandacht dat het een wezenlijk gegeven is dat het velden van de gemeente betreft. Het college vindt het belangrijk dat de velden, die er op dit moment goed bij liggen, goed onderhouden blijven worden.

De heer Arends zegt dat het altijd de velden van de gemeente zijn geweest en dat in het verleden maatregelen zijn genomen om de zelfwerkzaamheid wat meer bij de verenigingen te leggen. Volgens hem gold toen het argument dat de velden van de gemeente zijn in wat mindere mate.

De heer Thole wil een toelichting geven op de enquête die zojuist is genoemd. Die komt de volgende week wel aan de orde, maar ...

De vice-voorzitter lijkt het verstandiger dan een toelichting te geven. Het betreft nu slechts een klein detail van de begroting. Een nadere bespreking ervan wil hij dan ook graag verleggen naar de commissie.

Wethouder Jumelet wil het vervolgens hebben over groen, waarover door een aantal sprekers klachten zijn gemeld. Dat

is op zich te begrijpen, want het gaat om de directe leefomgeving van mensen: het onderhoud van groenstroken, bomen, grasvelden, kortom: alles wat er in deze gemeente aan groen is. Vastgesteld moet worden dat er dit jaar wat meer klachten zijn gekomen dan voorheen. Dat heeft volgens spreker alles te maken met een nieuwe manier van werken. Er is een samenwerkingsverband tot stand gekomen tussen gemeente, EMCO en andere aannemers. Daardoor wordt het groenbeheer op een andere wijze ingericht. Op dit moment gaat het beter, en dat het morgen nóg beter zal gaan, is natuurlijk van harte te hopen. Omdat het seizoen wat langer duurt en er dus wat langer kan worden doorgewerkt, kan worden geprobeerd de achterstanden in te lopen, teneinde in 2006 met een schone lei te kunnen beginnen. Dan zal een stukje ervaring zijn opgebouwd en zal met elkaar goed van start kunnen worden gegaan. Klachten worden op een ordentelijke manier afgehandeld en zo mogelijk ook verholpen. Gevraagd is waar de groenvisie blijft. Te zeggen is dat er in december een voorstel in het college komt en dat hierover dus nog in deze raadsperiode zal kunnen worden gesproken. Het voorstel zal aan de griffie worden aangeboden ter bespreking in de commissie wonen en ruimte.

Ten aanzien van snippergroen is een plan van aanpak vastgesteld en de uitwerking zal op korte termijn tegemoet kunnen worden gezien. Er zal ook nog een keer goed worden bekeken hoe hiermee moet worden omgegaan, want het is niet vanzelfsprekend dat overal dezelfde problematiek bestaat. Er is onder andere sprake van differentiatie, ook als het gaat om verkoopprijzen.

Spreker merkte bij de BGE-fractie al eerder een omslag met betrekking tot een nieuw theater. Hij is daar blij mee. Eerder was nogal eens de vraag of er wel een nieuw theater moest komen en hij heeft het nu weer horen zeggen, maar de genoemde fractie is helemaal óm, geweldig! De fractie van GroenLinks had het over een lagere ambitie die de gemeente in het algemeen zou moeten uitstralen, maar wil ook een theater, dus wat dat betreft komt het wel goed! Hij is het eens met degenen die zich zorgen maken over de WMO. De gemeente maakt deel uit van een grotestedenoverleg, waarin is aangegeven dat er zorgen zijn over de financiering. Het college zal zich in dit opzicht terdege voorbereiden; deze maand komt er een stuk over ter sprake. Met de griffie is een datum geprikt voor een bijeenkomst, uit het hoofd gezegd: 12 januari. In elk geval wordt een brede inzet gewenst, maar het zal vooral om kwaliteit, vraaggericht en maatwerk moeten gaan. De wet schrijft voor dat dit in samenspraak met organisaties en burgers wordt gedaan, en dat zal dus gebeuren.

De heer Leutscher wijst erop dat een paar punten onderbelicht zijn gebleven. Dat betreft in de eerste plaats de sportaccommodaties. Er hangt nog steeds het financieel-technische vraagstuk boven de markt. De wethouder van financiën heeft daar wel iets over gezegd, maar onvoldoende om daarmee de tweede termijn in te kunnen. De vraag is of als de VVD-fractie haar amendement aanpast, het geld waarover het gaat kan worden besteed via de algemene middelen.

Het andere punt betreft de uitkering van € 900.000,- vanwege de bouwfraude. Zweeft dat geld nog boven de markt? Een derde punt gaat over de gemeentedichter. Omdat de wethouder dat niet oppakt, vreest spreker dat deze niet en-

thousiast is. De VVD-fractie is dat wél, dus is wat teleurgesteld over het uitblijven van een reactie.

Wethouder Jumelet zou een gemeentedichter geweldig vinden, maar wil dat ook graag horen van anderen.

Wethouder Kuper reageert op de vraag betreffende het bedrag van € 900.000,-. Hij heeft een overzicht voor zich gekregen met alle ingediende amendementen en is daarvan nogal geschrokken. Alvorens op de vraag van de heer Leutscher te antwoorden, wil hij alle amendementen op hun merites beoordelen. Hij kan nu niet één uitzondering maken en zeggan het voorstel van de VVD-fractie goed te vinden.

De heer Leutscher vraagt dat niet. Hij wil weten of het bedrag van € 900.000,- nog boven de markt zweeft dan wel of dit nog moet landen alvorens er via de algemene middelen een bestemming aan kan worden gegeven. Of is genoemd bedrag reeds in de overzichten verwerkt?

Wethouder Kuper antwoordt dat dit bedrag nog boven de markt zweeft en dus nog moet binnenkomen.

De burgemeester gaat ten slotte namens het college in op zaken die zijn portefeuille betreffen, allereerst over veiligheid. Door een aantal fracties is gevraagd naar de actualisering van het rampenplan. Welnu, voor een deel is dat dit jaar geactualiseerd en het volgend jaar zal dat voor een ander deel gelden. Het hele verhaal is enorm in beweging; denk bijvoorbeeld aan de Veiligheidsregio's. Waar in 2004 nog een strak tijdschema werd gehanteerd, is een en ander nu wat aan het schuiven. Nieuwe inzichten op rijksniveau en voorschriften van het rijk leiden ertoe dat niet alles in 2005 kan worden geactualiseerd. Er moet van worden uitgegaan dat het een proces is dat in geheel Nederland ongeveer gelijk op gaat. In Drenthe gebeurt dit met de 12 gemeenten, waar aan de orde samen met de provincie. Afstemming met andere gemeenten vindt dus plaats, soms zelfs met het buitenland, in welk verband de kernreactor in Linge is te noemen.

De route gevaarlijke stoffen is in voorbereiding en zal nog aan de raad worden voorgelegd.

Met betrekking tot de bestuurlijke boeten wil de VVD-fractie via een amendement een ton beschikbaar stellen. Spreker denkt dat het wat prematuur is nu al een standpunt over bestuurlijke boeten in te nemen. In VNG-verband vindt met het kabinet nog discussie plaats over de voorwaarden, i.c. wat daar wel en niet onder kan vallen. Tot nu toe is het nog een tamelijk verliesgevende situatie, terwijl eenmalige afdekking natuurlijk geen antwoord is op het tekort in het komende jaar. Anders gezegd: het tijdstip waarop er een besluit over kan worden genomen, is nog niet duidelijk en spreker is niet gerust op een eenmalige afdekking.

Een vandalismemeter, zoals door de D66-fractie is gesuggered, is een middel om iets helder te maken. Vanuit een andere gemeente weet hij dat zoiets ongeveer een jaar interessant blijft en dat er dan mee moet worden gestopt, want dat het nut daarna wel zo ongeveer is verbruikt. Hij wil evenwel best bekijken of deze suggestie op een wat simpele manier handen en voeten kan worden gegeven.

Promotie is, zoals vandaag al herhaaldelijk is gebleken, geen onbelangrijke zaak. Op initiatief van de VVD-fractie zijn daar-

voor een paar jaar geleden middelen beschikbaar gekregen die op een bepaalde manier zijn ingezet. Het is verheugend dat de VVD-fractie tevreden is over de wijze waarop dat is gebeurd. Vandaag is ook al een paar keer het WK Jeugdvoetbal aan de orde gekomen. Het is een effectief middel gebleken om meer dan gemiddeld de gemeente in beeld te brengen. Er zijn méér van die middelen, bijvoorbeeld het Noorddierenpark. Daarmee heeft de gemeente weliswaar niet direct te maken want het is een eigen bedrijf, maar niettemin is de diertuin eveneens een marketingmiddel. Dat geldt ook voor sport. Daarvan en van nog een paar andere zaken kun je het gevoel hebben dat er iets mee is te doen. Waarover het college heel positief is, is het feit dat een drietal collegeleden met een heel breed scala van mensen uit het bedrijfsleven een platform vormen dat zich bezighoudt met afstemming van en het zoeken naar samenwerking voor allerhande promotieactiviteiten. Dat heeft mede door het WKJ een *push* gekregen. Hopelijk zal dit dóórzetten. De Stichting Enerverend Emmen, genoemde door de BGE-fractie, is hierbij eveneens betrokken. Spreker denkt dat het heel goed is een en ander op te pakken met het bedrijfsleven en met visie, fantasie en een stukje nuchterheid gestalte te geven. Hij weet niet of de BGE-fractie bedoelt het ene miljoen alleen voor dit doel beschikbaar te stellen, nog even los gezien van de dekking < het is een heel bedrag waarmee mooi promotie zou kunnen worden bedreven >, maar dit bedrag komt hem wat ruim voor. Bij het opzetten van de begroting heeft het college uiteraard naar promotie gekeken, doch het heeft besloten nu niet met een voorstel over beschikbaarstelling van aanvullende middelen naar de raad te komen, gelet op de huidige omstandigheden en de financiële middelen die beschikbaar zijn. Als zich iets concreets aandient waarmee de gemeente iets moet of kan, kan het overigens best zijn dat daarop wordt ingespeeld, maar het college is van mening dat het zich het volgend jaar samen met Drentse en Duitse vrienden vooral moet focussen op het gebied A37/A31 en op de grote beurs die samen met het bedrijfsleven wordt voorbereid. Het laatste is op dit moment nog te weinig concreet om de raad te vragen daarin middelen te steken.

De CDA-fractie heeft gevraagd de Rekenkamer een onderzoek te laten doen naar regelgeving die met name de vrijwilligers zou belasten. Spreker is daar wat terughoudend over. Er wordt gewerkt aan een onderzoek naar rechtmatigheid, en daar zijn efficiency, effectiviteit en deregulering bij inbegrepen. Verder is men in de gemeente ook nog bezig met een onderzoek ten aanzien van omgevingsvergunningen, betrekking hebbend op alles wat met bouwen en wonen te maken heeft. Hij stelt zich voor dat in de commissie BME eens wordt bekeken of de desbetreffende motie niet voor een deel een dubbeling is, of er niet te veel wordt gestapeld en hoe het één zich tot het ánder verhoudt. Hij wil dan ook enige terughoudend bepleiten.

Ten slotte wil spreker iets zeggen over het vertrouwen van de burger in de politiek in de afgelopen bestuursperiode, zich verantwoordelijk voelend voor het bestuur ten behoeve van de burgers, de gemeenschap van Emmen.

Het vertrouwen in de politiek is op dit moment niet groot. Dat heeft niets te maken met dualisme, ook niets met het college of met de politieke partijen. Het vertrouwen in de politiek was in Nederland in Europees kader bezien altijd erg groot; het lag altijd zo rond de 70%. Het kabinet-Kok heeft

het zelfs gepresteerd het vertrouwen tot 80% op te krikken, een werkelijk fenomenaal percentage. Met Denemarken was Nederland daarmee in Europa echt een uitzondering. Toen deze raad in maart 2002 aantrad, was het vertrouwen van de burger in de overheid gemiddeld ook nog vrij groot, maar er zijn in de afgelopen vier jaar dingen gebeurd die een grote deuk in dat vertrouwen hebben doen ontstaan. Dat heeft te maken met 6 mei 2002 (de moord op Pim Fortuyn) en 2 november 2004 (de moord op Theo van Gogh). Blijkens de peilingen is overal in Nederland, Emmen niet uitgezonderd, het vertrouwen van de burger in de overheid na die gebeurtenissen sterk gedaald. Je kunt natuurlijk naar mensen gaan wijzen, maar spreker vindt dat allen de verantwoordelijkheid moeten nemen, ieder op eigen manier, om te proberen het vertrouwen in de overheid weer de goede kant op te krijgen. Een paar nuchtere feiten. In 2002 had men te maken met een rijksbegroting waarin miljarden aan meevallers werden verdeeld. Toen deze gemeenteraad aantrad, was dat dus onder een heel ander politiek en economisch-financieel gesternte. Het raadsprogramma en het collegeprogramma zijn dan ook tegen een geheel andere achtergrond geformuleerd. Datzelfde geldt voor de Strategienota 2020. Men kan zeggen dat de ambities wel erg hoog waren en niet zijn waargemaakt, maar de ambities voor 2020 zijn wat spreker betreft niet veranderd. Het tempo is echter onderhevig aan schommelingen.

Men kan zich de vraag stellen: is er sinds 2002 dan verder helemaal niets gebeurd? Een aantal zaken is te noemen.

- Door het kabinet is besloten dat de N37 wordt verdubbeld, compleet met alles wat bij een autosnelweg hoort.
- De Weiert, een van de mooiste winkelcentra in noordelijk Nederland, is in deze periode gereedgekomen. Een geweldige investering, een geweldig stuk werk van bedrijfsleven en overheid. Het centrum is een juweel voor deze gemeente.
- De herstructurering van bedrijventerreinen, een heel ambitieus programma. Je kon je afvragen of al die miljoenen wel op tafel zouden komen, maar vastgesteld kan worden dat daarin en de erbij behorende infrastructuur fors wordt geïnvesteerd.
- Het aantal studenten op de Hogeschool Drenthe is in vier jaar tijd met een kwart gestegen. Emmen als studentenstad komt in elk geval in Drenthe zo langzamerhand in beeld.
- Investeringen op het gebied van sport. Er zijn een paar behoorlijke sportparken gerealiseerd, en gelukkig komt nu ook de sporthal Klazienaveen concreet in beeld.
- Ten aanzien van het sociaal beleid kan, ondanks de landelijke economische en sociale tegenwind, de raad er trots op zijn dat er een sociaal beleid overeind is gehouden dat er wezen mag.

Zo zou spreker nog wel even kunnen doorgaan. Hij heeft met het voorgaande maar willen aangeven dat als je eens durft te vergelijken wat er in 2002 was en wat er in 2006 wordt achtergelaten voor de opvolgende raad, de raad zich niet hoeft te schamen voor de prestaties die zijn geleverd. Daarover kan ook gerust een gesprek met burgers worden aangegaan in de trant van: dít hebben we gedaan, niet alles is gelukt en u zult ook niet over alles tevreden zijn! De noordelijke nuchterheid is soms een voordeel, maar soms ook jammer, maar als de burgers eerlijk zijn, en dat zijn ze, zullen ze moeten bevestigen dat er heel veel is gerealiseerd.

Het vertrouwen in de politiek is landelijk niet groot; het ligt nu op nog geen 40%. Het vertrouwen in de gemeentepolitiek is groter. Raadsleden staan het dichtst bij de burger en kunnen het best gesprekken met de burger voeren. Gezien de goede ervaring rond het Masterplan Emmen-centrum met de contacten met de burgers, is het goed de contacten te blijven onderhouden. Leg de burger maar uit wat wél kan en wat níét kan. Je moet af en toe ook nee durven zeggen. De mensen zullen best respect en begrip hebben voor het werk dat wordt gedaan. Met een opgeheven hoofd kan worden gezegd: er is een hoop gebeurd en er is best een hoop om trots op te zijn!

Een burgertevredenheidsonderzoek is een punt dat door de VVD-fractie naar voren is gebracht. Spreker wil deze gedachte graag oppakken, via een burgerpanel of anderszins. Om budgettaire redenen is dit een beetje buiten beeld geraakt. Bij het voorstel van de VVD-fractie wordt geen boter bij de vis geleverd, doch eens bekeken moet worden hoe zoiets het best kan worden gedaan en wat het kost.

Het dualisme heeft in deze periode een rol gespeeld, zij het geen doorslaggevende. Er zal in dit opzicht nog een hoop moeten worden geleerd, want een aantal raadsleden en collegeleden heeft nooit iets anders gekend dan het dualisme. Er zijn evenwel ook leden die zijn grootgebracht met iets anders dan het dualisme. Het is soms lastig een oude aap nieuwe kunstjes te leren, zodat het omgaan met dualisme voor sommigen misschien iets moeilijker is dan voor anderen, maar wie weet zal een volgende periode verbetering brengen. Voorts kan worden gezegd dat als je kijkt naar de aanbevelingen van de commissie-Leemhuis, je tot de conclusie kunt komen dat er wel gemeenten zijn die het in dit opzicht minder doen dan de gemeente Emmen. Spreker heeft dan ook vertrouwen in de raad en in de burgers, maar iedereen zal er z'n best voor moeten blijven doen dat de burgers vertrouwen blijven houden in hetgeen de gemeente doet.

De vice-voorzitter stelt vast dat hiermee een einde is gekomen aan de behandeling in eerste termijn. Hij wil nu de vergadering schorsen tot donderdag aanstaande.

De heer Wittendorp heeft begrepen dat diverse fracties schriftelijke vragen hebben gesteld, onder andere door de CDA-fractie. Zij heeft echter alleen antwoord gekregen op haar eigen vragen. De antwoorden die op de vragen van andere fracties zijn gegeven, zijn echter wellicht ook interessant voor de overige fracties. Is het mogelijk dat die antwoorden eveneens ter beschikking worden gesteld?

De vice-voorzitter antwoordt dat ze per mail zullen worden toegezonden als ze bij de griffie bekend zijn. Mocht dit niet zo zijn, dan beveelt hij aan even rechtstreeks contact op te nemen met de overige fracties die schriftelijke vragen hebben gesteld.

De heer Wittendorp merkt op dat de vragen wel bekend zijn, doch niet de daarop gegeven antwoorden.

De vice-voorzitter zegt toe dat de griffie de beschikbaarstelling daarvan zal regelen.

Hij schorst hierna de vergadering te 21.38 uur tot donderdag 10 november te 09.00 uur.

